„Tėvynė" Savaitinis Laikraštis
Leidžia kas Pėtnyčia
Susivienijimas Lietuvių Amerikoje
Dr. M. J. Vinikas, Sekr. ir Adm.
PRENUMERATA METAMS:
Suvienytose Valstijose $1.50
Kitose Viešpatystėse $2.00
„TĖVYNĖ",
307 W. 30th St., New York, N. Y.

NRA MEMBER U.S. WE DO OUR PART

TĖVYNĖ

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS

Telefonas: LAckawanna 4-5529

The Lithuanian Weekly „Tėvynė"
Published Every Friday
By the Lithuanian Alliance of America
Dr. M. J. Vinikas, Sec'y & Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $1.50
To Foreign Coutries $2.00
„TĖVYNĖ",
307 W. 30th St., New York, N. Y

No. 33 Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, Autorized on June 27, 1918. New York, N. Y., Rugpiučio (August) 17, 1934. Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of March 3, 1879. Vol. XXV

MINNESOTA HISTORICAL SOCIETY

Valdžia Nacionalizavo Sidabrą

Sausra Padarė Milžiniškus Nuostolius

Sustreikavo Aluminumo Darbininkai

VALDŽIA NACIONALIZAVO SIDABRĄ.

Prezidento Roosevelto įsakymu nacionalizuojamas visas Jungtinėse Valstijose esamas sidabras, kuris nuo rugpiučio 9 d. per 90 dienų turi buti atiduotas valdžiai. Įsakymas reikalauja atiduoti valdžiai sulietą sidabrą į šmotus (bullion ir bars), kuriame laikė savo turtą bankuose ar kitose saugiose vietose nepasitikintieji Amerikos valiuta, arba sidabru prekiaujančios įstaigos. Valdžia mokės už sidabro unciją po 50.01 centų. Tačiau šis valdžios įsakymas nepaliečia sidabrinių pinigų, indų, senobinių sidabro daiktų, už pasižymėjimus gautų taurių ir panašių daiktų.

Kadangi niekas kitas negali pirkti sidabro, tai prekyba sidabru tapo sustapdyta. Sidabro nacionalizacija yra dalimi sidabro programo, kurį priėmė paskutinė kongreso sesija. Kadangi Jungt. Valstijose nėra pakankamai sidabro, tai valdžiai priseis sidabrą pirkti užsienyje, kad išpildžius kongreso nutartą programą. Taip valdžios supirktu sidabru bus paremta naujų pinigų išleidimas. Tuojaus bus išleista 80 milionų dolerių vertės sidabrinių notų, arba sidabru paremtų popierinių pinigų. Kadangi dabar valdžia turi 62 milionų uncijų sidabro ir kadangi pinigų parėmimui sidabro unciją skaitys jau po $129, o ne tiek, kiek už sidabrą mokėta, tai išleidžiant 80 milionų dolerių naujų pinigų ant turimo sidabro, valdžia uždirbs 33 milonus dolerių.

Šitokis valdžios finansinis programas, kas skaitoma galutinu pasitraukimu nuo aukso valiutos, pirmomis dienomis žymiai palietė valdžios išleistas sekuracijas ir patį dolerį tiek naminėje, tiek ir tarptautinėse biržose. Naminėje biržoje žymiai krito valdžios sekuracijos, o tarptautinėje biržoje krito dolerio kursas. Tačiau pradėtojo vykinti sidabro programo šalininkai tikrina, kad tai bus didelis impulsas ištraukimui Amerikos ekonominės buklės iš depresijos ir sugrąžinimui gerbuvio laikų.

SAUSRA PADARĖ MILŽINIŠKUS NUOSTOLIUS.

Vašingtonas, rugp. 12 d. — Šią vasarą galiojusi sausra ir nepaprasti karščiai Amerikoje padarė apie penkis bilionus dolerių nuostolių pasėliams. Šios vasaros pasėlių derlius numatomas sekamas: avižų mažiausias laike pastarųjų 52 metų; kornų — laike 40 metų; visų kitų javų laike pastarųjų 30 metų. Tokiu budu numatoma, kad bus bandoma pakelti maisto kainos.

Šitokios nepaprastos padėties akyvaizdoje, prezidentas Rooseveltas šaukia konferenciją šią savaitę Vašingtone, kurioje bus apsvarstyta netik pagelbos suteikimas del sausros nukentėjusiems gyventojams, bet kartu bus svarstoma priemonės kovai su pelnagaudoms, kurie bandytų šia krašto nelaime naudotis ir beribiai kelti maisto kainas. Bus teikiama nuo sausros nukentėjusiems gyventojams visokia galima pagelba, kad palaikius jų perkamą galią ir taip pat bus striopiai saugojamos maisto kainos, kad pelnagaudos negalėtų be jokio reikalo jų pakelti. Ant kiek valdžiai pavyks efektingai kovoti su pelnagaudomis, artima ateitis parodys. Maisto kainos jau dabar žymiai pakilusios.

SUSTREIKAVO ALUMINUMO DARBININKAI.

Pittsburgh, Pa. — Amerikos Darbo Federacijos sankcionavimu sustreikavo Aluminum Company of America dirbtuvių darbininkai. Streikan išėjo virš 10,000 darbininkų, kuomet minėta kompanija atsisakė patenkinti unijos reikalavimus. Streikas palietė tik Mellono interesų dirbtuves ir ne tik vakarinėje Pennsylvanijoje, bet ir kitose vietose, kaip Alcoa, Tenn., Massena, N. Y., ir East St. Louis, Ill. Neprigulinčios prie Mellono interesų mažesnės aluminumo dirbtuvės įvairiose šio krašto vietose streiko nepaliestos.

Sakoma, kompanija nebando dirbtuves operuoti su pagelba streikierių ir kompanijos atstovas pareiškęs, kad nebandys to daryti, nes esą kompanija turi užtektinai išdirbinių trims ir pusei metų. Streikas iššauktas po ištisų savaičių nesekmingų derybų tarpe unijos ir kompanijos atstovų. Paskutiniam pasitarime kompanijos atstovai atmetė kuone visus darbininkų reikalavimus, kurių tarpe yra suvienodinimas darbininkų algų sistemos ir pripažinimas unijos su leidimu unijai kolektuoti duokles į uniją iš darbininkų algų. Galimas daiktas, kad šis streikas bus ilgas ir sunkus, bet darbininkai pasirįžę laikytis iki jų reikalavimai bus išpildyti.

PASIEKĖ ADMIROLĄ BYRD.

Pranešama iš Mažosios Amerikos, netoli pietinio žemės ašigalio, kad rugpiučio 10 d. trys vyrai pasiekė admirolą Byrd, kuris per pastaruosius keturis ir pusę mėnesius buvo izoliuotas netoli pietinio žemės ašigalio. Nors jo buveinė atrasta tik už 123 mylių į pietus nuo Mažosios Amerikos, tačiau per ledus ir sniegą nebuvo galima prieiti ir tik trečias bandymas jo išgelbėtojus privedė prie adm. Byrdo.

Byrd rastas jau sunykusiu ir pusėtinai silpnu, tačiau dvasioje nesulaužytu. Jis čia per tą visą laiką stebėjo orą ir yra užregistruota 80 laipsnių žemiau zero šalčio. Tokiu budu pietinio žemės ašigalio tyrinėtojas adm. Byrdas išgelbėtas.

SURANDA 7,000,000 BEDARBIŲ AMERIKOJE.

Vašingtonas. — Jungt. Valstijų Prekybos Rumai tikrina, kad Amerikos Darbo Federacijos prezidento Green skelbiama 10,000,000 bedarbių skaitlinė yra nepamatuotai išpusta. Tikrinama, kad Prekybos Rumų surinktomis apytikrėmis skaitlinėmis viso bedarbių yra nedaugiau 7,000,000, kurių tik penki milionai priskaitoma ekonominiai depresijai. Esą, apie du milionai nedirbančiųjų visuomet Amerikoje budavo, kurių nedar' priežastimis yra įvairios kitos ir jų nedarbo negalima priskaityti dabar galiojančiai depresijai.

PRADĖTAS STATYBOS VAJUS.

Vašingtonas, rugp. 12 d. — Galutinai užbaigta organizacija, kuri ves namų modernizavimui statybos vajų. Kaip žinoma šiems darbams valdžia paskyrusi virš bilioną dol. ilgamečių paskolų pagrindu. Jei valdžiai pavyktų pilnai išvystyti nustatytą programą, tai apskaitliuojama, kad susidarytų apie 5,000,000 darbininkų darbo ir tas žymiai pakeltų statybos pramonę, kuri pastaraisiais laikais yra labai susmukusi.

ŠVIEČIANČIOS ŽUVYS JURŲ GILUMOJE.

Hamilton, Bermuda. — Garsus jurų gelmių tyrinėtojas Dr. William Beebe su savo pagelbininku Otis Barton buvo nusileidę tam tikroje plieninėje bolėje, kuri vadinama „batysfera", į jurų dugną arti pusę mylios gilumo. Jie šitai atliko Bermuda vandenyse ir nusileidę į 2,510 pėdų gilumą stebėjo kas dedasi jurų gelmėse. Tai buvo giliausias nusileidimas į jurų gilumą, kurioje jie išbuvo 3 valandas laiko. Jie čia budami tarpe kitų įdomybių pastebėjo milžiniškas aiškia šviesa šviečiančias žuvis, kurios išrodė lyg lakstančios į visas puses žvaigždės. Kai kurios tų šviečiančių žuvų yra šešių pėdų ilgio. Pastebėjusios apšviestus batysferos langus, turbut manė jų priešais esant, todel puolė ant tos šviesos besidaužydamos į plieninę batysferą. Ir tų šviečiančių žuvų buvusi nesuskaitoma daugybė. Vandenų gelmėse yra visokių įdomybių.

VISO PASAULIO LIETUVIŲ KONGRESAS.

Ateinančiais metais Kaune organizuojamas viso pasaulio lietuvių kongresas. Jį rengia Užsienio Lietuviams Remti Draugija. Didesniai kongreso propagandai varyti, netrukus į Jungtines Amerikos Valstijas išvyks draugijos pirmininkas advokatas Rapolas Skipitis.

Taipgi Užsienio Lietuviams Remti Draugija netrukus Kaune pradės leisti laikraštį, skirtą nagrinėti užsienio ir Lietuvos lietuvių suartinimo reikalus. Pirmasis laikraščio numeris netrukus jau pasirodys Tsb.

PATVIRTINTA LIETUVOS-ANGLIJOS SUTARTIS.

Rugpiučio 10 dieną patvirtinta Lietuvos-Anglijos prekybos sutartis. Sulig ją Lietuvoje pasirodys daugiau anglų pramonės gaminių, o iš Lietuvos į Angliją bus daugiau išvežama įvairių žemės ukio produktų. Taip pat nebus toms prekėms, kurios numatytos sutarties sąrašuose, pakelti įvežamieji muitai. Tsb.

Visiems "Lituanicos II" Rėmėjams

Šiuomi galutinai kreipiamės į visus antro transatlantinio skridimo komitetus, skridimą remiančias draugijas ir visus pavienius rėmėjus, pranešdami, kad visi instrumentai ir įrengimai „Lituanicai II" skubiai siunčiami. ALTASS už tuos visus įrengimus turės užmokėti C. O. D. ir į kelias dienas reikės išmokėti didelės sumos pinigų.

Todel šiuomi prašome visus, kas tik turite surinkę pinigų antram transatlantiniam skridimui, be jokio atidėliojimo siųskite ALTASS iždui Atidėliojimas prisiuntimo turimų pinigų iš jusų pusės, gali sudaryti dideles pridėtines išlaidas ir sutrukdyti galutiną prisirengimą skridimui. Pasitikime, kad visi išgirsite šį musų atsišaukimą ir išpildysite musų prašymą.

Taip pat šia proga pranešame visiems Amerikos lietuviams, kad „Lituanica II" neš ir laiškus į Lietuvą. Nunešimas laiško į Lietuvą šiuo „Lituanicos II" istoriniu žygiu kainuoja $2.50. Neatidėliojant siųskite laiškus ir užmokestį ALTASS iždininkui: J. Mackewich, 2324 So. Leavitt St., Chicago, Ill.

A. Kartanas — pirm.
A. S. Vaivada — sekr.
J. Mackevičius — ižd.

Lietuvių Simfoninis Koncertas Pasaulinėje Parodoje

Per paskutinį dešimtmetį Amerikos lietuviai su nepaprastu užsimojimu subruzdo garsinti lietuvių tautos vardą kitų tautų tarpe. Tos idėjos skatinami Amerikos lietuviai rengė įvairias lietuvių dienas, dalyvavo bendruose tautų pasirodymuose. Pagaliau Margutis, vienintėlis Amerikos lietuvių muzikos žurnalas, nutarė suruošti lietuviškos muzikos koncertą Pasaulinėje Parodoje.

Ilgai nelaukdamas Margutis atsikreipė į Swift and Co., kurios puikiame pavilione kas vakarą groja didžiulė 70 asmenų Chicago Symphony Orkestra ir pradėjo derybas lietuviškos muzikos koncerto surengimui. Rezultate visų derybų buvo tai, kad Swift and Co. sutiko užleisti Margučiui Swift Bridge of Service simfonijos aikštę ir duoti Chicagos Simfoninę Orkestrą del sekmadienio vakaro, rugpiučio mėn. 19 dienos, o Margutis iš savo pusės pasižadėjo pristatyti keletą simfoninių kurinių musų žymesnių lietuvių kompozitorių.

Koncerto programa tęsis apie dvi valandi ir susidės iš dviejų dalių: pirmoji bus pašvęsta išpildymui simfonijų, o antroji dainoms, kurias išpildys musų mėgiamiausi dainininkai. Plačiai pragarsėjus Chicago Civic Operos dainininkė ponia Barbara Darlys-Drangelienė bus svarbiausioji šio koncerto solistė. Įsidėmėtina, kad antroji dalis programo bus perduodama iš galingos WGN radio stoties nuo 9:15 val. vakare iki 10 val. vakare (Chicago Daylight Savings Time). Savo radio priimtuvus užstatykite ant 720 kilocycles.

Šia proga siunčiama visiems lietuviams širdingą užkvietimą atsilankyti į didžiulį lietuvišką koncertą Chicagos Pasaulinėje Parodoje, ir kuris bus išpildytas Chicago Simfoninės Orkestros, kuri yra viena didžiausių ir garsiausių pasaulinių orkestrų. Koncerto vieta — Swift Bridge of Service; gi laikas — sekmadienis, rugpiučio mėn. 19 diena, 8 valanda vakaro. Patartina nesivėluoti, pradžia punktualiai.

Margutis.

Iš Lietuvos

ŽIAURUS 70 METŲ SENĖS NUŽUDYMAS.

Gegužės 31 dieną Vilkaviškio valsčiuje, Strakų kaime dingo be žinios 70 metų senelė Kreivaitienė. Iš pradžių jos likimu beveik niekas nesirupino. Tik kai birželio 9 dieną gretimame Kaušių kaime po tiltu buvo rasti kruvini senelės rubai, imtasi jos ieškoti. Įvykis praneštas kriminalinei policijai. Po ilgo ir sunkaus tyrinėjimo, policija susekė pėdsakus ir Kreivaitienės lavoną rado vieno Starkų kaimo ukininko laukuose užkastą pusės metro žemėje. Pasirodo, kad šią senę nužudė du jos kaimynai vokiečiai, kuriems ji buvo paskolinusi kelis šimtus litų pinigų. Įtariamieji suimti, tačiau kaltais neprisipažįsta. Bet daiktiniai įrodymai ir liudininkai jų nusikaltimą patvirtino. Jie dabar laikomi Vilkaviškio kalėjime. Tsb.

LIETUVOS-RUSIJOS UKIŠKOS DERYBOS.

Kaune kalbama, kad nesenai prasidėjusios Lietuvos ir Sovietų Rusijos ukiškos derybos. Iš Lietuvos pusės jas veda stambios ekonominės organizacijos, o Sovietams atstovauja jų diplomatai ir ekonomistai Kaune. Sovietai pasižadėję iš Lietuvos pirkti daugiau galvijų ir žaliavos. Taip pat Sovietai nori išplėsti savo prekių tranzitą per Klaipėdos uostą, nes šis uostas jiems yra patogiausias iš visų uostų esančių Baltijos juroje. Jeigu toks susitarimas tarp Lietuvos ir Sovietų Rusijos butų pasirašytas ir vykdomas, tai Lietuvos ukininkai savo žaliavai turėtų nemažą rinką. Tsb.

ANGLŲ LAIVAS KLAIPĖDOJ.

Į Klaipėdos uostą atplaukusį Anglų kreiserį „Orion" tarp kitų aplankė ir Lietuvos prezidentas Antanas Smetona. Jis laivo įguloj ir Klaipėdos gyventojų buvo labai iškilmingai sutiktas ir priimtas. Sutinkant ir išlydint valstybės galvą anglų kreiseris saliutavo dvidešimts vienu patrankos šuviu. Stovintį Klaipėdos uoste kreiserį lankė netik. Klaipėdos krašto gyventojai, bet ir iš kitur žmonių ekskursijos. Tsb.

DIDELĖ GEGUŽINĖ.

Liepos 15 dieną Bubiuose, netoli Šiaulių, įvyko jubilėjinė gegužinė, kurioje dalyvavo apie 5,000 žmonių. Ši gegužinė buvo surengta paminėti pirmąjai lietuviškai gegužinei, nuo kurios dabar suėjo lygiai 35 metai. Ta proga Bubiuose buvo atidaryta liaudies meno paroda ir Bubių vasarvietė. Šioje gegužinėje dalyvavo nemažas burys ir anos pirmosios lietuviškos gegužinės dalyvių. Tsb.

GINČAS DEĽ MEŠKIENOS PRASIDĖJO, O MEŠKA DAR TEBĖRA GYVA.

Lenkų laikraščiai rodo didelio nepasitenkinimo ir baimės del Lietuvos sudarytos naujos prekybos sutarties su Anglija. Esą ši sutartis turinti tikslą išstumti lenkų akm. anglį iš Lietuvos rinkos. Lietuva pasižadėjusi Anglijoje pirkti ne mažiau kaip po 178,000 tonų (po 1,000 kg.) kasmet, kas sudaro 80% bendro anglies suvartojimo Lietuvos respublikoje. Lenkų importas tuo pačiu turės sumenkėti ir, anot lenkų laikraščių, jau mažėjąs: 1931 m. įvežta N. Lietuvon per Latviją 100,000 tonų, 1932 — 39,000 ir 1933 m. — vos 1,000 tonų akm. anglių. Lygiagrečiai anglų importas Lietuvon užaugo iš 72,000 tonų 1932 m. ligi 152,000 t. 1933 m.

Ką Padarė Sausra Amerikoje

Nuo pat pavasario Ameriką kankina dideli karščiai. Tie karščiai dideli visur, bet didžiausi vidurinėse ir vakarinėse valstijose. Išviso sausra yra palietusi 24 valstijas, kas reiškia lygiai pusę viso krašto. Paskutiniai apskaičiavimai rodo, jog nuo sausros jau yra nukentėję apie 26,000,000 gyventojų. Nuostolių ukininkams padaryta už apie penkis bilionus dolerių. Apie 400,000 ukininkų šeimynų neturi ką veikti ir juos šelpia federalė valdžia.

Sausros pasekos yra tokios baisios, kad vietomis laukai visiškai išdžiuvo: juose jau nė javų, nė žolės, nė žalių medžių nebesimato. Kenčia nuo sausros netik žmonės, bet ir gyvuliai. Daugely vietų išdžiuvo upės, ežerai, šuliniai — stokuoja netik ko, bet ir vandens.

Kad pagelbėti sausra paliestiems ukininkams, praeitas kongresas tam tikslui yra nuskyręs $525,000,000. Tokiu budu federalė valdžia iš tų pinigų kai kurioms šeimoms teikia tiesioginę pašelpą, o kitus ima prie viešųjų darbų ir jiems tokiu budu suteikia progą pragyvenimui užsidirbti. Taipgi iš tų pinigų superkama gyvuliai, kurie ant vietos piaunami ir mėsa konservuojama arba dedama į šaldytuvus. Šiuo laiku papiaunama po 200,000 gyvulių kasdien. Iki liepos 31 d. valdžia jau buvo supirkusi iš ukininkų 1,931,000 galvijų ir dar manoma apie 7,000,000 supirkti. Vėliau tų gyvulių mėsa bus dalinama bedarbiams.

Be visa ko, pasirodo, kad ir ukininkus reiks kelti iš sausra paliestų vietų, nes jie jau nebegalės atsigauti: jų žemė ir taip buvusi menka, dabar saulės iškepinta pavirto į visai bevertingą žemę.

Poetai labai gražiai saulutę apdainuoja. Bendrai, mes be tos saulutės negalėtume gyventi: ji teikia mums gyvybę ir maistą. Bet kuomet ji pradeda perdaug siausti — žmonėms prisieina sunkiai nukentėti. O tuo tarpu saulutė Amerikoje vis dar kaitina: vakarinėse ir vidurinėse valstijose vis dar labiausia: ten vis dar dideli karščiai siaučia ir jiems galo nebesimato.

Priešingi Pabaltijos Valstybių Sąjungai

Kai del Lietuvos šių metų balandžio 25 d. pagarsėjusio memorandumo, įteikto Latvijai ir Estijai, buvo pradėta tartis šių trijų valstybių atstovų tam tikroje konferencijoje buvusioje Kaune liepos 7—9 d., tai vokiečiai ir lenkai pradėjo viešai rėkti ir daryti žygių, kad visi pasitarimai nueitų niekais ir kad nebutų sudaryta Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybių sąjunga. Mat jie gerai žino, kad tokia sąjunga butų galingas visoms trims Baltijos valstybėms ramstis, jų kovoje del nepriklausomybės.

Tuo tarpu, tiek lenkai, tiek vokiečiai yra suinteresuoti Baltijos valstybių likimu. Dideli lenkų apetitai Lietuvos atžvilgiu jau labai senai visiems gerai žinomi. Nėra istorijoje lapo, kuriame nebutų pažymėta lenkų daromos Lietuvai skriaudos. Lygiai ir vokiečiai, ypač dabar valdant naciams, pradėjo visu smarkumu varyti agitaciją. už vokiečių veržimąsi į rytus. Jų nuolatinės demonstracijos Lietuvos pasieny, spaudos šmeižtai ir kitos priemonės tą agitaciją padarė labai gyvą. Niekas neabejoja, kad pradėję veržtis į rytus, vokiečiai savo pirma auka rastų Lietuvą, kuri dabar stovi skersai kelią grobuoniškiems vokiečių tikslams. Eidama toliau, Vokietija užimtų ne tik Lietuvą, bet Latviją ir Estiją.

Taigi atkakli ir energinga Lietuvos kova su vokiečių imperializmu jau visiškai blaivai suprantama tiek Latvijoje, tiek Estijoje. Šios trys valstybės visos skyrium yra mažos ir nė viena negalėtų atsispirti prieš didesnių savo kaimynų užgaidas. Kas kita, kai jos sudarys savo sąjungą — tą bendrą kovos frontą, kuris nemažai svers ir tarptautinėje politikoje.

Visa tai suprasdami vokiečiai ir lenkai visokiomis priemonėmis Pabaltijo valstybėms dabar ir trukdo savo tikslą siekti.

Tačiau šios sąjungos butinumą paremia galingos Europos valstybės, kaip Anglija, Francija, Italija, Sovietų Rusija ir kitos. Jų valstybės vadų viešuose pareiškimuose visur sakoma, kad tokia Pabaltijos valstybių sąjunga yra reikalinga. Ji užkerta kelią visiems vokiečių grobuoniškiems tikslams. Vokietija net stebisi, kad Anglija ir Francija remia Lietuvos memorandumą. Šio memorandumo aiški rėmėja dabartiniu laiku yra Lietuvos gera sąjungininkė Sovietų Rusija. Lenkai latvius ir estus gązdina, kad, girdi, sovietų Rusija yra toms valstybėms pavojinga ir kad Lietuvos noras sudaryti Pabaltijos valstybių sąjungą, esąs nenuoširdus. Taip viešai sakydami lenkai, savaime aišku, kokius turi tikslus. Tačiau nė Latvija, nė Estija tokių vokiečių ar lenkų gązdinimų nepabugsta ir ryžtasi stoti su Lietuva į bendrą darbą už savo šalių nepriklausomybės apsaugojimą. Tsb.

TĖVYNĖ

Savaitinis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organas, leidžiamas kas penktadienis.

S. E. VITAITIS — Redaktorius,
307 W. 30-th St., New York, N. Y.

Visi raštai skiriami „Tėvynei" turi buti siunčiami Redakcijos vardu ir turi buti su autoriaus parašu ir adresu. Prisiunčiamus raštus Redakcija trumpina ir taiso sulig savo nuožiuros. Netinkami spaudai smulkūs raštai — korespondencijos, eilės, pranešimai ir tt., naikinama ir autoriams negrąžinama, jei nėra pridėta pašto ženklelių jų sugrąžinimui.

SLA. IR MUSŲ JAUNIMAS

Šiame „Tėvynės" numeryje, kitoje vietoje, aprašomi ponai S. Giliai iš Worcester, Mass., kaipo pavyzdingi SLA. nariai. Šiame aprašyme iškeliamas labai svarbus klausimas, kuris turėtų rupėti kiekvienai lietuvių šeimai auklėjančiai kudikius. Šiuo reikalu turėtų susidomėti netik vaikus auklėjanti tėvai, bet ir kiekvienas šviesus ir blaivai į gyvenimą žiurintis čiagimis lietuvis jaunuolis, kuris ką nors kilnesnio gyvenime yra pasirįžęs siekti.

Tuo svarbiu klausimu yra apsidraudimas mokslus einančių jaunuolių. Minėtam aprašyme nusakoma, kad ponų gilių sunui Edvardui Massachusetts Institute of Technology, kurį jis baigs sekamais metais, sutinka duoti 500 dol. stipendiją paskolos formoje mokslo užbaigimui, tačiau Institutas reikalauja, kad mokslą einantis jaunuolis apdraustų savo gyvybę nemažiau kaip ant $1,500. Mat jau dvi tokias paskolas Institutas suteikė, kas sudarys apdraudos reikalaujamą sumą. Yra daugelis augštųjų mokyklų, kurios teikia tokias stipendijas paskolų formoje gabesniems savo studentams ir visos tos mokyklos pastaraisiais laikais įvedė reikalavimą, kad paskolas gavusieji studentai apdraustų savo gyvybę tokioje sumoje, kiek paskola išneša. Tokiu budu mokyklos nori apsisaugoti nuo nuostolių atsitikime studento mirties.

Pagirtinas dalykas, kad p. Gilius pirmiausiai ieško galimybės savo sunų apdrausti Susivienijime, kuomet iškilo butinas reikalas tokios apdraudos. Pagaliau, labai išmintingai norima padaryti, apdraudžiant mokslus einančio jaunuolio gyvybę ir sumai paties tėvo užtrauktos atsakomybės mokslo reikalams. Atsitikime jaunuolio mirties mokyklos suteikta paskola ir tėvo atsakomybe užtrauktos paskolos atsimoka iš apdraudos ir bent tiek tėvams sumažėja nuostolis sunaus netekus, kad jokios jo mokslo reikalams užtrauktos skolos tėvų nevargina. O apsidraudus išmokama apdrauda, kurią už tam tikro laiko galima atsiimti pilnoje sumoje gyvam esant, labai palengvintų ir mokslus baigusiam jaunam profesionalui mokslo reikalams užtrauktas skolas išmokėti.

Čia iškelta labai gyvas ir svarbus klausimas, kuris paliečia kiekvieną lietuvių šeimą. Tėvai leisdami savo kudikius į mokslus dažnai netik paskutinį centą tiems reikalams išleidžia, bet dar ir prasiskolina. Jei tokių tėvų sunus ar dukrelė siekiamą mokslą pabaigia, jei tėvų pastangų neužmiršta, tai pagelbsti tėvams bent mokslo reikalams užtrauktas skolas atmokėti. Bet jei mokslą einantis jaunuolis numiršta, arba jei pertraukia mokslą, tai tėvams palieka sunki medžiaginės atsakomybės našta. Apdraudimas jaunuolio išmokama gyvam esant apdrauda, apsaugoja tėvus ir patį jaunuolį nuo medžiaginės sunkenybės bent kokiu atsitikimu.

Į šį svarbų reikalą visi SLA. nariai turėtų atkreipti savo dėmesį. Pereito Seimo nutarimu su pradžia sekamų metų įvedama ir Susivienijime išmokamos apdraudos skyrius, į kurį kiekvienas sveikas ir doras lietuvis galės prisirašyti. Į šį skyrių, kaip ir į kitus skyrius, kiekvienas galės įstoti nuo 16 metų amžiaus ir galės pasirinkti kokį laipsnį norės, nuo $500 iki $5,000. Juo jaunesnio amžiaus žmogus apsidraudžia, juo mažesnes duokles reikia mokėti. Todel tėvai neturėtų atidėlioti savo vaikų apdraudimą Susivienijime. Kai tik sukanka 16 metų amžiaus, taip ir turėtų apdrausti, tai žemiausias duokles mokės už apdraudą.

Įvedus naujus skyrius Susivienijime, nereikės SLA. nariams ieškoti apdraudos šalto biznio korporacijose, galės patys save ir savo vaikus apdrausti savoj organizacijoj ir dar palankesnėmis sąlygomis, negu bizniškose korporacijose. Dabar laikas pradėti SLA. nariams populiarizuot visuomenėje įvestus SLA. naujus apdraudos skyrius. Ypatingai yra svarbu Amerikoje gimusiems lietuviams tinkamai išaiškinti apdraudos svarbą ir reikšmę Susivienijime. Ypatingai svarbu apsidrausti savo gyvybę kiekvienam mokslus einančiam jaunuoliui lietuviui, nes ir augštosios mokyklos pradeda to reikalauti iš savo mokinių. Fraternalės organizacijos apdrauda yra butinai reikalinga ir naudinga kiekvienam žmogui.

—o—

NEGUDRUS MANEVRAS

Lietuvių Darbininkų Susivienijimo pereitas seimas nutarė kviesti visas lietuvių nacionales, fraternales organizacijas į bendrą frontą kovai prieš karą ir fašizmą. Pastaromis dienomis šios organizacijos pirmininkas p. R. Mizara pasigiria Brooklyno bolševikų organe, kad jis išsiuntinėjęs pakvietimus visoms organizacijoms, jų tarpe ir SLA. viršininkams, kviečiant ir musų Susivienijimą į tą bendrą frontą.

Sekamą dieną po šito p. Mizaros pasigyrimo, Brooklyno bolševikų organo redakcija išpiškina sieksninį editorialą, įrodinėdama kaip yra svarbu įtraukti musų ir katalikų Susivienijimus į tokį bendrą frontą, kurie yra skaitlingi nariais ir įtakingi Amerikos lietuvių gyvenime. Tačiau patys reiškia abejonės, begu pavyks šias dvi fraternales organizacijas įtraukti į bolševikiškai-politišką darbą, todel ragina SLA. ir LRKSA. kuopas ant savo centrų „daryti masinį spaudimą" rezoliucijų keliu, kuriose butų reikalaujama šių organizacijų viršininkų paremti ir prisidėti prie bolševikų organizacijos siulomo bendro fronto.

Kuomet bolševikų organas pasivelina sau teikti nurodymus SLA. nariams ir kuopoms kas reikalinga daryti bolševikų sumanymo įvykinimui, tai mes turime teisę reaguoti į tokį bolševikų organo sauvaliavimą. Visų pirma, labai nedžentelmoniška, dar nežinant ką atsakys pakviestu į bendrą frontą organizacijų viršininkai, raginti tų organizacijų narius kelti suirutes organizacijose politiniais tikslais. Kulturingi laikraštininkai taip nesielgia.

Antra, šitą bolševikų žygį šveniausiai galima pavadinti negudriu manevru, siekiančiu sukelti suirutes fraternalėse organizacijose. Jie labai gerai žino, kad SLA. Seimai yra pakartotinai nutarę ir įsakę SLA. viršininkams laikytis nuošaliai visokios partijų politikos. Taip pat jie gerai žino, kad valdžios priežiuroje esančios organizacijos stato save pavojun, kuomet stoja kovon prieš tą pačią valdžią. Jie ragina Susivienijimą stoti štai kokion kovon: „Amerikos išnaudotojų klasė galvatrukčiais ruošiasi prie naujo karo; steigia didžiausį laivyną, gamina ginklus, amuniciją ir žmonių naikinimui chemikališkus nuodus." Vadinasi, tokio bendro fronto kova pirmiausia prasidės prieš Amerikos valdžią.

Vargiai rastum tokį Amerikos lietuvį, kuris nebutų priešingas karui ir žudynėmis pasilaikančioms fašistinėms diktaturoms. Todel šio bendro fronto sumanytojai tikisi rasti pritarimo SLA. nariuose tokiam savo politiniam žygiui. Jie, matyt, nenori žinoti, kad milžiniška didžiuma politiškai sąmoningų Amerikos lietuvių lygiai nepritaria ir Rusijos bolševikų diktaturai, kaip ir fašistų diktaturoms. Demokratiniai nusiteikusiems Amerikos lietuviams visos diktaturos yra lygiai smerktinos. Pagaliau, kiekvienas žino, kad ir ta pati Sovietų Rusija nei kiek neprasčiau ruošiasi karui, kaip ir „Amerikos išnaudotojų klasė". Rusijoje net pradinių mokyklų mokiniai militariškai lavinami. Nejaugi tas daroma kokio sporto sumetimais?

Bet pats svarbiausias ir principialis klausimas, tai ar verta ir galima fraternalėms organizacijoms stoti į tokį politišką veikimą, kaip bolševikai siulo? Fraternalės organizacijos ne politiniams darbams sukurtos — jų svarbiausiu tikslu yra sušelpimas savo narių nelaimėn patekusių ir po to seka tautiniai kulturinis ir socialis veikimas. Tik šitie visiems Amerikos lietuviams bendri tikslai ir sutraukė tukstančius įvairių politinių ir religinių įsitikinimų Amerikos lietuvių į musų Susivienijimą.

Visi SLA. nariai žino, kad musų Susivienijimas stovi virš visokio politinio veikimo. Ypatingai visi protaujanti SLA. nariai žino, kad Susivienijimui butų pražutis stoti į bolševikų siulomą bendrą frontą kovai prieš Amerikos valdžią.

—o—

REIKŠMINGAS PASIRODYMAS

Chicagos dienraštis „Naujienos" praneša, kad rugpiučio 5 d. įvykusi Pasaulinėje Parodoje Lietuvių Diena buvo labai sekminga visais žvilgsniais. Tikrinama, kad publikos skaitlingumo žvilgsniu šiemetinė lietuvių šventė Pasaulinėje Parodoje vargiai buvo menkesnė, negu pernykštė Lietuvių Diena. O tvarkingumo, programo turiningumo ir vadovybės gabumo žvilgsniais, šių metų lietuvių parengimas kelioms eilėms viršijo pernykštį.

Šios Lietuvių Dienos komitetui prisėjo palyginamai trumpu laiku ir sunkesnėse, negu pernai, sąlygose ruoštis šiam lietuvių parengimui. Komitetas netik neturėjo visų Chicagos lietuvių idėjinių grupių pritarimo, bet dar buvo trukdomas komiteto darbas. Didžiausias kreditas suteikiamas Lietuvių Dienos komiteto pirmininkui p. Kleofui Jurgelioniui už sumanumą taip tvarkingai ir įspudingai suruošti Lietuvių Dieną Pasaulinėje parodoje. Sakoma, net patys Pasaulinės Parodos vedėjai pripažino kad dar nei viena tauta tokio gražaus programo Pasaulinėj Parodoj nėra davusi.

Žinoma, kreditas priguli visiems Lietuvių Dienos programo dalyviams ir visiems prisidėjusiems prie šio parengimo, kaip ir visiems į jį atsilankiusiems. Nesigilindami į Chicagos lietuvių vietinius santikius Lietuvių Dienos reikalu, šia proga galime tik pasidžiaugti, kad lietuviai dar kartą pasirodė įspudingai ir reikšmingai tarptautinio veikimo arenoje.

—o—

BEDARBIŲ ARMIJA

Amerikos Darbo Federacijos prezidentas p. Green tikrina, kad Amerikos bedarbių armija siekianti apie dešimt milionų skaitlinę. Esą tik tarpe trijų ir keturių milionų darbininkų gavo darbus nuo įvedimo NRA. Todel p. Green ragina darbdavius įvesti visoje industrijoje ir pramonėje penkių dienų darbo savaitę ir pakelti darbininkams algas iki galimo augštumo, kad tuo budu padidinus visuomenės perkamąją galią. Taip pat p. Green mano, kad valdžiai priseis vėl atgaivinti viešuosius darbus W. C. A. vadovybėje, kad žiemos sunklaikiui atėjus bedarbiai galėtų bent skurdžiam pragyvenimui užsidirbti.

Ant kiek teisingas p. Geen bedarbių armijos apskaitliavimas, nesiimam spręsti. Bet toks autoritetingas organizuotų darbininkų vadas vargiai drįstų perdaug perdėtai bedarbių armiją apskaitliuoti. Taigi nedarbo kamuojamų Amerikos gyventojų skaitlinė gerokai prašoka dvidešimt milionų asmenų, priskaitant bedarbių šeimas.

Akyvaizdoje tokios ekonominės buklės, kiekvienam gali buti aišku ko yra verti Naujosios Dalybos priešininkų kaltinimai valdžios adresu, kad ji bereikalingai apkraunanti krašto gyventojus mokesniais, šelpdama vienokiu ar kitokiu budu apie 22 milionu šio krašto gyventojų. Jei sakyti, kad valdžia bereikalingai mėto pinigus šelpdama bedarbius, tai kokia išeitis siuloma bedarbiams? Naujosios Dalybos kritikai apie bedarbius visai neprisimena. Jiems svarbu tik priešintis valdžios teikiamai pagelbai nedarbo kankinamiems gyventojams. Jie turbut užmiršta, kad apie 20 milionų Amerikos gyventojų sudėję rankas nelauktų bado mirties.

ŽMONIŲ SVEIKATA

Šį skyrių veda DR. J. T. VITKUS,
1286 Norwood Rd., Cleveland, Ohio.

Visus šiam skyriui skiriamus rašinius reikia siųsti stačiai skyriaus vedėjui, čionai paduotu antrašu.

TONSILAI

Rašo **Dr. Jonas T. Vitkus.**

Ėmimas tonsilų šiandien yra visai madoj Retai kur berasime žmogų, kuris nebutų praradęs tos taip populiarinės anatomijos dalies. Vaikai ir seniai, vyrai ir moterys, visi pasiduoda chirurgo malonei ir atsisveikina su savo numylėtais tonsilais. Taip dalykams esant čia bandysime plačiau susipažinti su tais taip nelaimingais tonsilais.

Jau trečiame mėnesy embrijoniškame musų kuno vystymosi tonsilai pradeda augti žmogaus gerklėj, taip vadinamoj tonsilinėj lankoj — sinus tonsillaris. Iš pradžių toki tonsilai esti lygus ir labai panašus į mažytį gleivėtosios plėvės patinimą. Ir tik apie ketvirtą mėnesį pradeda atsirasti mažytės duobutės ir raukšlės augančiuose tonsiluose. Apie tą patį laiką atsiranda ir sparčiai pradeda vystitis — užpildyti tas tonsilų duobutes limfinės celės. Tas pats atsitinka ir su įvairiomis tonsilų apgaubomis — jos auga ir apdengia tonsilus. Kuomet kudikis gimsta, jis turi pilnai išsivysčiusius tonsilus ir tie tonsilai jam yra butinai reikalingi pirmose jo ekzistavimo dienose.

Vaikų ir suaugusių žmonių tonsilai randasi abiejose pusėse momelio — gerklės šonuose, tonsilinėj įlankoj. Iš viso žmogus turi du tonsilu — po vieną kiekviename šone gerklės. Normalis tonsilų didis ir išvaizda yra panaši į migdalą. Suprantama, yra didesnių ir mažesnių tonsilų. Taipgi išvaizda gali buti labai kritinga ir įvairi. Mat kiekvienas žmogus turi skirtingus tonsilus. Tonsilinėj įlankoj tonsilai esti tvirtai priaugę prie gerklės raumenų ir kitokių kuno audinių. Gi vidurinė tonsilų pusė randasi liuosa ir yra lengvai matoma žiurint burnon. Ir juo tonsilai esti didesni, tuo daugiau jie yra matomi. Normalių tonsilų vos tik patį paviršį galima matyti.

Sudėtis tonsilų esti beveik vienokia. Jie žymiausiai susideda iš limfinių celių ir jungiamųjų audinių, tarpe kurių randasi daug mažyčių siulelių. Paviršy tonsilų randasi įvairus skaičius įdaubtų — tonsilinių duobučių, kurios esti gana gilios ir nelygios. Tose tonsilinėse duobutėse slepiasi ligų perai — pavojingos bakterijos.

Kaipo abelna taisyklė, tonsilai esti proporcionališkai didesni pas vaikus, negu pas suaugusius žmones. Juo žmogus eina senyn, tuo jo tonsilai privalo mažėti — jeigu tik toki tonsilai nėra užkrėsti. Vienok ir pas vienokio amžiaus žmones tonsilai yra nelygus. Kartais jie esti taip maži ir susitraukę, jog išrodo, kad žmogus „visai neturi" tonsilų. Gi kituose atsitikimuose, užkrėsti tonsilai taip padidėja, perauga, kad beveik susieina vienas su kitu ir net neduoda žmogui tinkamai maistą nuryti. Beveik visai užkiša gerklę. Beto, nekurie tonsilai esti tvirčiau priaugę prie gerklės šono ir todel, nors ir gana gerai butų peraugę, nesimato labai. Gi liuosai kabanti tonsilai, nors ir nėra perdidžiausiai peraugę, išrodys pusėtinai dideli. Didumas ar mažumas tonsilų dar nėra taip svarbu. Reikia žiurėti ant kiek tonsilai yra užkrėsti. Nors, kaipo taisyklė, užkrėsti tonsilai beveik visuomet žymiai padidėja. Toki padidėję — peraugę tonsilai beveik visuomet pradeda užimti gerklę, pagimdo tankius gerklės skaudėjimus, kaklinius guzus ir neretai pasidaro sunku kalbėti, o jau valgyti ar gerti yra labai sunku — skauda.

Tonsilų peraugis paeina nuo nuolatinės iritacijos — akstinimo. Oro dulkės, tankios slogos, pasikartojantis tonsilitas, blogi dantys ir daug kitokių kuno nenormalumų priverčia tonsilus žymiai padidėti ir peraugti.

Tonsilų fiziologinė veikmė nėra tikrai žinoma. Rasime daug žmonių, kurie tvirtina, jog tonsilai jokios veikmės neturi ir priešingai — tvirtinančius, jog toj veikmė yra gana svarbi. Vienok, dauguma sutinka, jog tonsilai turi tam tikrą veikimą žmogaus pirmose dienose, ypač per pirmus du ar tris metus. Tai yra taip vadinamoji imuniteto teorija. Yra tvirtinama, jog gimęs kudikis turi visai menką imunitetą — galę apgalėti į kuną įsigavusias bakterijas. Maži kudikiai veikiai miršta nuo užkrečiamųjų ligų. Jų kraujas ir abelnai visas kunas greičiau pasiduoda ligų perams, negu suaugusių žmonių. Gi tonsilai, it sargai, sergsti mažutėlius nuo įvairių ligų perų — bakterijų. Bakterijos, papuolusios į kudikio burną ar nosį, veikiai užkliuva tonsiluose, o čia jau tampa ištarpinamos ir sunaikinamos. Kuomet panašiai tonsilai naikina bakterijas, tuo pačiu sykiu kudikis įgauna vis daugiau ir daugiau spėkų apsigynimui nuo ligų. Išsidirba imunitetas. Po to tonsilai tampa jau nebereikalingi ir naturaliu budu privalo mažėti ir pranykti, ypač kuomet žmogus sulaukia apie 45 metus amžiaus jo tonsilai turi visai buti maži. Taigi jeigu jau tonsilai ir turi kokią veikmę, tai toji veikmė pasibaigia po dviejų, ar daugiausia, trijų metų. Tuomet jau galima be baimės chirurgišku budu lengvai prašalinti — išimti tonsilus.

Antroji teorija tvirtina, jog tonsilai veikia lyg koksai koštuvas, per kurį išeina įvairios bakterijos iš žmogaus kuno, kuomet tame kune randasi ligos perai ar nuodai laike užkrečiamųjų ligų. Šioji teorija turi maža pasekėjų ir yra menkos vertės.

Be to, randasi teoretikų, kurie tvirtina, jog tonsilai turi net kelias ir gana svarbias veikmes. Jie prirodo, jog tonsilai turi veikmę gaminti kraują, gaminti tam tikrą substanciją kraujo reguliavimui ir mechaniškai apsaugoti žmogų nuo užsikrėtimo. Vienok tai yra tik teorijos ir dar labai silpnos teorijos. Čia apie tas teorijas nėra reikalo daug kalbėti. (Daugiau bus)

Pavyzdingas SLA. Narys

Worcester, Mass., gyvena Simas ir Kazimiera Giliai. Abudu priguli prie SLA. 57 kuopos, p. Gilius nuo 1902 m., o ponia Gilienė nuo 1916 metų. Abudu yra tukstantiniai nariai. Giliai gražiai ir pavyzdngai auklėja sunų Edvardą, kuris yra jau 20 metų amžiaus, ir dukrelę Aldoną, kuri yra 16 metų amžiaus. Visuomet ponai Giliai norėjo savo vaikus prirašyti prie SLA., bet medžiaginės išgalės neleido. Mat abudu, sunų ir dukterį, leidžia į augštesnius mokslus ir kartu lavina muzikoje. Edvardas jau yra pasižymėjęs smuikininkas ir anglų spauda nekartą yra pažymėjus jį kaipo „accomplished violinist", nes jis daug kartų pasirodė amerikonų parengimuose. Taip pat jis yra pusėtinai gabus ir išsilavinęs pianistas. Dukrelė Aldona taip pat mokinasi smuiką ir pianą groti. Todel kiekvienam gali buti aišku kiek kainuoja tėvams tokis vaikų lavinimas ir todel jų prirašymą prie SLA. vis atidėliojo.

Edvardas dabar mokinasi ant chemijos inžinieriaus Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, Mass., kurį baigs sekamais metais. Kaipo gabiam studentui jam suteikta pažymėjimas „High Scholastic Honors" ir todel gaudavo taip vadinamą „free scholorship", o vėliaus per pastaruosius du metu Institutas teikė paskolą po $500 apmokėjmui už mokslą. Bet dabar, paskutinių metų mokslui apmokėti, nors mokykla sutinka paskolinti $500, bet kartu pareikalavo, kad jis apdraustų savo gyvybę bent ant $1,500, o jei to nepadarys, tai paskolos negaus.

Šitokiam apdraudos reikalui iškilus, p. S. Gilius pirmiausiai pradėjo teirautis ar negalima butų jo sunų apdrausti Susivienijime bent ant $2,500. Norėčiau jau lavintą ir gabų moksle savo sunų, sako p. Gilius, prijungti prie lietuvių visuomeninės organizacijos ir tokiu budu butų lengviau jį pritraukti prie lietuviško veikimo. Pagaliau, sako, man Susivienijimas yra labai brangi organizacija ir man butų didžiausiu nesmagumu, jei mano sunus turėtų apsidrausti svetimtaučių bizniškose apdraudos kompanijose.

Tokis SLA. nario nusistatymas gali buti pavyzdžiu kiekvienam SLA. nariui. Štai kaip reikia branginti savo organizaciją! Prie šito reikia pastebėti, kad p. Gilius ir kitu klausimu išmintingai orientuojasi. Jis sako, jei mokykla apdraudos keliu nori užtikrinti savo paskolą mano sunui suteiktą, tai kodel aš negaliu to paties padaryti ir todel p. Gilius nori sunų apdrausti ir tai sumai, kurią jis pasiskolino, nuo savo draugų sunaus mokslo reikalams. Vadinasi, jei sunus mirtų ar kita kokia nelaimė nutiktų, tai apdrauda butų atmokėta visos sunaus mokslo reikalams užtrauktos skolos. Ištikro, tai yra geras pavyzdis kaip apsisaugoti nuo atsakomybės naštos, vaikų mokslo reikalams užsitrauktos.

Kuomet SLA. įveda didesnius apdraudos laipsnius ir net išmokamos apdraudos skyrių, tai kiekvienas mokslus einantis lietuvis jaunuolis turėtų neatidėliojant apsidrausti Susivienijime. Pagaliau tėvai privalėtų apdrausti savo vaikus, nes už tam tikro laiko galės gauti įmokėtus pinigus atgal. Vadinasi, yra geras ir saugus investmentas ir tuo patim kartu nelaimei ištikus — apdraustam numirus gaunama pilna suma apdraudos. Į tokią apdraudą įstodamas narys nieko nerizikuoja.

Pažymėjęs ponus Gilius, kaipo pavyzdingus SLA. narius, kartu norėjau iškelti aikštėn ir tą svarbų faktą, kad augštesnės mokyklos pradeda reikalauti studentus apsidrausti, kuomet jiems suteikia vienokią ar kitokią pagelbą mokslo reikalams. Besirengiantiems augštojo mokslo siekti jaunuoliams, arba ir besimokinantiems reikėtų nelaukti iki mokykla pareikalaus juos apsidrausti, bet be atidėliojimo patiems reikėtų apsirupinti apdrauda. Bus galima įstoti į Susivienijimą nuo 16 metų amžiaus ir juo jaunesnis apsidraudi, juo žemesnes duokles reikia mokėti už tą pačią apdraudą. Gyvybės ir sveikatos apdrauda yra butinai reikalinga kiekvienam žmogui.

SLA. Narys.

JAUNIMO KELIAI

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Jaunuolių Skyrius

Kol jaunas, o broli, sėk pasėlio grudus
Ir dirvos nepleiski! Tuomet, kada jausi,
Kaip kuns ima stingti, dvasia jau susnudus,
Vėlu juk prie darbo: nė sėsi, nė piausi.

Kol dega krutinėj šventa ugnis toji,
Kur traukia prie darbo ir duoda tiek vieko,
Jog menkas ir silpnas net milžinu stoji,
O dirbk, idant neitų ugnis ta ant nieko!

Dr. V. KUDIRKA.

DR. JOHN GREVIS

Jonas Greviškis (John Grevis) šį pavasarį baigė So. Bostone dantisto mokslą su laipsniu D. M. D. iš Tufts Dental College. Kada jis išlaikė Massachusetts valstijos egzaminus, rugpiučio 9 d. atidarė savo ofisą, kur patarnaus lietuviams ir kitiems. Jo ofisas randasi po numeriu 127 Winter St. (Pentucket Building), Haverhill, Mass. Telefonas: Haverhill 810. Dr. Grevis yra geras lietuvis ir žada savo vientaučiams širdingai patarnauti. Taipgi netrukus žada prisirašyti prie Susivienijimo Lietuvių Amerikoje. Šiam naujam profesionalui linkėtina kogeriausių pasekmių jo profesijoje. KORESP.

Gaila Dienų Jaunųjų

(Senio lygir rauda)

Mes, senesnieji, visi buvome jaunais. Ta neaplenktina laimė teko ir man pergyventi. Kaip ir didžiuma jaunųjų, budamas jaunu buvau energingas. Bet kur tą energiją reikiamai sunaudoti — nežinojau: tėvai mano negeriau išmanė už mane. Į augštesnį mokslą leisti jie nematė reikalo. O man, kaipo neišmanėliui, tik to ir reikėjo. Tokiu budu, dar eidamas pradinę mokyklą, niekeno tinkamai apie gyvenimą nepatariamas — atliekamą laiką leidau kaip man geriausia išrodė. O geriausia, rodės, nieko neveikti ir draugauti su tokiu jaunimu, kuris irgi panašiai galvoja

Laikas bėgo. Nė nepajutau, kaip atsiduriau prie mašinos, kur dirbau tik kaipo automatas: paspausti mašinos rankelę ir įdėti reikiamą geležies gabalą gali bile kas. Čia nė proto, nė galvojimo nereikia. Kaipo žmogui, teko įsimylėti ir apsivesti. Dabar aš jau esu nemažos šeimynos tėvas. Nors aš už savo tėvą geriau suprantu ir stengiuos savo šeimyną pavyzdingiau auklėti, bet dažnai prisiena ir nak tis nemiegoti, kaip aš, savo maža alga, įstengsiu savo vaikams reikiamą išaklėjimą duoti. Galvoju taipgi, kaip nesumaniai savo jaunas dienas praleidau. Matau, kad ne vienas mano jaunų dienų draugas yra profesniolanai, pasiturinti biznieriai, kurie gražiai ir ištekliuje gyvena. Mano gyvenimo buklė kitokia. Ji skaudi ir nepavydėtina. O daug geriau aš bučiau stovėjęs, jei jaunas budamas bučiau mokęsis, ko didesnio gyvenime siekęs. Nors mano tėvas geriau nesuprato — aš pats turėjau geriau žinoti.

Dabar aš jaunuoliams galėčiau štai ką patarti: Jaunoliai, kol jauni, kol pilni energijos — stengkitės gyvenime buti kuo geresniu. Mokykitės. Mokslas, tai kožno žmogaus palaima. Išsimokinę ir įsigijęę profesijas — ir sau geresnį gyvenimą sutversite ir savo vaikus geresniais išauklėti galėsite. Paklausykit mano šio patarimo, jaunuoliai! Pagyvenęs.

Garsųs Senovės Lietuviai

Po Liublino unijos, kuri buvo sudaryta 1569 metais, juo toliau, juo labiau Lietuva darėsi Lenkijos provincija. Toliau regintieji lietuvių politikai, kaip Vytautas, Švitrigaila, vėliau Radvila Juodasis, Janušas ir Katkai numatė ir tą pražutį, kurią nešė Lietuvai unija su lenkais.

Po Radvilo Juodojo mirties Jonas Jeronimas Katkus, Žemaičių seniunas, tapo opozicijos prieš uniją su lenkais vadu.

Sunki buvo padėtis Lietuvos atstovų Liublino seime, kuris susirinko 1569 metų pradžioje. Maskva spaudė Lietuvą iš rytų. Lietuviams buvo labai reikalinga pagelba. Tačiau lenkai, remdamiesi Jogailos ir Aleksandro unijų dokumentais, reikalavo visiškai Lietuvą priskirti prie Lenkijos. Didysis Lietuvos kunigaikštis Zigmuntas Augustas tuos lenkų reikalavimus rėmė ir stačiai įsakė lietuvių atstovams sėstis kartu su lenkais ir tartis bendros Lenkijos ir Lietuvos valstybės reikalais. **Lietuviai su tuo nesutiko ir iš Liublino išvažiavo.** Tačiau iš visų pusių priešų suspausti, jie gegužės mėn. grįžo atgal ir griebėsi paskutinio ginklo: prakalbėti į Zigmanto širdį ir tautinę jo sąžinę. Katkus šitaip kalbėjo prie karaliaus ir visų atstovų:

Tik Jusų Didenybės įsakymu mes su dideliu skausmu, sugniaužta širdimi sutikome su unijos šešiais punktais. Bet kaip mums yra skaudu, mes negalime šito žodžiais išreikšti. Juk mes, budami ištikimi tėvynės sunųs, turime rupintis jos gerove visomis savo pajėgomis... Mes visomis savo išgalėmis gynėme mielą tėvynę, kurią išlaikėme tik musų krauju ir gyvybe. Ir štai dabar mes jos apginti nebegalime.

Visi Lietuvos atstovai puolė ant kelių ir garsiai verkė, bet sulenkėjusio Zigmanto nesujaudino. Jis pasiliko lenkams ištikimas.

Ir kai nieko negelbėjo, Katkus jau kelionėje savo draugams sakė:

— Priešą pulk tiktai kardu. Kitaip jo nenugalėsi.

— Kada nors dar kelsis Lietuva. Musų ainiai bus protigesni. Nutrauks su lenkais ryšius ir su jais nebesusidės. O musų klaidas iškęsime mes patys...

Rimvydas.

Mažamečių Kampelis

Tėve, paskaityk šias pasakėles savo vaikučiams.

TEISYBĖ IR NETEISYBĖ.

Kitą kartą ėjusios per pasaulį Teisybė ir Neteisybė. Beeidamos išalkusios valgyti. Turėjusios abidvi ir po duonos kepalėlį. Susėdusios ir susišnekusios: „Katros dabar valgysiva pirmiau duoną?" Neteisybė sakanti: „Valgykiva dabar tavo, kitą kartą valgysiva mano." Teisybė sutikusi — suvalgė jos pusę kepalo.

Beeidamos toliau, jos vėl išalko ir antrą kartą sėda valgyti. Teisybė norėjo, kad butų valgomas Neteisybės duonos kepalėlis, bet Neteisybė pasakiusi: „Subaikiva tavo dieną, tai paskui mano galėsiva valgyti." Teisybė nieko pikto nemanydama, padavė savo duonos kepalėlį. Pavalgiusios, ėjo toliau ir vėl išalko. Išalkusi Teisybė prašo Neteisybės duonos, bet Neteisybė atsakiusi: „Jei man duosi savo akį išgriežti, tai duosiu duonos." Teisybė, žinoma, spyrėsi, duoti nenorėjo, bet buvo peralkusi ir noroms-ne-nenoroms sutiko. Sutikusi gavo pavalgyti.

Ėjo dar toliau abidvi ir vėl išalko. Tada Teisybė vėl ėmusi prašyti Neteisybės duonos. Neteisybė ir vėl savo giesmę gieda: „Jei duosi man savo antrą akį išgriežti, tai duosiu valgyti". Teisybė labai valgyti norėdama, davusi ir paskutinę akelę išgriežti, bet Neteisybė, išgriežusi abi akis, Teisybei nė valgyti nebedavė — paliko alkaną, aklą beklaidžiojančią po miškus ir laukus.

Žmonės ir dabar matą kartais klaidžiojant tą Teisybę be akių, matą ir akiplėšą Neteisybę einant per žmones. Neteisybės akys ir dabar esančios sveikiausios, tik iš gėdos dažnai kaistančios.

PRIEŽODŽIAI

Darbymety ir akmuo kruta.
Laikas darbymety ir už prekę brangesnis.
Maža gyvatė didį jautį užmuša.
Bepigu nenuturėti replėmis karšta geležis.

—o—

MĮSLĖ

Žalia žolė, bet ne žolė, su uodega, bet ne pelė. — Kas?

—o—

JUOKAS

Motina: — Mikuti, parodyk ponui gydytojui liežuvį.
Mikutis: — Nerodysiu! Vakar parodžiau tėvui, tai gavau lupti...

Motinos Ieškant

Edmondo de Amičio Apysaka.

Daug metų atgal vienas, trylikos metų, berniukas, darbininkų tėvų sunus, vienas nuėjo iš Dženevos Amerikon ieškoti savo motinos.

Jo motina buvo nuvykusi du metai atgal į Buenos Aires miestą, Argentinos sostinę, kad ten stojus tarnauti turtingųjų namuose ir trumpu laiku užsidirbti tiek, kiek reikia pastatyti ant kojų šeimyną, kuri, įvairių nelaimių suspausta, labai suvargo ir įsiskolino. Yra nemaža drąsių moterų, kurios leidžiasi į taip tolimą kelionę tokiu reikalu ir už kelių metų grįžšta tėvynėn su tukstančiais lyrų, nes tenai tarnaitės gauna didelę algą.

Kuomet su savo sunais skyrėsi, tai nelaimingoji motina labai graudžiai verkė. Vienam jų buvo aštuoniolika metų, o kitam, Markai, vienuolika. Bet ji iškeliavo drąsiai, kupina vilties. Kelionė buvo laiminga. Tik spėjus atvažiuoti, ji, padedant vienam krautuvninkui dženoviečiui, jos vyro brolėnui, kuris jau senai tenai gyvena, rado gerą Argentinos šeimą, kuri jai gerai mokėjo ir gerai ją užlaikė.

Tulą laiką ji dažnai susirašinėjo su saviškiais. Sulig susitarimo, vyras jai laiškus siuntinėjo brolėno vardu, o šis įteikdavo juos moteriškei. Atsakymą ji įduodavo svainiui, o pastarasis išsiųsdavo į Dženovą, dar nuo save šį-tą pridėdamas. Gaudama aštuonias dešimtis lyrų kas mėnesis ir nė kiek nepraleisdama savo reikalams, ji kas trys mėnesiai siųsdavo gražią pinigų sumą namo. Gavęs tuos pinigus jos vyras, kuris buvo doras žmogus, po truputį mokėjo sunkiąsias skolas ir tokiu budu atgaudinėjo savo gerą vardą. Tuo tarpu gi jis pats dirbo ramiai, nenustodamas vilties, kad jo pati netrukus sugrįžš. Be jos namai, mat, rodėsi tušti ir mažasis sunus, kuris ypač mylėjo motiną, buvo nuliudęs ir nenorėjo be jos buti.

Praslinkus metui laiko po išvažiavimo, atėjo trumpas laiškelis, kuriame buvo pasakyta, kad moteris sirguliuojanti. Su tuo žinios nutruko. Du kart rašė jie brolėnui, bet jis į laiškus neatsakė. Parašė ir argentiniečiui, pas kurį tarnavo, bet taip pat atsakymo negavo, gal but delto, kad antraše iškreipė jo pavardę. Prisibijodami, ar nenutiko kokia nelaimė, jie parašė Buenos Aires italų konsului, kad šis tos moteriškės paieškotų. Praėjus trims mėnesiams, gavo iš konsulo atsakymą, jog buvo garsinta laikraščiuose, bet niekas neatėjo net žinių suteikti. Kitaip juk ir negalėjo buti, neskaitant kitų priežasčių, jau del to, kad moteriškė samdytojams nesakė savo tikros pavardės, bijodama, jog nebus gražu namiškiams, kad ji tapo tarnaite.

Dar keli mėnesiai praėjo. Jokių žinių. Tėvas ir sunųs nerimavo. Mažesnįjį sunų apėmė toks liudėsis, kad jis nebegalėjo tverti. Kas daryti? Kur šauktis? Tėvo pirmoji mintis buvo važiuoti Amerikon pačiam savo žmonos ieškoti. Bet kaip gi bus su darbu? Kas prižiurės ir laikys vaikus? Negalėjo keliauti ir vyresnysis sunus, kuris kaip tik buvo pradėjęs dirbti ir šiek tiek šeimai pagelbėdavo. Tokių minčių slėgiami, jie gyveno ir toliau, kasdien apie tai kalbėdami-galvodami ir tyliai vienas kitam į akis žiurėdami.

Vieną vakarą Marka, mažesnis sunus, staiga bet rimtai pasakė:

„Aš eisiu Amerikon motinos ieškoti!"

Tėvas, vietoje ką atsakyti, liudnai palingavo galva. Noras labai gražus, bet negalimas įvykdyti. Kur gi vienam, tokiam jaunam, tokion tolimon kelionėn leistis. Juk užima net ištisą mėnesį. Bet berniukas kantriai spyrėsi padaryti taip, kaip jis norėjo. Jis kiekvieną dieną, kaip suaugęs žmogus, spyrėsi leistis kelionėn ir atlikti tai, kas reikia — surasti savo motiną.

„Kiti ir mažesni už mane budami nuvyko", — sakė jis. — „Kaip tik įeisiu į laivą, galiu nuvažiuoti lygiai kaip ir kiti. O nuvažiavus, reikia tik surasti dėdės krautuvę. Ten yra tiek daug italų, kad ne vienas man galės gatvę parodyti. Pagaliau, jei jo nerasčiau — eičiau ieškoti tos argentiniečių šeimynos. Bet gali kas sau nori atsitikti — ten juk yra darbo visiems. Ir aš bent kiek jo rasiu, kad galėčiau užsidirbti pinigų ir sugrįžšti namo".

Ir taip, pamažėl, jis veik įtikrino tėvą. Tėvas žinojo, kad jis protingas ir drąsus vaikas. Juk jis pripratęs prie vargo.

(Daugiau bus)

:: Didžiosios Viesulos ::

Rašo **V. S. Jokubynas.**

TIFONAI, HURUGANAI, CIKLONAI, TORNADOS.

Kas jie? Tai didelės, pragaištingos viesulos, savo spėkos stiprumu naikinančios viską, kas tik jų sukurin patenka. Skaitytojams šitais vardais vadinamos viesulos žinomos, nes daug kartų apie jas girdėjo, o kiti turėjo progą ir jų pragaištingo darbo liudininkais buti. Todel čia apie jų reikšmę ir nekalbėsime. Prisiminsime tik tai, kas tas viesulas gimdo. Žinotina turi but kiekvienam, jog ne visos viesulos savo spėka viena kitai lygios ir ne visos jos siaučia tuose pačiuose plotuose.

Kubą, Puerto Ricą, Meksiką ir kitus kraštus, kuriuos siekia Meksikos įtaka ar jos jungiamos juros, kartą ar du kartu metuose perbėga hurugano viesula, o Chinijos jurų pakraščius nusiaubia metuose kelis kartus tifono viesula. Viesulos savo teritorijose siaučia daugiau žiemos metu, negu pavasary, o rudeny šėlsta labiausia. Vasaros metu šitos viesulos beveik nežinomos. Kodel?

Todel, kad vasaros metu oras šiltas. Šiltas oras, mat, gamina, tveria viesulas. Kitaip sakant, vasaros metu, kada oras šiltas, tada tveriasi viesulos, nes visas viesulas tik šiltas oras pagimdo. Vasaros metu saulė labai įkaitina netik žemę, bet ir vandenį. Vandens įkaitimas vasaros metu buna didžiausias Atlantiko vandenyne, tarp Amerikos ir Europos. Vanduo kaisdamas garuoja ir iš šlapgario erdvėse susidaro sluogsniai karšto oro. Kada tie sluogsniai, saulei mažiau kaitinant, ima atausti, tada jie ima staiga smukti žemyn ir tuo apačioj smunkančiu iš erdvių anų sluogsnių, atsiranda staigus spaudimas ir iš to kįla viesula, nes žemumoj esantis oras turi umai trauktis iš kelio, iš viršaus smunkančiam oro sluogsniui, kurį saulės kaitinamo vandens garas buvo priverstinai išstumęs augštyn. Toks oro sluogsnių smukimas kaip tik ir atsibuna rudenimis ir žiemomis, kada oras atšala. Tada ir viesulos siaučia. Vasaromis viesulų nėra, nes tada vandenims kaistant, tveriasi ir augštyn kįla šilto oro sluoksniai, kurie puola žemyn tik orui auštant. Tada ir viesulos atsiranda. Todel ir veik visuomet atsitinka, kad kuo vasara buna karštesnė, tuo rudeny ir žiemą įvyksta daugiau didesnių audrų ir viesulų.

Didėsės viesulos kaip huruganas ar tifonas, o ne retai ir ciklonas, gauna pradžią vandenynų ore, kur vasarą įkaitęs oras, aušdamas slenka žemyn ir žeria į šalį čia esantį taip vadinamą „pažemio orą". Šis traukdamasis vilnimis blaškosi lyg jurų vanduo, kol prasimuša sau kelią į šalį ir tada bėga didžiausiu greitumu, o bėgančios vilnys, sukdamosis viena aplink kitą, sudaro liuką pavydave ilgos rankovės, kuri į save traukia iš viršutinių erdvių orą, gazus, žaibus ir sukdamosi greitai bėga vienon pusėn, iš apatinio savo galo leisdama sukurius neapsakomai greitai besisukančio oro, vėjo pavydale. Kur šita „rankovė" arba „triuba" pereina, ten neatsilaiko nė žemė, nė uola, nė medžiai. Viskas virsta griuvėsiais. Taip tai atsiradus ties vandenynu viesula bėga per sausžemį, kol tuštumose išsisklaido. Kadangi viesulos „triuba", ar kaip kiti ją vadina „oro ryna", iš viršaus sutraukia daug šalto oro, kurį išspaudžia per apatinį savo galą, todel viesulai prabėgus, oras tulam laikui atvėsta.

Smarkiausiomis viesulomis skaitoma tifonas ir huruganas. Ciklonas ir tornadas taip pat smarkios ir pragaištingos, tačiau jos siaučia mažesniuose plotuose ir greičiau išsisklaido, jei nesusitinka savo kelionėje su tifonu ar huruganu. Kartais pasitaiko, kad tornadas susikuria keliose vietose ir kelionėj susitikę susilieja į vieną ir taip sudaro huruganą.

Kaip ten nebutų, viesulos visos susidaro vienaip, kįla jos iš vandenynų, gimdomos vienos ir tos pačios priežasties. Skirtumas tarpe jų tik tame, kad tifonas prasideda augščiau, huruganas žemiau, ciklonas dar žemiau, o tornadas žemiausia. Pertai žemiau prasidedančios viesulos laipsniškai yra silpnesnės už tas, kurios prasideda augščiau.

Kįlančios viesulos nėra sausos. Jos visuomet ateina į sausžemį, nešdamos su savim bangų lytų. Mat, kaip jau sakyta, vasaros saulės kaitinamas vandenyno vanduo, garuoja į erdves ir ten susidaro šlapgario sluoksnis. Kada tas sluoksnis pradeda ataušti, jis virsta vandeniu ir tada visu sunkumu smunka žemyn, kad vanduo sugrįžtų atgal, iš kur jis pakilo. Tokiu budu tas žemyn slenkantis, sakysime, vanduo, patenka ir į spaudimo gimdomas viesulas, kurių vardus jau minėjome. Tos viesulos, kurios prasideda erdvėse augščiau, toms vandens tenka daugiau, o kurios prasideda žemiau, tos vandens gauna mažiau. Todel didesnės viesulos visuomet bėga su didesniu ir smarkesniu lytum.

Mažesnės viesulos paprastai bėga lėčiau, išsisklaido greičiau ir lytaus duoda mažiau. Pavyzdžiui, kuomet silpniausia viesula tornadas, siaučia dvi-tris valandas, siaubdama nedidelį plotą, huruganas Kuboj ar Meksikoj, siaučia tris-keturias paras, o kartais ir ilgiau. Tornadas visuomet arčiau žemės slenka, todel jai prisiartinant jaučiasi šilta, kuomet huruganui artinantis oras jaučiasi vėsus, nes viesula prasidėjus ir eina augštai, nešdamosi daug šalto vandens, o dažnai ir ledų.

Taip dedasi kur šiltas klimatas. Šaltuose kraštuose, pav. kaip žemgalių apylinkėse, jokių viesulų niekad nėra, nes ten nėra kam viesulas sudaryti; saulė ten vandenio neįšildo.

Tarpe Anglijos ir Islandijos dažnai siaučia ciklonas, iš šiaurvakarinės pusės. Amerikos Jungtinėse Valstijose ciklonas irgi dažnai siaučia iš šiaurinio krašto Ramiojo vandenyno, bėgdamas į Atlantiką. Šiaurinį šios valstybės kraštą dažnai lanko tornadas, gi pietinį kraštą ciklonas; tifonas ir huruganas nusiaubia tik retkarčiais ir tai dažniausia tik taip vadinama sudėtinė tornada (kuomet šitų viesulų keletas, savo kelionėje susitikę, susideda į vieną).

Pastaruosius kelis metus Atlantike vanduo buvo daug šiltesnis, negu seniau, todel ir kelios žiemos buvo šaltesnės. Užtai žiemos metu buvo daugiau viesulų ir pusnių. Kad ir pernykštė žiema, vietomis buvo labai audrota, su daugeliu viesulų, pusnių, daugybe sniego ir dideliais speigais.

Ciklonas visuomet bėga ton pačion pusėn. Sulig mokslininkų įsitikinimo, ciklono viesulą valdo žemės sukimosi traukimas, todel viesula ir bėga vis ton pačion pusėn. Geologai spėja, kad šita gamtos galybė, gimdanti ir valdanti visas pragaištingąsias viesulas, nėra pastovi ir amžina. Žemės istorija turėjo periodus, kuriuose jokių viesulų nebuvo visai; prieš amžius, gal prieš milionus metų, nebuvo viesulų, nebuvo audrų, nebuvo ant žemės sniego, nebuvo nė klimato keitimosi. Tuos periodus mokslas vadina reptilijų amžiais. Bet tiems periodams praslinkus, atsirado klimato skirtumai, vėliau atsirado ir metų sezonai. Pasikeitė atmosfera, ėmė džiuti žemė ir turėjo išnykti milžiniškieji gyvunai, kaip dinosaurai ir kiti. Tik mažuma reptilijų išsivystė į įvairius driežus, kurių giminė, nors keisdama savo strukturą, išliko iki musų laikų (kaip gyvatė, raupuotos rupužės ir tt.). Šitie gyvunai išnaikino daugelį kitų, didelių gyvunų, graibstydami jiems maistą, surydami jų kiaušinius, suėsdami jų vaikus ir panašiai.

Klimatas keitėsi laipsniškai, žemei auštant, džiustant, atsirado vėjai išsyk lėti, paskui jie laipsniškai didėjo, o susidarius vasarai ir žiemai, atsirado viesulos, apie ką jau pirmiau sakyta.

Klimatas nuolat keičiasi ir dabartiniais laikais ir keisis visada. Kaip keisis, sunku išanksto nuspėti.

Man Paliko Vosilkos

Tu neliusk mieloji, kad tos gėlės vysta,
Kad prie tavo kojų klostos mirčiai šydas —
Nes išeisiu drauge į rasotą girią kitokią šalį
Pažiurėt, kaip gervės pilkos pasiklydo...

Pasiklydo gervės dausas pamylėję,
Tiesia sparnus toliams tarp gimtųjų pievų.
Joms dangus žadėtas mėlynas ir tylus,
Jos ištarti žada tėviškei „sudievu".

Vasara prabėgo žiedas nužydėjo
Iš laukų žaliųjų pluošto nepagavus —
Tau — lelijų vietoj blaškos šiaurys vėjai,
Man gi nebe ties jau vakarėliai žavųs...

Baltos musų dienos eina ir nueina
Baltas musų džiaugsmas blaškosi bejėgis
Dar dainužė skirta mums neišdainuota,
Dar nepalydėtas jos audringas bėgis...

O dabar, drauguže, ką bepasakysi?
Ką pratars nuliudę mėlynos vosilkos?
Dienos neria tolius mėlynus pamilę,
Naujai amžių buičiai krykščia gervės pilkos...

Tieskim baltas rankas baltai buities maldai,
Kas dalios žadėta — niekas juk nežino —
Dar mums ryto žiedas pražylės ne sykį,
Dar tie paukščiai pilki grįžti paketino...

Juk tai kas kad tosios gėlės nebežydi,
Kad padangių buičiai krykščia gervės pilkos —
Tau paliks, mieloji, ką palikt žadėjau,
Man — padovanotos mėlynos vosilkos...

P. Zablackas.

Visos sielos reikalauja tyros ir tobulos meilės šventinyčios, kuri suteiktų ramybę ir prieglaudą nuo audros.

* * *

Žmogus, kuris ieško grožybės vien akimis, mato tik negražumą.

S. L. A. REIKALAI

Ką Veiksime

Seimo įspudžius jau pergyvenom, gal šiek tiek jau apsiraminom ir apsipratom su jo nutarimais ir atmainomis Pildomojoj Taryboj; vasaros karščiai jau baigiasi ir mes turime rengtis prie darbo musų organizacijos naudai. Kuriems Detroito Seimo rinkimų daviniai nepatiko ir kurių kandidatai pralošė, žinau, kad galutinai pasirodys rimtais organizacijos nariais ir dirbs organizacijos gerbuviui taip, kaip pasirodė ir dirbo tie, kurie su Pittsburgo Seimo rinkimų daviniais turėjo daug daugiau priežasties buti neužganėdintais. Musų Susivienijimas nepriklauso jokiai partijai ar žmonių grupei ir tie, kurie dar vis reiškia nepasitenkinimo, pyksta ir išmėtinėja, geriausiai lai pradeda apsiprasti su faktu, kad musų organizaciją nevaldys ir nekontroliuos jokia partija ar grupė: Susivienijimo nariai to daryti neleis. Ir jei kurie negali su tuo faktu apsiprasti, kol kas mes toleruosime juos kaip pykstančius, užsispyrėlius brolius, kaip kad mes ilgai toleravom savo narius komunistus, kol jie nepradėjo musų organizacijos reikalus sabotažuoti ir organizacijai kenkti. Kada jau daeina iki to, mums labai nemaloni istorija su broliu Mizara ir jo draugais ir vėliaus nuotikiai Chicagos Seime lai buna persergėjimu ko reikia vengti.

Todel aš ir manau, kad atvėstant nervams ir orui, jau laikas užsibrėžti ką veiksime. Į šį klausimą turi rimtai atsakyti tie, kurie po Detroito Seimui jaučiasi pergalėtojais likę. Jei vadovybė iš dalies perėjo į kitas, naujas, rankas, tai visi tos naujos vadovybės šalininkai dabar turi įrodyti, jog jų prižadai Susivienijimo nariams „naujos eros" buvo netušti žodžiai. Iki Clevelando Seimui beliko tiktai 22 mėnesiai ir per tą trumpą laiką turėsime organizacijos nariams ir musų lietuvškam pasauliui įrodyti, kad Detroitas neapsiriko darydamas kas buvo padaryta.

Nariai jau žino, kad Seimas priėmė konstitucijos atmainas, kuriomis pasiremiant Pildomoji Taryba nuo naujų metų įves naujus apdraudos skyrius. Dabar į Susivienijimą galės prisirašyti asmenys turinti 60 metų amžiaus į įvairius skyrius ir galės gauti net iki $10,000.00 (dešimts tukstančių) pomirtinės. Centras dabar rengia reikalingus narystės liudymus, kuriuos turi užgirti įvairių valstijų apdraudos departamentai, bet aš neabejoju, kad iki naujų metų bus viskas taip sutvarkyta, kad su 1-ma diena sausio, 1935 m., jau galėsime priimti naujus narius į naujus skyrius ir taipgi seni nariai galės persikelti į naujus skyrius, arba pasilikdami senuosiuose, galės prisirašyti ir prie naujų. Tvarka tam bus smulkmeniškai išdirbta, o tuo tarpu prašau visų Susivienijimo veikėjų ir prietelių kalbinti naujus narius, kad galėtume tuojaus, gavę leidimus, išrašyti narystės liudymus. Pild Taryba gal turės vieną posėdį šiais metais, greičiausiai apie spalio pradžią, išrišimui svarbių susibėgančių reikalų ir galimas daiktas, kad bus galima reikalus taip sutvarkyti, kad imsime naujiems skyriams narius registruoti su 1-ma diena lapkričio, šių metų, o narystės liudymai bus išduoti tuoj po naujų metų. Apie tą bus smulkiau parašyta greitoj ateityje.

Naujai Tarybai perimant reikalus vesti, pasitaikius progai man buti Pittsburge, kur gyvena ir musų Vice Prezidentas ir kur Mellon National Banke yra sudėti musų vertybės popieriai, kaip nariai jau žino, buvo laikytas informalis pasitarimas keturių Pild. Tarybos narių: Viniko, Gugio, Mažuknos ir manęs. Kiti P. T. nariai nedalyvavo, kad sutaupyti lėšas. Rupinanties Susivienijimo ateičia, apart paprastų pašelpų ir pomirtinių išmokėjimų klausimų, buvo rimtai pajudinti trys organizacijos gyvybei ir ateičiai svarbus klausimai:

1. Spausdinimas ir nariams siuntinėjimas „Tėvynės" Susivienijimui apseina kas metas tarp $16,000.00 ir $21,00.00. Musų lėšų fondas, iš kurio ir „Tėvynės" reikalai yra aprupinami, turi kas metas nedatekliaus (deficito) nuo $6,000.00 iki $13,000.00. Taigi kilo rimtas sumanymas „Tėvynę" sumažinti, kad sumažinti kaštus ir tuomi pat nedateklių. Vienok rimtai dalyką aptarius, nutarėm situaciją gelbėti pasirupindami „Tėvynei" apgarsinimų, iš kurių nekurie laikraščiai tiesiog tik ir pasilaiko. Nenorime mes savo organo prikrauti nešvarios rušies apgarsinimais, todel mėginsime gauti taip vadinamas „biznio korteles" nuo musų advokatų, daktarų, dantistų, graborių, biznierių, etc. Šie apgarsinimai bus klasifikuoti pagal profesijas ir vardai tilps alfabetiškoj eilėj, užims apie 1 colį vietos, tilps kiekvienam „T." numeryje ir už tai bus prašoma kontribucija sumoj $20.00 į metus. Neabejoju, kad mes turime apie 100 advokatų, du syk tiek daktarų ir dantistų, apie 100 graborių ir kelis tukstančius įvairios rušies biznierių, kurie iš Susivienijimo narių daro pragyvenimą. Todel prašau visų vei kėjų priduoti man vardus ir antrašus musų profesionalų ir biznierių, kad aš galėčiau su jais asmeniškai susižinoti ir gauti jų sutikimą į SLA. biznių garsinimo skyriuj jų vardus įdėti. Profesionalai ir biznieriai, kurie šį pranešimą skaitys, bukit geri patys tuojau man parašyti. Pati „Tėvynės" administracija stengsis gauti gerus nacionalius apgarsinimus ir tokiu budu sumažinsime musų organo išlaidas, o įplaukas padidinsime ir apie „Tėvynės" sumažinimą arba net sustabdymą nereiks mums nė kalbėti.

2. Kitas svarbus dalykas, tai pašaliniai darbai. Kuopos turėdamos plakatus, bilietus, didelius skelbimus, etc. spausdinti, kreipkitės su tais darbais į savo spaustuvę. Tiesa, nekurioms yra toli arba ant vietos randasi Susivienijimo reikalams prijaučiančių ir simpatizuojančių spaustuvių, tad, suprantamas dalykas, kiekvienu atvėju Susivienijimo darbuotojai turi vartoti savo protą. Bet daugelis kuopų, pastebėjau, duoda savo spaudos darbus svetimtaučių spaustuvėms, kurios nemokėdamos lietuvių kalbos ir neturėdamos lietuviškų akcentų, visą darbą tik sudarko. Vengkime to ir podraug remkime savo spaustuvę, o iš to liks keletas centų pelno musų lėšų fondui ir spaustuvėj dirbantieji musų draugai, apgarsinimų delei prie „Tėvynės" sumažėjus darbui, galės pilną laiką išdirbti.

3. Dar kitas dalykas. Pas mumis, Centro Raštinėj, yra didokas sandėlis knygų. Nekurios jų ten yra jau per kelis ar kelioliką metų. Jos netik kad tarnauja kaipo dulkių sandėlis, bet podraug užima pusėtinai daug archyvui reikalingos vietos. Musų sekretorius Dr. Vinikas kaip tik galės apsidirbti su poseiminiais darbais ir jo raštinės visos mergaitės sugrįž nuo atos togų ir reikalai pradės normaliai eiti, pagarsins tų knygų sąrašą. Prašau kuopų parsitraukti jų pardavimui nariams, o podraug ir narių pirkti jas netik nuo kuopų sekretorių, bet jei šie tingi partraukti, tai patiems iš Centro išsirašyti. Tokiu budu mes netik kad gausime savo organizacijai kelis tukstančius dolerių, bet podraug išpildysime kitą musų organizacijos užduotį: mes tuomi paskleisime apšvietą, platinsime kulturinį darbą.

Kitą savaitę aš atkreipsiu narių ir veikėjų dėmesį į kitu du, labai, labai svarbius musų organizacijai reikalus ir todel prašau tėmyti.

F. J. Bagočius,
SLA. Prezidentas,
253 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

IŠ S. L. A. KUOPU DARBUOTĖS

WATERBURY, CONN.
SLA. 11 Kuopa Rengia Pikniką.

SLA. 11 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyko rugpiučio 2 d., pirmininkaujant T. Matui. Valdyba ir komisijos išdavė raportus. Prie kp. prisirašė Dr. Hill (Kalnis), persikėlė iš New Haven jaunuolių kuopos į 11 kuopą Pranas Ragickas. Skaitytas laiškas iš SLA. 4 apskr. sekretoriaus. Kviečia išrinkti delegatus į 4 apskr. suvažiavimą, kuris įvyks rugsėjo 30 d., Bridgeport, Conn. Nutarta šį klausimą atidėti iki sekančiam susirinkimui, užkviečiant kuopos narius atvirutėmis skaitlingiaus susirinkti sekančiam susirinkime, nes manoma padaryti keletą labai svarbių įnešimų del SLA. 4 apskričio.

Skaityta laiškas nuo SLA. Sekretoriaus kaipo atsakymas 11 kuopai į paklausimą, ar S. L. A. nuosavybės Waterbury rendų kolektuotojas yra po kaucija? SLA. Sekretorius praneša kad nėra po kaucija. Tuomet šis klausimas buvo išdiskusuotas ir nutarta reikalauti SLA. Pild. Tarybos, kad visų SLA. nuosavybių prižiurėtojai ir rendų kolektoriai butų po kaucija taip, kaip SLA. kuopų viršininkai, kad tuo išvengus netikėtų nemalonumų, arba ir nuostolių del SLA. organizacijos.

P-as J. Žemantauskas likosi paskirtas ketvirtuoju 11 kuopos organizatorium. Jis pasižadėjo keletą naujų narių prirašyti prie SLA. Lauksime. O p. Žemantauskas ką prižada, tai ir išpildo.

Nutarta surengti pikniką, kuris įvyks rugpiučio 26, Petro Krugelio uky, Highland Ave. Įžanga 15c. Bus šokiai, prakalbos ir kitoki pamarginimai. Šiame piknike dalyvaus ir S. L. A. Prezidentas adv. F. J. Bagočius, „Tėvynės" redaktorius S. E. Vitaitis ir ponia Z. Vitaitienė, taipgi miesto majoras F. Hayes. Kviečiame į šį pikniką atsilankyti kuoskaitlingiausiai. Šalto alaus ir skanių užkandžių rengėjai nepaskupės jus pavaišinti, žinoma, už jusų pinigus.

J. Ažunaris,
SLA. 11 kp. koresp.

MT. GRENNWOOD, ILL.
SLA. 178 Kp. Šaunus Vasarinis Parengimas.

Lietuviškoji dvasia verčia lietuvius atlikti savo pareigas, kuo met iškila reikalas pasirodyti lietuviais, kuomet priseina savos kolonijos vardas atžymėti ir jos garbę išlaikyti visuomenės akyse. Tokis uždavinys dabar stovi prieš Mt. Greenwood lietuvius, o pirmoje vietoje prieš SLA. 178 kuopos narius.

Štai kame tas visas reikalas: SLA. 178 kuopa rengia šaunų vasarinį išvažiavimą-pikniką, kuris įvyks sekmadieny, rugpiučio 26 d., vasarinio rojaus aržuolyne — Central Parke, vienas blokas į pietus nuo 115-tos gatvės, Mt. Greenwoode. Bus atvirame ore muzikalis koncertas, prakalbos ir dainų programas. Mt. Greenwoodo seniausia lietuvė, net 98 metų amžiaus, bus „karunavojama" kaipo pasižymėjusi ilgu amžium moteris. Bus visokių įdomybių ir žaislų. Piknikas prasidės 10 val. ryte, o jo gražus ir įvairus programas įvyks 2 val. po pietų. Piknikas tęsis iki vėlumos. Visi galės linksmintis tyrame ore, išsigerti skanaus alaus, o užkandis dykai. Orkestras tikrai gros visokius smagius šokius be sustojimo ir didelėje gražioje platformėje visi galės šokti kiek tik norės.

Todel visi SLA. 178 kuopos nariai pirmiausiai, o po to visi vietos lietuviai, ypatingai jaunuomenė, pasirupinkime savo kolonijos garbę išlaikyti ir pasirodykime, kad skaitlingai lankomės į musų kolonijos draugijų parengimus. Į šį SLA. 178 kuopos pikniką žadą atsilankyti daug lietuvių iš kitų kolonijų, tai dabokimės, kad svečiai savo skaitlingumu neviršytų mųs, mes tokiu atvėju mums butų sarmata. Pasirodykime kitų kolonijų lietuviams, kad mes savo kolonijos garbę branginame ir jos prestižą pilnai išlaikome. Nuoširdžiai kviečiu visus vietos ir apylinkės lietuvius, ypatingai SLA. narius kuoskaitlingiausiai atsilankyti į šį SLA. 178 kuopos pikniką. Todel iki pasimatymo su visais piknike.

B. Valantinas.

HAVERHILL, MASS.
SLA. 102 Kuopa Rengia Milžinišką Pikniką.

SLA. 102 kuopa savo mėnesinį susirinkimą laikė rugp. 1 d., kuriame nutarta surengti pikniką su dideliu programu, įvairiais valgiais ir gėrimais. Taipgi bus ir alaus. Piknikas įvyks 23 d. rugsėjo, Lietuvių Ukėsų Gedimino Kliubo Parke, Bradford, Mass.

Kadangi musų kuopa buvo pasiuntus SLA. 38 Seiman du savo atstovus, tai pasidarė kuopai daug išlaidų. Todel visi kuopos nariai gyvai sukruto, kad kaip nors iždą atpildyti, surengdami gražų pikniką kuopos naudai. Komisijon išrinkta: S. Uždavinis, F. Aibikas ir Zaleckas. Pikniko programą pranešime vėliaus. Tikimės, kad musų parengime bus prez. F. J. Bagočius ir kiti.

SLA. paskutinis Seimas atnešė musų kuopoje naują gyvumą. Taip ir turi buti. Musų gerb. „Tėvynės" red. S. Vitaičio užimta pozicija išvedė SLA. į tiesųjį kelią — kairioji ir dešinioji pozicijos parblokštos, o pats vidurys, tai yra pažangioji visuomenė, susimetus į kruvą, padarė nepergalimą spėką ir šiandien SLA. susilaukė tokių vyrų valdyboje, kaip niekad dar pirmiau. Malonu ir linksma buti SLA. nariu. Todel musų kuopos draugai ir kalba, kad kuopa kaip nariais, taip ir finansais turi but padvigubinta. Gero pasisekimo!

S. Uždavinis.

GRAND RAPIDS, MICH.
Iš SLA. 42 Kuopos Susirinkimo.

Susirinkimas įvyko 5 d. rugpiučio, Šv. Jurgio draugijos salėj. Susirinkimą atidarė ir vedė pirmininkas, p. Medelinskas. Atlikus kitus reikalus, priimtas vienas naujas narys. Viena narė persikėlė iš SLA. 60 kuopos į šią kuopą.

Surengimų komisija išdavė raportą iš įvykusio Šv. Jurgio draugijos ir šios kuopos bendro pikniko. Nuo pikniko liko pelno.

SLA. Seimo delegatai išdavė raportą. Nariai buvo neužsiganėdinę, kada išgirdo, kad tiek daug kainuoja forklozavimas morgičių. Kad sustiprint SLA. Lėšų Fondą, išrodo, kad turėtų buti prisilaikoma didesnės ekonomijos.

Nutarta kreiptis į Šv. Jurgio draugiją del surengimo bendro parengimo salėj.

Liepos 29 d. prie Lamberton Lake įvyko Šv. Jurgio draugijos ir šios kuopos bendras piknikas. Pikniko programą sudarė šokiai. Daug publikos atsilankė. Piknikas gerai pavyko.

P. Greičaitis.

ROCKFORD, ILL.
Iš SLA. 77 Kp. Susirinkimo.

SLA. 77 kp. susirinkimas įvyko rugp. 5 d. Nors tą dieną buvo gana šilta ir nekurie nariai išvažiavo į pasaulinės parodos lietuvių dieną, bet ir susirinkiman atsilankė nemažas skaitlius narių. Šiame susirinkime 38 Seimo delegatai išdavė raportus, tai gal del to ir į susirinkimą atsilankė daugiau negu paprastai vasaros laike.

Susirinkimas buvo gana tvarkingas. Prieš pat susirinkimo atidarymą įeina į svetainę 38 Seimo delegatai, visi kartu su Seimo ženkleliais. Susirinkimas ploja, sveikindamas delegatus. Iššaukus kp. valdybą, kuri visa buvo susirinkime. Paeiliui svarstant kp. reikalus, prieita prie raportų. Išklausius įvairius raportus paaiškėjo, kad šiuo kartu randasi tik vienas ligonis. Taipgi piknikas rengiamas rugpiučio 12 d., kuriame kalbės Dr. Mondvidas iš Chicagos.

Prieita prie delegatų raportų. Delegatai pagaminę raštiškus raportus. P-as Gustaitis pirmiausia skaito raportą, pradėdamas nuo tos dienos, kada apleido Rockfordą ir kai pasiekė Detroit, kokius įspudžius turėjo priešseiminiame piknike ir kaip Seimas buvo atidarytas ir užbaigtas. Antras delegatas, p. Vosylius, savo raporte nusako SLA. finansų stovį. Trečias delegatas, p. Savickas, skaito apie čarterio ir konstitucijos pataisymą bei apie naujus apdraudos skyrius, apie perkėlimą Centro raštinės į Pittsburgh. Ant galo raportuoja p. Stružas, kuris, matyt, turėjo pagaminęs ilgą raportą, bet pareiškė, kad jam, kaipo paskutiniam, nors ir rupestingai parašytas raportas, bet beveik bus tas pats, ką jau girdėjot iš pirmų trijų delegatų, todel, kad nevargint susirinkimo raporto neskaitys, o vietoj to p. Stružas papasakojo iš atminties savo įspudžius, įgytus Seime. Jam teko susipažinti ir pasikalbėti su įvairiais SLA. darbuotojais ir „Tėvynės" red., p. Vitaičiu, kuris teiravosi apie musų kp. ir jos darbuotojus. P-o Stružo papasakojimas buvo žingeidus.

Po raportų ir kalbų buvo įvairių paklausimų. Visi delegatai, su mielu noru, paaiškino į klausimus.

Po šių raportų, dar aptaręs kelis kp. bėgančius reikalus, susirinkimas užsibaigė geriausiame upe.

Dumiškietis.

WORCESTER, MASS.
Iš SLA. 318 Kp. Susirinkimo.

SLA. 318 kp. susirinkimas įvyko rugp. 3 d., 8 val. vakare. Susirinkimą atidarė pirm., A. Kraučialis. Nepribuvus vicepirm., jo vieton paskirtas J. Babraitis. Nors musų kuopa yra gana didelė, bet narių į šį susirinkimą atsilankė nedaug. Gal todel, kad tą vakarą buvo labai šilta.

Nutarta rengti pikniką, kurio surengimas palikta kuopos valdybai. Todel, susirinkusi valdyba nutarė pikniką rengti 19 d. rugpiučio, 1 val. popiet, Riverside Parke, Oxford, Mass. Kelrodis: Reikia važiuoti Websterian vieškeliu ir privažiavus Oxford, sukti po kairei į South Ave. Pavažiavus 5 minutes, pamatysite po kairei ženklą, kur bus piknikas. Vieta, reikia pasakyti, yra graži: įrengti stalai, sėdynės, svetainė didelė. Bus gera muzika ir galėsite pasišokti kiek tik kas norėsite. Taipgi vieta yra tarpe dviejų ežerų, tai nepamirškite pasiimti su savim maudymosi kostiumus — galėsite išsimaudyti. Taipgi galima ir žuvų pasigaudyti.

Turiu pasakyti, kad šioje vietoje dar tik pirmu syk lietuviai pikniką turės. O tai labai graži vieta: gražus parkas, pavėsiai ir visa kas augščiau pasakyta. Todel SLA. 318 kp. valdyba kviečia visus SLA. kuopų narius ir bendrai visus vietinius ir apylinkės lietuvius į šį musų pikniką skaitlingai atsilankyti. Visi busite patenkinti.

J. Mozuraitis,
SLA. 318 kp. koresp.

GRAND RAPIDS, MICH.
Iš SLA. 60 Kp. Veikimo.

SLA. 60 kp. susirinkimas įvyko 3 d. rugpiučio, L. S. ir D. svetainėj. Susirinkimą atidarė pirm., A. Kauskas. Peršaukta kuopos valdyba. Skaityta protokolas, kuris priimtas vienbalsiai. Skaityta laiškas iš Centro, kuriame rašo prisiunčia pašelpą nariui, J. M., bet minimas narys esąs skolingas Centrui už vieną mėnesį 1932 metais. Tai buta dar Šatkaus laikais. Pavesta kuopos valdybai tuo reikalu susirašyti su Centro sekr. ir pataisyti tą klaidą.

Toliau sekė įvairių komisijų raportai. Veikiančioji komisija, S. Naudžius ir F. Eakins, raportuoja, kad piknikas jau galutinai suruoštas. Piknikas įvyks 5 d. rugp., Girniaus pavilione prie Grand Rivers.

Apie Pikniką.

Rugp. 5 d. ryte atrodė labai puikus oras. Valdybos nekurie nariai, pikniko komisija ir darbininkai, susėdę į automobilius, važiuojam į pikniko vietą. Nuvažiavę tuoj užsitaisėm alaus bačkas, kad butų šaltas ir skanus alutis. Ponios Jankauskienė ir Juraitienė pasitaisė virtuvę kepimui užkandžių. Viską susitaisius, atvažiavo ir muzikantai. Pradėjo važiuoti ir publika. Susirinkus, publika linksminosi prie šalto alaus ir skanių užkandžių. Kurie norėjo gražioj svetainėj, prie puikios muzikos, pasišoko. Apie 6-tą valandą vakare jau pradėjo ir lietuviškos dainelės skambėt. Publikos buvo daug ir visi gražiai linksminosi. Muzika ir buvo puiki. Jau visiems turbut yra žinoma, kad SLA. 60 kp. visados suruošia puikius parengimus, todel daug ir atsilankė.

Drąsiai galiu sakyti, kad S. L. A. 60 kuopa vasariniais parengimais jau pralenkė visas SLA. kuopas. Tai dar ne viskas. Vasara dar nepasibaigė, o SLA. 60 kuopa jau tris piknikus turėjo ir visi sekmingi buvo. Todel pasekmingi, kad musų kuopos nariuose yra santaika, susirinkimai ramųs, tai ir veikimo frontas eina sekmingai.

Augščiau minėtame piknike už pasidarbavimą ponioms Jankauskienei ir Juraitienei priklauso didelis kreditas ir kitiems nariams, kurie tik pasidarbavo minimam piknike ir visai publikai už parėmimą, varde SLA. 60 kuopos, tariu nuoširdų ačiu.

J. Lapinskas,
SLA. 60 kp. koresp.

SLA. NARIŲ TRIBUNA

„TĖVYNĖS" APŽVALGA.

Pasidėkojant SLA. 38-tam Seimui, kuris suteikė man garbės buti SLA. Apšvietos Komisijos nariu, ir kadangi SLA. konstitucijos skyrius VI, raragrafas 8-tas, subparagrafas c), nusako: (Apšvetos Komsija) „Peržiuri priduotus Susivienijimui stambesnius raštus ir išduoda nuosprendį sulyg jų vertės", o subparagrafas f) nusako: „Jos pareiga yra užžiurėti Susivienijimo oficialio organo leidimą ir daboti, idant jisai tarnautų Susivienijimo tikslams", tai eidamas savo pareigas ir užžiurėdamas Susivienijimo organą, padarysiu nors trumpą apžvalgą, pradedant su „Tėvynės" num. 27-tu, paliečiant tik tuos dalykus, kurie turi but ant greitųjų pajudinti. Delei visos „Tėvynės" įtalpos pakalbėsime vėliaus.

Žinios ant pirmo puslapio, turėtų buti rapašytos trumpesnėj formoj, ir daugiau žinių patalpinti, taip, kad SLA. nariai, kurie neskaito kitokių laikraščių, apart „Tėvynės", butų teisingai supažindinti su visokiais pasauly atsitikimais ir daugiaus žinotų. Labai svarbu supažindinti SLA. nariai su dabartinėm darbininkų kovom, kaip kad Amerikoj, taip ir visam pasauly. Nuo darbininkų kovų ir jų laimėjimų priklauso mum viskas. Kada darbininkai laimi vienam streike, vienoj kovoj, tas atsiliepia visur netik ant darbininkų, bet ir smulkesnių vertelgų, bei profesionalų. Darbininkų pralaimėjimai atsiliepia ant darbininkų ir ant jų organizacijų, sykiu ir ant SLA., delto SLA. organo „Tėvynės" pareiga darbininkus jų kovose užjausti ir kitus apie tai teisingai įformuoti.

„Tėvynės" num. 30-tam, parašytas editorialas „Generalis Streikas", labai neteisingai atvaizduojamas iš streikų eigos San Francisco, Calif. Minėtam editoriale, redaktorius nei žodelio nesako koki kovos būdai buvo vartojami prieš kovingesnius streikierius ir kokios provokacijos prieš juos buvo daromos. Gaujas pasamdytų huliganų (vigilantes) vadina pačių streikierių buriais. Jis sako: „Pagaliaus žinios skelbia, kad pačių streikierių sudaryti buriai užpuldinėja komunistų įstaigas ir jas išdrasko, taip pat išvaiko komunistų susirinkimus ir prakalbas." O toje kovoje komunistais apšaukti buvo tie, kurie aktyviai dalyvavo streike ir išnaudotojų klasei buvo pavojingi. Žinoma, prieš pirmaeilius kovotojus pirmiausia buvo padarytas sumokslas, ir išteisybės suorganizuotos gaujos draskė įvairias darbininkų įstaigas, bet tas gaujas vardinti unijistais tai jau sykiu ir reikėtų paaiškinti koki tie „unijistai" yra ir keno jie suorganizuoti puldinėjimus daryti.

Tame pačiame editoriale, bandoma įtikinti ir sakoma: „Didžioji spauda pavyzdžiais nurodo, kad Amerikoje nebuvo laimėtas jokis visuotinas streikas, nors keli visuotino streiko bandymai buvo. Visi toki bandymai baigėsi visišku darbininkų pralaimėjimu." Toliaus sako: „Taip atsitiko ir su San Francisco visuotinu streiku". Taigi bandoma ir pasakoma, kad ir San Francisco streikas buvo galutinai pralaimėtas. Sulig redaktoriaus nuomonės, mes, darbininkai, generalio streiko turime bijotis ir vengti. Jau jei ir strei kuosim, tai tik mažais bureriais, bet ne visi kartu, nes „pralaimėsime"? Tokias melodijas gieda kapitalistų spauda ir pasamdyti jų klapčiukai, bet musų redaktorius neturi juos sekti ir tokią biaurią medžiagą iš jų imti.

„Tėvynės" num. 31-mam, patalpinta žinutė „San Francisco streikas baigėsi". Tai trumpai ir gražiai sutvarkinta žinutė, kurioje nurodoma, kad „Streikininkai pasirodė laimėtojais". Tas labai gerai, bet kaip mes tą žinutę suderinsime su „Tėvynės" num. 30-to editorialu? Editoriale nurodoma, kad streikieriai pilnai pralaimėjo, o jau kitam num. sakoma, kad streikieriai laimėjo. Tiesa, editoriale kalbama apie generalį streiką, bet generalis streikas buvo iššauktas tam, kad pagelbėti laivų krovėjams — dokų darbininkams ir sulig „Tėvynės" paskesnio minėto pranešimo, laivų krovėjai streiką laimėjo, taigi minėtam laimėjime priskaitomas ir generalis streikas.

Tame pat 31-tam num. ant pirmo puslapio „Pakilo 60,000 Pėdų į Stratosferą". Žinutė ge-

(Užbaiga ant 8 pusl.)

PROTOKOLAS

SLA. 38-TO SEIMO ĮVYKUSIO BIRŽELIO 25—30 DD., 1934 M. HOTEL FORT SHELBY, DETROIT, MICH.

(Tąsa)

Trečia, Jaunuolių Komisijos pasiulymas apsilenkė ir su SLA. 36-to Seimo nutarimu. Vardu komisijos jos pirmininkė pareikalavo, kad „Jaunimo Keliai" butų vedami lietuvių ir anglų kalbose. Tuo tarpu SLA. 36-tas Seimas, įvykęs Chicagoje 1930 metais, priėmė pačių jaunuolių, Seimo delegatų susirinkimo, pasiulymą, kad „Jaunimo Keliai" turi buti vedami tik lietuvių kalboje. Be apsilenkimo su šiuo Seimo nutarimu, nebuvo galima išpildyti Jaunuolių Komisijos reikalavimo „Jaunimo Kelius" vesti ir anglų kalboje.

Visą čia išvardintą padėtį apsvarstę priėjome išvados, kad sveikiausia Susivienijimui išeitis palikti iki šio Seimo jaunimo skyrių „Tėvynėje" tokiu, kokiu jis dabar yra, ir išimtinoje „Tėvynės" Redakcijos kontrolėje. Kad neantigonizuoti diskusijomis ir susirašinėjimais Jaunuolių Komisijos, nes dažnai susirašinėjimais sunku reikalą pilnai ir smulkmeniškai išaiškinti, geriausia išeitis buvo šio reikalo nekelti iš „Tėvynės" Redakcijos pusės ir todel šiuo reikalu nieko nedaryta — įsigyvenusi padėtis palikta iki šio Seimo.

Netenka abejoti, kad Jaunuolių Komisija geriausiais norais vadovavosi augščiau minėtą pasiulymą darydama ir „Jaunimo Kelių" vedimą jos žinion pavesti reikalaudama. Kartu turime sutikti su nepakeičiama padėtimi, kad jaunimas yra Susivienijimo ateities viltimi. Todel visokios priemonės yra geros ir remtinos, kurios veda Susivienijimą prie jaunimo ir jaunimą į Susivienijimą. Todel jei šis gerbiamas Seimas ras reikalingu ir Susivienijimui naudingu tokį Jaunuolių Komisijos prašymą-reikalavimą patenkinti ir pavesi komsijos išimtinon globon „Jaunimo Kelių" vedimą, tai tas bus daroma paties Seimo atsakomybe ir jo autoritetu nustatyta tvarka. Seimo nutarimu šis reikalas sutvarkytas sumažins galimybes bent kokiems nesusipratimams kilti.

Redaktoriaus Atliekami Darbai.

Be tiesioginių „Tėvynės" redagavimo pareigų, S. L. A. organo redaktoriui priseina atlikti ir kiti darbai, kurie nesiriša su laikraščio redagavimu. Visokių spausdinių suredagavimas ir spaudai prirengimas priseina atlikti „Tėvynės" redaktoriui, nors tokie spausdiniai netelpa SLA. organe.

Pagaliau, priseina vesti platus susirašinėjimas su SLA. veikėjais įvairiais organizacijos reikalais, netik atsakant į visokius veikėjų paklausimus bet ir paraginant juos, nurodant budus veikimo organizacijos labui. Priseina patarnauti kuopoms ir apskričiams jų parengimuose agitatyviškas prakalbas pasakant ir nė vienu atsitikimu šių dviejų metų laikotarpiu neatsisakiau niekam SLA. reikalais patarnauti, kuomet tik galėjau tai atlikti.

Kaip praeityje, taip ir šių dviejų metų laikotarpiu, „Tėvynės" Redakcija teikė tris dienas savaitėje SLA. Sekretoriaus raštinės ir „Tėvynės" administracijos darbams. Tokiu budu palaikomo „Tėvynės" redaktoriaus pagelbininko p. Bajoro laikas dalinasi pusiau: tarpe Redakcijos ir SLA. Sekretoriaus darbų. „Tėvynės" Administracijoj pasitaiko nemaža tokių darbų, kuriuos tegali atlikti tik tokis žmogus, kuris gerai supranta ir pajėgia taisiklingai naudoti lietuvių ir anglų kalbas ir yra artimai susipažinęs su tokiais darbais. Be šitokios lavinto ir su tokiais darbais susipažinusio žmogaus pagelbos butų neįmanoma „Tėvynės" Redakcjai reikalingą pagelbą suteikti Administracijos ir SLA. Sekretoriaus raštinės darbams.

Kaipo pavyzdį galima paimti kad ir šio Seimo darbų knygos išleidimas. Tokio didelio leidinio suredagavimas, korekturos perskaitymas, spaudos prižiurėjimas jau sudaro didelį darbą. Kiek laiko reikia pašvęsti šitokį leidinį spaudai prirengiant, tai gali tinkamai suprasti tik tas, kuris su tokiais darbais yra artimai susipažinęs. Nei „Tėvynės" redaktorius, nei SLA. Sekretorius negali tiek laiko pašvęsti virš savo tiesioginių pareigų, kad tokį pridėtinį darbą palyginamai trumpu laiku galėtų atlikti. Bet kuomet redaktorius gauna pagelbą laikraščio prirengimui spaudai, jau jis išgali ir tokį didelį leidinį spaudai prirengti ir suredaguoti.

Visą laiką kooperavau su SLA. Sekretorium visuose organizacijos reikaluose ir darbuose ir gelbėjau jam kuo galėdamas Susivienijimo darbus atlikti. Patarnavau ir Pildomosios Tarybos suvažiavimams, vietoje parašydamas suvažiavimų protokolus, kuriuos buvo galima perskaityti pačiame suvažiavime ir užgirti kaipo neabejotinus ir pildytinus įstatymus. Be tokios pagelbos, laike suvažiavimo vienam SLA. Sekretoriui neįmanoma visais reikalais referuoti, jų svarstyme dalyvauti ir kartu protokolą parašyti, kad jis butų galima tame pačiame suvažiavime perskaityti ir užgirti. Todel ir paskutinių keturių Pildomosios Tarybos suvažiavimų protokolai buvo paskelbti „Tėvynėje" sekamam numeryje po Pildomosios Tarybos suvažiavimui ir nereikėjo laukti ištisus mėnesius kol Pildomosios Tarybos suvažiavimų protokolai telpa SLA. organe, kaip kad seniau budavo.

Jokio ypatingo kredito neieškau už tą savo patarnavimą organizacijos reikalais virš savo tiesioginių pareigų. Tą pažymiu gerb. Seimo dalyvių ir visų SLA. narių žiniai tik delto, kad butų aiškiai suprantama visiems SLA. nariams kokiose aplinkybėse SLA. organo redaktoriui priseina organizacijai tarnauti. Mano įsitikinimu, pilnai apmokamas ir už algą Susivienijimui tarnaujantis viršininkas neprivalo skaityti sau ypatingu nuopelnu, kuomet jis bent kokiais reikalais patarnauja organizacijai virš savo tiesioginių pareigų. Kiekvienas organizaciją branginantis SLA. veikėjas sulig geriausių išgalių dirba organizacijos labui, tad juo labiau apmokamiems organizacijos viršininkams ir darbininkams privaloma darbuotis organizacijos labui net virš jų tiesioginių pareigų. Todel ir savo atliktus darbus ir patarnavimą organizacijos reikalais primenu ne pasigyrimui ar nuopelnų ieškojimui, bet vien tuo tikslu, kad turėtumem progos pastebėti netikslumus tuose darbuose, jei tokie netikslumai pasireiškė, ir kad galėtumem ateityje tų netikslumų išvengti.

Sveikatos Skyriaus Palaikymas.

Pastarųjų dviejų metų laikotarpiu, kaip ir seniaus, buvo palaikomas „Tėvynėje" nuolatinis Sveikatos Skyrius. Šį skyrių veda SLA. Sveikatos Komisija ir pasidėkojant gerb. SLA. Daktarų gražioms pastangoms, sudaromas gausus šaltinis pasisemti žinioms kaip saugoti sveikatą, kaip išvengti bereikalingų ligų ir tuo budu išvengti skausmų, nemalonumų ir medžiaginių nuostolių. Mano giliausiu įsitikinimu, tokis skyrius „Tėvynėje" atneša didelę medžiaginę naudą Susivienijimui, jo nariams ir „Tėvynės" skaitytojams.

Nuo SLA. 37-to Seimo šį skyrių vedė pamainomis Sveikatos Komisijos nariai: Dr. A. Montvidas, Dr. J. Jonikaitis ir velionis Dr. A. J. Karalius, kurio amžinai atminčiai ir pagarbai lenkiu savo galvą. Begailestingąjai mirčiai išplėšus iš gyvenimo Dr. Karalių, trečiuoju Sveikatos Komisijos nariu Pildomoji Taryba išrinko buvusį SLA. Daktarą Kvotėją, Dr. E. G. Klimą, kuris jam paskirtu laiku Sveikatos Skyrių vedė. Už šį savo brangų patarnavimą Susivienijimui ir jo nariams gerbiami daktarai gauna menkutį atlyginimą, nes Sveikatos Skyriaus palaikymui skiriama vos 200 dol. į metus. Todel lai bus man leista akyvaizdoje šio gerb. Seimo vardu „Tėvynės" Redakcijos išreikšti bent nuoširdžios padėkos žodį gerbiamai SLA. Sveikatos Komisijai už taip rupestingai vedamą „Tėvynėje" Sveikatos Skyrių.

Istorinės Svarbos Įvykių Pažymėjimas.

Netenka abejoti, kad šis Seimas atkreips reikiamą dėmesį į tą faktą, kad lapkričio 22 d., 1936 metais sukanka 50 metų nuo Susivienijimo įsikurimo. Tai labai reikšmingas jubilėjus Susivienijimo gyvenime ir be abejonės gerb. Seimas padarys atatinkamą tarimą kaip galimai iškilmingiausiai ir su didžiausia nauda ir garbe Susivienijimui šį jubilėjų paminėti.

Svarstant šį įstorinį Susivienijimo reikalą, meldžiu gerb. Seimo prisiminti, kad šiemet sukanka 25 metai nuo įkurimo SLA. organo „Tėvynės". Šiandieninio Susivienijimo organas „Tėvynė" pradėta leisti 1908 metų pradžioje, So. Boston, Mass., ir nuo to laiko be partrauko kos „Tėvynė" eina. Tai irgi reikšmingos sukaktuvės ir todel pasitikiu, kad gerb. Seimas nutars ir šias sukaktuves atžymėti bent išleidimu padidintos „Tėvynės" laidos, kad butų galima nušviesti SLA. organo darbuotė netik Susivienijimo labui, bet ir visų Amerikos lietuvių ir visos tautos reikalais.

—o—

Tai tiek suglaustoj formoj galiu pranešti gerbiamam Seimui iš „Tėvynės" redaktoriaus darbuotės. Nors tos pareigos yra komplikuotos ir atsakomingos, nes priseina tarnauti tukstančiams SLA. narių, kurie yra skirtingų politinių ir kitokių įsitikinimų, bet gerbiamiems SLA. veikėjams ir viršininkams nuoširdžiai kooperuojant su „Tėvynės" redaktorium, smagu ir malonu tas atsakomingas darbas dirbti. Ypatingai man malonu pažymėti, kad visuose Redakcijos darbuose nuoširdžiai kooperavo SLA. Apšvietos Komisija: Dr. M. J. Vinikas, Dr. K. Drangelis ir Dr. J. Baltrušaitienė. Taip pat nuoširdžiai kooperavo visi SLA. viršininkai ir komisijų nariai, kurių pareigų plotmėje prisėjo naudoti organas. Ypatingai SLA. Prezidentas S. Gegužis skubiai atsiliepdavo visais reikalais, kuriais tik man, kaipo SLA. organo redaktoriui, priseidavo prie jo kreiptis, kaipo prie vyriausio organizacijos viršininko.

Pagaliau, visa eilė pasišventusiųjų Susivienijimo reikalams veikėjų nuolat bendradarbiavo „Tėvynėje" ir savo rašiniais prisidėjo prie nušvietimo abelno organizacijos veikimo. Be tokio SLA. kuopų ir apskričių korespondentų pasitarnavimo „Tėvynės" Redakcijai, butų tiesiog neįmanoma pilnai nušviesti musų organizacijos veikimas. Taigi visi „Tėvynės" korespondentai ir bendradarbiai suteikia brangų patarnavimą SLA. organo Redakcijai ir suteikia naudą „Tėvynės" skaitytojams ir kartu visai organizacijai.

Baigdamas nuoširdžiai dėkoju visiems tiems SLA. viršisinkams, Komisijų nariams, SLA. veikėjams ir „Tėvynės" bendradarbiams, kas tik bent kuo prisidėjo prie SLA. organo pajvairinimo, patobulinimo ir gelbėjo man savo bendradarbiavimu ir naudingais patarimais. Ačiu visiems!

Kartu linkiu SLA. 38-tam Seimui pasižymėti tokiais konstruktyviais darbais organizacijos labui, kuriais galėtų pasidžiaugti netik visi SLA. nariai, bet ir visa Amerikos lietuvių išeivija. Valio SLA. 38-tas Seimas!

S. E. Vitaitis,
„Tėvynės" Redaktorius.

20. Kontrolės Komisijos didžiumos raportą skaito komisijos narys Ks. Strumskis. Po to M. A. Raginskas skaito savo, kaipo mažumos raportą. Įnešta didžiumos raportą priimti, tačiau kįlant diskusijoms raportų svarstymas ir priėmimas palikta sekamai sesijai, nes prisiartino laikas sesiją uždaryti.

Atsilankęs lakunas leitenantas Feliksas Vaitkus pasveikina Seimą ir praneša, kad jis yra pasirįžęs šią vasarą, nevėliaus rugpiučio mėnesio, skristi iš New Yorko į Kauną. Padėkoja už teiktą jam paramą ir prašo toliaus remti šį žygį. Delegatai gerbiamą svečią pasveikina gausingais aplodismentais.

Hotel Fort Shelby manadžeris, p. Holdenberg, pasveikina Seimą ir pažada delegatams visokį galimą hotelio patarnavimą.

Prezidentas S. Gegužis ketvirtą sesiją uždarė 7 val. po pietų, pareikšdamas, kad penkta sesija prasidės 9 val. ryte, birželio 27 dieną.

SESIJA PENKTA.

Penktą sesiją Prezidentas S. Gegužis atidarė birželio 27 dieną, 9 val. ryte.

Delegatų vardošaukis. Sesijoje nedalyvauja sekami delegatai: 14 kp. J. Vilčinskas, 17 kp. J. Mickevičius, 30 kp. A. Kubilius ir V. A. Kerševičius, 34 kp. P. Montvila, 83 kp. S. Seniškevičius, 89 kp. J. Kavaliauskas, 125 kp. M. Šeštokas, 126 kp. Dr. A. Bacevičius, 164 kp. J. Marcinkevičius ir A. Grabauskienė, 189 kp. S. Barzdys ir J. Kolas, 245 kp. V. Ambrazevičius, 280 kp. P. Kučinskas, 322 kp. A. Olis, 341 kp. J. P. Vilutis, 367 kp. A. Urbonas.

Sekretorius M. J. Vinikas praneša, kad atvyko SLA. 14 kuopos delegatas J. Verbila. Delegatui suteikiamas Seimo ženklelis ir tuomi delegatas įteisinamas.

Užsiregistruoja Lietuvos Žurnalistų Sąjungos narys Arėjas Vitkauskas, kuris Seime dalyvauja nuo pat jo atidarymo, kaipo Lietuvos laikraščių: „Rytmetinės Naujos Žinios", „Diena" ir „Laiko Žodis" korespondentas.

Skaitytas trečios ir ketvirtos sesijų protokolas ir priimtas originaliai kaip užrašytas.

Svarstoma Kontrolės Komisijos didžiumos raportas, kurio galutinas priėmimas palikta penktai sesijai. Išdiskusavus komisijos mažumos raportą, abu raportai — komisijos didžiumos ir mažumos priimti sekama sąlyga: komisijos mažuma, p. Raginskas, privalo ir sutiko savo raportą pataisyti tokia prasme, kad jo minimos skaitlinės sutiktų su kitų Pildomosios Tarybos narių paduotomis skaitlinėmis ir kad butų išbraukta visi abejones kelianti pareiškimai.

Kontrolės Komisijos Raportas

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 38-tam Seimui.

Kontrolės Komisija eidama pareigas konstitucijoje nurodyta tvarka, iš savo dviejų metų darbo nedaug ką šiam Seimui gali pasakyti. Kiek iš mųs, kaipo komisijos, buvo reikalauta ir ką matėme reikalingu del gero SLA., tą mes bandėme su geriausiais norais atlikti.

1. „Tėvynės" Reikalas.

Po pereito Seimo, pirmame Pildomosios Tarybos posėdyje teko dalyvauti šios komisijos pirmininkui, p. J. J. Bačiunui ir pakelti klausimas sumažinimui išlaidų spausdinimui SLA. organo. Pildomoji Taryba sutiko su sugestija ir buvo išrinkus komisiją pasiteiravimui ar nebutų pigiau atiduodant „Tėvynę" spausdinti kiton spaustuvėn.

Iki šiam Seimui jokia permaina spausdinime „Tėvynės" nėra padaryta ir tikime, kad Pildomoji Taryba patieks planą tame reikale.

Norint SLA. turėti savo spaustuvę ir „Tėvynę" namie spausdinti, reikia įtaisymų spaustuvėje pagal šių dienų reikalavimus. Susiv. turėdamas iš metų išėjusį „linotype" ir presą laikraščiui spausdinti, kuris tinka tiktai knygoms spausdinti, negali greit ir pigiai darbo atlikti. „Tėvynė" dabar yra spausdinama net 4—5 dienas. Mažiausi laikraščiai šiandien turi tam tikrus presus, su kuriais atspausdina į vieną dieną. SLA. spaustuvė butinai reikia modernizuoti, jeigu norime savo spaustuvėje viską atlikti ir neturėti nuostolių.

2. Darbininkų Algos.

Kontrolės Komisijos pirmininkui taipgi teko Pildomosios Tarybos susirinkime dalyvauti, kuriame buvo pakeltas klausimas mažinimo darbininkams algų. Šios komisijos pirmininkui tarpininkaujant, buvo gražiuoju prieita prie numažinimo algų visiems raštinės, redakcijos ir spaustuvės darbininkams.

3. Revizija Turto.

Nors Kontrolės Komisija, pagal konstituciją, neprivalo revizijų daryti, jeigu nėra tam reikalavimų iš kitų komisijų ir nėra numatoma netikslumų SLA. viršininkų, vienok Kontrolės Komisijos narys, p. M. A. Raginskas, turėjo progos pavaduoti vieną iš Iždo Globėjų ir peržiurėjęs visas knygas, savu laiku „Tėvynėje" paskelbė savo raportą. Nežiurint to, kovo mėnesio pabaigoje, 1934 metų, buvo gautas pasiskundimas iš poros SLA. narių, kur buvo nurodoma, kad Iždininko knygose esą netikslumų ir kad reikalinga esą Kontrolės Komisijos įsikišimo. Patikrinimui tokio pasiskundimo, Kontrolės Komisija paprašė Finansų Komisijos, kuri visa randasi šale Iždininko, kad ji patikrintų teisingumą tokio pasiskundimo ir apie savo suradimus, Kontrolės Komisijai praneštų. Finansų Komisija knygas žiurėjo, bet turbut netikslumų nerado, kad mums nieko nepranešė.

Daug pašalinėje spaudoje buvo rašoma apie visokius netikslumus pačiame Centre. Buvo net prie inkriminavimų prieita. Du Kontrolės Komisijos nariai, butent M. A. Raginskas ir K. Strumskis, specialiai susirinko Centro raštinėn ir tyrinėjimus padarė. Visi pašalinės spaudos užmetimai buvo neteisingi. Smulkmeniškai apie tai buvo paskelbta „Tėvynėje".

4. Rekomendacija.

Kožną Seimą mes išsirenkame eilę komisijų. Nors konstitucijoje yra nurodyta kiekvienai komisijai darbas, bet taipgi yra pasakyta, kad komisijos dirba sutartinai su Pildomąja Taryba SLA. gerovei, nes Pildomoji Taryba yra viršiausia instancija nuo Seimo iki Seimui ir nežiurint ką komisija viena ar antra suras, privalo savo rekomendacijas patiekti Pildomąjai Tarybai. Tokiam konstitucijos patvarkymui esant, komisijos privalėtų daugiau kontakte buti su Pild. Taryba.

Šį dalyką minime budami liudininkais daugybės bereikalingų suvažiavimų ir tukstančius dolerių išeikvojusių iš lėšų fondo. Dabartinėje tvarkoje, bile komisijos narys sugalvoja kokį nors reikalą ir važiuoja neva knygų peržiurėti. Kiekvienas atvažiavęs prabuna kelias dienas ir priduoda sąskaitas už sugaištą laiką ir kelionės kaštus. Per pereitus du metu knygos buvo žiurimos keliais atvėjais ir kaimavo tų knygų žiurėjimas kelis tukstančius dolerių.

Šis Seimas privalo surasti budą kaip sutvarkyti tuos visokių komisijų pasivažinėjimus. Mes nesakome, kad nereikia knygų peržiurėti, bet reikia turėti kokią nors tvarką, kad darbas butų laiku padarytas ir su komažiausiais kaštais Susiv. Pagaliau, Seimas turi nustatyti kada komisijos narys privalo gauti atlyginimą ir kada ne. Neturint nustatytos tvarkos, tai mes susilauksime, kad komisijų nariai pradės važinėti į Centrą visai privačjais reikalais ir reikalaus atlyginimo už kelionę ir sugaištą laiką. Kas nors turi autorizuoti komisijos nario vykimą į Centro ofisą.

Tiek mes turėjome patiekti šiam Seimui iš savo dviejų metų veikimo. Negavę didelių pasiskundimų nei ant Pildomosios Tarybos narių, neigi ant jokios kitos ypatos surištos su Centro ofisu, neturėjome nei vieno posėdžio, kuris butų buvęs šauktas į Centrą visos komisijos narių. Reikalui iškilus, buvo korespondencijų keliu atlikti visi reikalai, arba buvo pavesta komisijos nariui esančiam arčiausia Centro.

Kontrolės Komisija:

J. J. Bačiunas,
X. Strumskis.

21. SLA. Stovio, Skundų ir Apeliacijų Komisijos raportą skaito jos pirmininkas adv. N. Rastenis. Kįla diskusijos del komisijos reikalaujamo išlaidų atlyginimo sumoje $200. Apsvarsčius nutarta raporto neužgirti 54 balsais prieš 43 balsus.

22. Sveikatos Komisijos raportą išduoda žodžiu komisijos pirmininkas Dr. A. Montvidas. Raportas priimtas be diskusijų.

23. Apšvietos Komisijos raportą skaito komisijos pirm. M. J. Vinikas. Po kelių pastabų ir paklausimų raportas priimtas.

Apšvietos Komisijos Raportas

38-tam SLA. Seimui, Detroit, Mich.
Birželio 25—30, 1934.

Gerbiami Seimo Delegatai:

Tarpe skaitlingų ir gražių Susivienijimo Lietuvių Amerikoje tikslų, apšvietos tikslai užima labai svarbią vietą. Užtenka pakartoti dalis pirmojo skyriaus konstitucijos, kuriame yra išdėstyti Susivienijimo pagrindiniai tikslai ir siekiniai, kad pilnai įvertinti kokią kilnią prasmę apšvietos darbams numatė musų garbingi Susivienijimo steigėjai apie 50 metų tam atgal.

Tame Susivienijimo Tikslų Skyriuje paliepiama: „Tobulinti narius protišku, dorišku, draugijiniu ir medžiaginiu žvilgsniais ir teikti jiems laikiną pagelbą nelaimėje". Toliaus įsakoma: „Steigti ir teikti stipendijas nariams ir jų šeimynoms einantiems mokslus".

„Remti kulturą ir apšvietą tarpe lietuvių steigiant knygynus ir skaityklas; leisti švietimo knygas; teikti dovanas už gerus literaturos veikalus; Susivienijimo narių vaikams gelbėti atsiekti augštąjį mokslą ir tuo tikslu įsteigti ir palaikyti atskirą fondą."

„Skatinti prie rengimo paskaitų, kurių tikslu butų skleidimas prisirašimo prie savojo krašto, minėjimas įžymių musų viengenčių žygių ir svarbiųjų Lietuvos istorijoje atsitikimų."

Pildymui ir įvykinimui šių svarbių pareigų, Susivienijimo nariai išsirenka Pildomąją Tarybą ir įvairias Susivienijimo pastovias Komisijas. Jų tarpe yra išrenkama ir Apšvietos Komisija, kuriai pavedama rupintis, idant Susivienijimo tikslai sulig apšvietos butų vykinami gyveniman.

Ar yra tie tikslai vykinami gyveniman?

Susivienijimo Apšvietos Komisija, su pasigėrėjimu, gali atsakyti tam klausimui teigiamai. Taip, Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, sulig aplinkybių, visai vykusiai tobulina ir lavina savo narius protišku, dorišku, draugijiniu ir patriotiniu žvilgsniais.

Tas tobulinimas yra vykinamas nežiurint to, kad gyvenimo aplinkybės nuo Susivienijimo įsikurimo laikų neišpasakytai pasikeitė. Kuomet praeity reikėdavo dėti visas pastangas, kad prikelti apmirusią lietuvybę, tai dabar jau reikia dėti lygiai didelių pastangų, kad palaikyti tą prikeltą lietuvybės dvasią ir apginti nuo naujo pavojaus apsnudimo ar net ir išnykimo del musų jaunimo ištautėjimo.

Gerai pasižiurėjus į Susivienijimą ir į jo atliktus darbus, aiškiai matosi kaip daug ir kaip dideli darbai jau atlikta. Tačiau pasižiurėjus į musų, vos tautiniai judantį Amerikoje gimusį jaunimą, pradedame suprasti, kad ateitis reikalauja dar didesnių darbų, kad tą jaunimą prikėlus iš tautinio apsnudimo, kad jį ištraukus iš ištautėjimo bangų.

Amerikoje dabar jau yra apie 130 čionai gimusių lietuvių ant kiekvieno 100 atvykusių lietuvių. Tačiau Susivienijime iš apie 15,000 narių turime tiktai apie pusantro tukstančio čionai gimusių, o turėtų buti, jei jie priklausytų tokioje pat proporcijoje, kaip atvykę lietuviai, nemažiaus kaip 20,000. Pasiekimui šios proporcijos ir gludi visas ateities darbas. Šis darbas, vienok, nėra grynai apšvietos darbas. Susivienijimo tikslai turi buti taip praplėsti, kad mus nepažįstantis musų jaunimas turėtų jam suprantamus išrokavimus prisidėti prie Susivienijimo. Suteikimas vien tik mažos pomirtinės nėra pakankamu impuslu pritraukti musų jaunimą prie Susivienijimo. Apšvietos Komisija su džiaugsmu pastebi, kad tokie pagerinimai, kurie suteiktų didesnio impulso jaunimui prisirašyti prie Susivienijimo, yra jau priimti SLA. Pildomosios Tarybos ir Įstatų Komisijos ir yra pasiųlyti šiam Seimui priimti. Viena svarbiausių Apšvietos Komisijos šiam Seimui rekomendacijų yra neatidėliojant priimti tuos siulomus konstitucijos pataisymus.

Savo eiliniuose darbuose Apšvietos Komisija turėjo susirinkimų, susirašinėjimų, ir krivulių įvairiais apšvietos darbų reikalais. Per tuos du metu komisija apsvarstė visą eilę prašymų suteikti paskolos iš Moksleivių Fondo. Su dideliu pasigailėjimu, tačiau, turime pažymėti, kad nevisus prašymus galėjome patenkinti, nes Moksleivių Fondas visai išsisėmęs ir tik šis Seimas galės jį papildyti. Paskutinę paskolą, p-lei Genaitytei, buvo galima suteikti tiktai paskolinant pinigų iš Jaunuolių Fondo.

Nuo pereito, 1932 m. Seimo, buvo suteiktos sekamos devynios paskolos:

1. Juozas Kavaliauskas, Varparaiso Univ., teisių kursas $100.00
2. Ona Kavaliauskaitė, Varparaiso Univ., bendras kursas $100.00
3. Andrius G. Adman, North Carolina State College, girininkystės kursas .. $200.00
4. Vincent W. Eudaco, Yale Univ., teisių kursas $100.00
5. Walter Bradchulis, University of Detroit, bendras kursas $100.00
6. Dominic T. Smiley, Carnegie Institute of Technology, industr. kursas $200.00
7. Valerie Čepukaitė, Northwestern University, School of Music $150.00
8. Andrew Appanaitis, Jr., Catawba College, bendras kursas $200.00
9. Domicela Genaitis, Columbia Univ. Barnard Cillege, pedagog. kursas $200.00

Pastaba: P-lės Genaitytės paskola buvo suteikta vasario mėn., 1934 m.

Visas šias paskolas teikiant buvo atsižvelgta į tai, kad visi šelpiamieji parodė galimybių išaugti naudingais veikėjais lietuvių tautiniame ir kulturiniame gyvenime. Tokios galimybės buvo galima numatyti iš to, kad jie jau parodė veiklumą, o nekurie ir vadovavimo gabumus čion gimusio jaunimo tarpe. Apšvietos Komisija rekomenduoja, kad ir ateity moksleivių paskolos butų teikiamos tokiu pagrindu.

Apšvietos Komisijai teko ištirti ir apsvarstyti keliolika įvairių apšvietos srity pasiulymų. Tarpe jų pažymėtina pasiulymas, SLA. Jaunuolių Komisijos narės, p-lės E. Mikužiutės pavesti redagavimą „Jaunimo Ke-

lių" „Tėvynėje" patiems jaunuoliams už tam tikrą atlyginimą. Buvo taipgi pasiulyta vesti šį skyrių ir anglų kalba.

Pasitarus su „Tėvynės" redaktorium, gerb. S. E. Vitaičiu, prieita išvados, kad pavedimas redagavimo šio skyriaus jaunuoliams sudarytų techninių kliučių, kurios sumažintų šio skyriaus naudingumą. Kliutis taipgi yra tame, kad SLA. turi laikytis griežčiausios ekonomijos ir, prie dabartinių aplinkybių, išlaidos didinti negalima. Pasiulymas redaguoti „Jaunimo Kelius" patiems jaunuoliams tokiu pagrindu, kaip „Sveikatos Skyrius" yra pavedamas redaguoti daktarams, nepasirodė svarstytinu. Mat daktarystė yra mokslo profesija, bet jaunystė, bent tuo tarpu, dar nesiskaito tuomi. Kas liečiasi įvedimo anglų kalbos „Tėvynėje" tai patys jaunuoliai pasisakė prieš tai ir SLA. 36-tas Seimas, savo nutarimu, tai nuomonei pritarė.

Akyvaizdoje visą Ameriką slėgiančios bedarbės, pereitam Seimui Apšvietos Komisijos siulytos rekomendacijos, reikale įvedimo konkursų ir premijų už parengimą ir priruošimą paskaitų bei atsižymėjimą už praktiškus, kulturinius Susivienijimo darbus, ir paskyrimo lėšų įvedimui apsikeitimo lietuviais studentais tarpe Amerikos ir Lietuvos, tuomlaikinai nebuvo galima įvykinti. Tačiau Komisija, turėdama vilties, kad bendra ekonominė buklė pagerės, rekomenduoja išnaujo vykinti šiuos sumanymus kaip tik aplinkybės daleis.

Tarpe kitų neužbaigtų darbų turime pranešti, kad Apšvietos Komisijos priimti ir užpereito Seimo patvirtinti du spaudos leidiniai, butent Prano Bajoro lietuvių kalbos vadovėlis čionai gimusiam jaunimui ir Dr. M. J. Viniko, anglų kalboje veikalas „Outlines of Political History of Lithuania", vis dar nebuvo galima išleisti del tų pačių Susivienijimo spaustuvės techninių nedateklių, kurie nedaleido šiuos spausdinius iki šiol išleisti.

Tarpe žingeidesnių krivulių galima paminėti Komisijos krivulė, svarstant, pasiulymą p. A. J. Ažuko pagelbėti išleisti prof. Senn, anglų kalba, Lietuvių Kalbos Gramatiką. Augštesnės mokyklos, norėdamos dabar mokyt lietuvių kalbos, gali tą daryti tiktai iš vokiečių kalba parašytų gramatikų (yra ir lenkų kalba lietuvių kalbos gramatika, bet ji čionai negali buti vartojama). Pašalinimui šio nepaprasto trukumo p. Ažukas kreipėsi prie Susivienijimo prašydamas prisidėti padengti iškaščius vertimo ir išleidimo anglų kalboje Lietuvių Kalbos Gramatikos. Rašant šį raportą pasekmės šios krivulės dar nežinomos. Tačiau Apšvietos Komisijai priėjus teigiamo nuosprendžio, galutiną nuosprendį prisidėjimo prie šio darbo padarys SLA. Pildomoji Taryba.

Svarbiausiu ir našiausiu Susivienijimo apšvietos įrankiu yra jo organas „Tėvynė". Apšvietos Komisija pastebi su pasigėrėjimu ir pasididžiavimu, kad „Tėvynė" yra dabar netik didžiausios cirkuliacijos lietuvių laikraštis Amerikoje, bet kartu „Tėvynė", ačiu sugabiam redagavimui, skaitosi rimčiausiu Amerikos lietuvių laikraščiu. Musų organui pasiekti tokio pasižymėjimo ir jį išlaikyti per tiek metų akyvaizdoje tokių perversmų ir sunkių aplinkybių, per kuriuos prisėjo Susivienijimui pergyventi, reikėjo turėti daugiau, kaip pasišventusio darbo. Tam reikėjo turėti sumanumo, gabumo ir takto, kuris musų gyvenimo ekstrymus mokėjo taip paveikti, kad jie dažnai iš griežtų priešų palikdavo karštais Susivienijimo veikėjais ir draugais.

Per pastaruosius du metu Apšvietos Komisija negavo nei vieno nusiskundimo kokiu nors musų organo „Tėvynės" nusistatymu. Iš to darome išvados, kad dabartinė "Tėvynės" kryptis yra tokia, kuriai Susivienijimo nariai pilnai pritaria. Apšvietos Komisija „Tėvynės" dabartinę kryptį, jos bendrą dvasią ir redagavimą taipgi randa visais žvilgsniais atatinkama kiliems Susivienijimo tikslams ir randa reikalingu pareikšti įvertinimo ir nubranginimo žodį „Tėvynės" redaktoriui Stasiui E. Vitaičiui, linkėdama jam ir ateity redaguoti „Tėvynę" taip pavyzdingai, kaip jis ją redagavo praeity. Už jo uolų, našų ir taktingą darbą tariam jam didelį fraternalį ačiu!

Kartu Apšvietos Komisija taria ačiu visiems bendradarbiams, kurie savo kuriniais puošė „Tėvynės" skiltis ir prašo padidintomis pastangomis ir ateity prisidėti savais raštais, kad išauklėti Amerikos lietuvius į kulturingiausius gyventojus, o Susivienijimą išauginus, palaikyti visuomet didžiausia, turtingiausia ir lietuviams naudingiausia fraternale organizacija.

SLA. Apšvietos Komisija:

Dr. M. J. Vinikas.
Dr. K. Drangelis,

24. Jaunuolių Komisijos raportą skaito jos pirmininkė p-lė E. Mikužiutė. Raportas priimtas be pasipriešinimo.

Jaunuolių Komisijos Raportas

SLA. 38-TAM SEIMUI

Gerb. Delegatės ir Delegatai:—

Jaunuolių Komisija yra viena iš jauniausiųjų komisijų musų organizacijoj, nes ji įsteigta tik keturi metai atgal. Steigėjai jautė jos reikalingumą, bet neturėjo progos patiekti jai darbuotės planą. Savaime buvo ir yra suprantama, kad šioj šalyj gimę ir augę komisijos nariai suras tinkamus budus ir priemones pasiekti Amerikoj augusius lietuvius, padaryti jų didelį skaitlių SLA. nariais ir suinteresuoti juos tautos ir organizacijos darbais. Pareiga milžiniška, nes šioj šaly augusių lietuvių jau esama daugiau, negu ateivių. Be fondo, be plano, be pareigų apsklembimo trys jauni komisijos nariai darėme ta, kas musų supratimu išrodė naudinga organizacijai, ir tiek, kiek musų išgalės leido.

Pereitame Seime komisijos pirmininkė rekomendavo šešiatą dalykų, kad nors dalinai nusakius komisijos pareigas ir suinteresavus jaunimą Susivienijimu. Seimas rekomendacijas išklausė, bet tarimų nepadarė. Net siulytosios konstitucijos pataisos nė žodžio nepasakė apie Jaunuolių Komisijos pareigas. Šiam Seimui siulomam projekte, kaip jis buvo spausdinamas „Tėvynėj", irgi nenumatoma jokio darbo Jaunuolių Komisijai. Mes nekaltiname nė pereitų dviejų Seimų delegatų, nė Įstatų Komisijos, nė ko kito, nes Jaunuolių Komisijos atsiradimas da tebėra naujanybė: nesuspėta dar išgvildenti ir išspręsti jos uždaviniai ir neskiriama jokios paramos jos darbui, nors tikimasi, kad jis turi eiti našiai, pasiekti čion augusius lietuvius ir padaryti juos SLA. nariais.

Tuoj po pereito Seimo visi Jaunuolių Komisijos nariai susiėjome ir pasitarėme apie busimą darbuotę. Tarp kitko nutarėme, kad "Jaunimo Keliai" "Tėvynėj" privalo buti vedami Jaunuolių Komisijos už Seimų arba Pild. Tarybos nustatytą atlyginimą, nes juk ir Sveikatos Komisijai ir tuliems bendradarbiams šiek-tiek apmokama už darbą. Mums išrodė, kad reikalinga yra rašyti lietuvių ir anglų kalbomis, kad pasiekus didesnį čia augusių skaitlių. Pirmininkei pavesta susižinoti šiuo reikalu su Pild. Taryba, kuri savo suvažiavime, įvykusiame 17, 18, 19 ir 20 dd. lapkričio, 1932 m., nutarė: "S. L. A. Jaunuolių komisijos pirmininkės pasiulymus priduoti "Tėvynės" Redakcijai, kuri bendrai su Apšvietos Komisija ir pritariant Jaunuolių Komisijai, išdirbtų planus, budus ir sąlygas įvedimui Jaunimo skyriaus "Tėvynėje" lietuvių ir anglų kalbomis". Po trijų mėnesių, tai yra vasario 14 d., 1933 m. "Tėvynės" Redaktorius p. S. E. Vitaitis parašė laišką komisijos pirmininkei, kad jis tarsis su Apšvietos Komisija taip greitai, kaip tik pasiliuosuos nuo laikino sekretoriavimo. Ar buvo kas daryta šiuo reikalu, Jaunuolių Komisijai neteko patirti iki pat balandžio mėnesio, 1934 m., kada šis raportas yra rašomas. Norisi suprasti, kad "Tėvynės" redakcija nėra linkusi užleisti "Jaunimo Kelių" vedimą Jaunuolių Komisijai, nes ir paraginta neišpildė to, kas buvo pavesta Pild. Tarybos.

Jaunuolių Komisija tikėjosi gauti "Jaunimo Kelių" tvarkymą ir buvo nusitariusi suorganizuoti bendradarbių burį, kad Amerikoj augusiems lietuviams skiriamoji laikračio dalis atatiktų jų psichologijai ir inteligentiškumui. Musų pasirįžimas neįvyko ne del musų kaltės. Delei to ir bendradarbiauti "Tėvynėj" musų ambicijos sumažėjo, nors vieną kitą straipsnelį parašėme kiekvienas.

Komisijos pirmininkė aktyviai dalyvavo pastarajame SLA. konteste ir, apart įrašymo poros narių į 226 kp., suorganizavo Chicagoj jaunuolių (313) kuopą. Kiti du komisijos nariai aktyviai dalyvavo savo apylinkės kuopose. Apart tiesioginio darbo Susivienijime, komisijos nariams prisiėjo dalyvauti kitose lietuvių organizacijose ir plačiosios visuomenės darbuose tikslu sueiti į artesnį kontaktą ir vesti propagandą už musų organizaciją.

Gyvendami toli vienas nuo kito negalėjome susitarti našesniam darbui. Niekas mums nepranešė apie jaunuolių kuopas; niekas neklausinėjo apie mokyklėlių, sporto jauktų ar ko kito steigimą; niekas nesiteiravo, kaip tokie dalykai turėtų buti tvarkomi. Todel mes siulome gerbiamam Seimui patiekti kiek nors aiškesnes taisykles link Jaunuolių Komisijos, kad ji žinotų, kokie darbai jai pavedami, kokiais reikalais nariai ir kuopos į ją turi kreiptis, kokias gales ir privilegijas šioji komisija turi ir kokios atsakomybės ant jos uždedamos.

Jaunuolių Komisija:
Euphrosinė Mikužis,
Julė Metrikaitė.

25. Finansų ir Laiškų Skaitymo Komisijos sekretorė p-lė Rašinskaitė perskaito Seimui prisiųstus sekamus pasveikinimus:

„Naujienos" telegrama sveikina Seimą ir linki sekmingos darbuotės jo uždaviniuose.

„Vienybė" sveikina Seimą ir linki jam sekmingos kloties.

SLA. 100 kp., Racine, Wis. sveikina Seimą linkėdama jam geriausio pasisekimo.

SLA. 105 kp., Dayton, Ohio, sveikina Seimą ir linki jam geriausio pasisekimo, taipgi aukoja 10 dol. Vilniaus krašto badaujantiems lietuviams.

SLA. 153 kp., Du Bois, Pa., sveikina Seimą ir siunčia $1.00 aukų Našlių ir Našlaičių Fondui.

SLA. 204 kp., Tamaqua, Pa., sveikina Seimą ir siunčia $5.00 auką Našlių ir Našlaičių Fondui.

SLA. 34 kp., New Britain, Conn., sveikina Seimą ir aukoja $3.00 Našlių ir Našlaičių Fondui.

SLA. 2-ros kuopos pirm. A. M. Makauskas iš Forest City, Pa., sveikina Seimą ir aukoja $1.00 Naš. ir Našlaičių Fondui.

SLA. 14 kp., Cleveland, Ohio, sveikina Seimą, linki jam geriausios kloties ir aukoja $10.00 Našlių ir Našlaičių Fondui.

SLA. 42 kp., Grand Rapids, Mich., telegrama sveikina Seimą ir linki jam geriausios kloties.

SLA. 110 kp., Plains, Pa., veikėjas J. K. Derius sveikina Seimą ir aukoja $1.00 nepaskirtam tikslui.

SLA. 1-ma kp., Edwardsville, Pa., sveikina Seimą, linki jam geriausios kloties ir aukoja $5.00 Našlių ir Našlaičių Fondui.

SLA. 212 kp. veikėjas C. K. Braze iš Kenosha, Wis., sveikina Seimą ir linki jam geriausios kloties.

SLA. 2 kp., Forest City, Pa., sveikina Seimą ir aukoja $5.00 Našlių ir Našlaičių Fondui.

SLA. 141 kp., So. Fork, Pa., sveikina Seimą ir aukoja antram transatlantiniam skridimui $1.00 ir Našl. ir Našl. Fondui $1.00.

SLA. 50 kp., Binghamton, N. Y., veikėjas J. A. Kaminskas sveikina Seimą ir aukoja $2.00 SLA. Moksleivių Fondui.

Prezidentas S. Gegužis penktą sesiją uždarė 12:30 val. pietų, pareikšdamas, kad šešta sesja bus pradėta 2 val. po pietų.

SESIJA ŠEŠTA.

Šeštą sesiją Prezidentas S. Gegužis atidarė 2 val. po pietų.

26. Labdarybės Komisijos raportą skaito SLA. Sekretorius M. J. Vinikas. Raportas priimtas be pastabų.

Labdarybės Komisijos Raportas

SLA. 38-tam Seimui, Detroit, Mich.
Birželio 25, 1934.

Gerbiami Seimo Dalyviai:—

Vienas iš kilnių pagrindinių Susivienijimo tikslų yra suteikimas pašelpos nelaimingiems, vargan patekusiems, Susivienijimo nariams, jų šeimynoms ir mirusiųjų narių našlėms ir našlaičiams.

Atlikimui šių gražių broliškos pagelbos darbų Seimai išrenka Labdarybės Komisiją iš trijų asmenų. Visi atsišaukimai pagelbos našlėms ir našlaičiams ir nariams patekusiems nelaimėn yra pavedami šiai komisijai. Ji stengiasi surasti teisėtus budus ir priemones prižiurėti išdalinimą pašelpos tokiems labdarybės reikalams ir baigiant savo tarnystės laiką suteikia raštišką raportą Susivienijimo Seimui.

Pereitasis, 37-tas Seimas, laikytas Pittsburgh, Pa. birželio 20—25, 1932 m., išrinko šion komisijon p-lę P. Jurgeliutę, p-lę E. Grigiutę ir p-lę L. Gaižaitę. Del nežinomų priežasčių, tačiau, p-lė L. Gaižaitė negalėjo pildyti savo pareigų ir tokiu budu, tulą laiką, beveik visas šios komisijos darbas turėjo labai nukentėti. Pagaliau, p-lė Gaižaitei visai atsisakius komisijos narės pareigas eiti, SLA. Pildomoji Taryba jos pasitraukimą iš komisijos patvirtino ir savo suvažiavime, laikytame gruodžio 7—10 dd., 1933 m., papildė komisijos sąstatą išrinkdama trečiuoju komisijos nariu SLA. Sekretorių, Dr. M. J. Viniką, kaip kad visuomet ir Seimų buvo daroma, kad SLA. Sekretorius skiriamas trečiuoju Labdarybės Komisijos nariu.

Suteikimui galimybės vykinti labdaringuosius Susivienijimo tikslus yra užlaikomas tam tikslui atskiras Našlių ir Našlaičių Fondas. Šis fondas yra nuolatos papildomas visų narių mokesčiais po 20 centų į metus, sumokamus sausio mėnesy ir iš dalies Tautiškais Centais, kurių dalį Seimai paskiria Našlių ir Našlaičių Fondui.

Be labdarybės tikslais išmokėjimų, pradedant nuo rugsėjo 1—3 d., 1931 m., kuomet SLA. Pildomoji Taryba nutarė šelpti, pavydale paskolų, narius bedarbius užsimokėjimui narystės duoklių, šis fondas paskolino dideles sumas pinigų SLA. Narių Bedarbių Paskolos Fondui. Iš tos priežasties Našlių ir Našlaičių Fondas žymiai sumažėjo pastaraisiais metais. Čion paduodamas šio fondo balansas tą aiškiai parodo.

Balansas sausio 1, 1932 m.	$27,691.51
Įplaukė bėgy 1932 m.	$4,228.76
Išleista pašelpoms	$5,741.00
Paskolinta Bedarbių Fondui	$5,000.00
Balansas sausio 1, 1933 m.	$21,683.27
Įplaukė bėgy 1933 m.	$3,377.21
Išleista pašelpoms	$3,594.88
Paskolinta Bedarbių Fondui	$8,349.12
Balansas sausio 1, 1934 m.	$13,116.48

Didysis ekonominis krizis vis dar siaučia ir Susivienijimo biednesnių narių buklė šiais laikais yra labai varginga, todel nėra stebėtina, kad tokiais sunkiais laikais šio fondo išlaidos viršija įplaukas. Kuomet bedarbė sumažės, tai be abejonės sumažės ir šio fondo išlaidos, nes normaliais laikais šelpiama apie 70 narių, o dabar šelpiamųjų skaičius nuolatos viršija šimtą.

Nuo pereito Seimo iki dabartinio komisija gavo 116 prašymų pašelpos iš Našlių ir Našlaičių Fondo. Tarpe prašančių pašelpos našlių ir našlaičių randasi nemažas skaitlius paliegėlių ir tuom laikinai atsiradusių sunkioje nelaimėje Susivienijimo narių. Nekurie tų narių yra atsižymėję Susivienijimo veteranai darbuotojai.

Visos pašelpos yra teikiamos pasiremiant kuopų rekomendacijomis ir ištyrimais. Tam tikslui yra atspausdintos blankos, kurias išpildo kuopa išreikalavus nuo aplikanto teisingus atsakymus į blankoje pažymėtus klausimus ir ištyrus pašelpos reikalingumą, kuopa paliudintą blanką prisiunčia Susivienijimo Centrui. Iš Centro blanka yra pasiunčiama krivulės keliu, Našlių ir Našlaičių Komisijos narių užtvirtinimui ar atmetimui.

Čionai paduodame surašą tų asmenų, kuriems buvo pripažinta pašelpa iš Našlių ir Našlaičių Fondo per pastaruosius du metu nuo birželio 1, 1932, iki birželio 1, 1934.

Suraše yra paduodama pašelpą gaunančios ypatos vardas, kuopa, miestas, kokia pašelpa nutarta suteikti ir kiek iš viso pašelpos buvo išmokėta nuo birželio 1, 1932 iki birželio 1, 1934.

1. J. Dimšienė, 130 kp., Livingston, Ill. 12 mėn. po $8 — $96.00
2. B. Juknevičienė, 63 kp., Chicago, Ill. 12 mėn. po $8 — 96.00
3. E. Bernatavičienė, 116 kp., Kingston, Pa. 12 mėn. po $10 — 120.00
4. O. Minkelienė, 56 kp., Jeannette, Pa. 12 mėn. po $5 — 60.00
5. A. Meškauskas, 279 kp., Sesser, Ill. 12 mėn. po $8 — 96.00
6. J. Rudenas, 271 kp., Elizabeth, Pa. 11 mėn. po $8 — 88.00
7. J. Žimončius, 36 kp., Chicago, Ill. 12 mėn. po $5 — 60.00
8. V. Skirmantas, 1 kp., Kingston, Pa. 12 mėn. po $8 — 96.00
9. A. Vinsevičius, 181 kp., Herrin, Ill. 12 mėn. po $8 — 96.00
10. P. Januška, 40 kp., Pittsburgh, Pa. 12 mėn. po $5 — 60.00
11. A. Šimkonis, 211 kp., Mahanoy City, Pa. 12 mėn. po $5 60.00
12. A. Grigas, 23 kp., Shenandoah, Pa. 8 mėn. po $5 — 40.00
13. K. Kasparaitis, 11 kp., Waterbury, Conn. 12 mėn. po $10 120.00
14. M. Gluodenienė, 78 kp., Taylor Springs, Ill. 12 mėn. po $5 60.00
15. J. Lukošienė, 274 kp., Spring Valley, Ill. 12 mėn. po $10 120.00
16. J. Kulikauskienė, 110 kp., Wilkes Barre, Pa. 12 mėn. po $10 120.00
17. M. Pankauskienė, 159 kp., Collinsville, Ill. 12 mėn. po $5 — 60.00
18. J. Svipas, 192 kp., Parnassus, Pa. 9 mėn. po $5 — 45.00
19. J. Lugailienė, 155 kp., Benld, Ill. 12 mėn. po $5 — 60.00
20. Z. Urmonienė, 266 kp. Castle Shannon, Pa. 12 mėn. po $5 60.00
21. M. Krupavičienė, 77 kp., Rockford, Ill. 5 mėn. po $5 — 25.00
22. J. Kuzmickas, 211 kp., Mahanoy City, Pa. 5 mėn. po $8 40.00
23. K. Indulis, 1 kp., Kingston, Pa. 12 mėn. po $5 — 60.00
24. A. Norkuvienė, 11 kp., Waterbury, Conn. 12 mėn. po $5 60.00
25. J. Kemiežas, 14 kp., Cleveland, Ohio 12 mėn. po $5 — 60.00
26. P. Sungailienė, 18 kp., Westville, Ill. 12 mėn. po $5 — 60.00
27. M. Paltanavičius, 43 kp., So. Boston, Mass. 12 mėn. po $5 60.00
28. P. Berniackas, 79 kp., Pittston, Pa. 12 mėn. po $8 — 96.00
29. O. Buzienė, 79 kp. Pittston, Pa. 12 mėn. po $5 — 60.00
30. J. Balionis, 85 kp., Kingston, Pa. 12 mėn. po $5 — 60.00

1 Raportai.

31. J. Svetkauskas, 90 kp., Mayview, Pa. 12 mėn. po $5 — 60.00
32. M. Digrienė, 211 kp., Mahanoy City, Pa. 7 mėn. po $5 35.00
33. I. Urbonas, 200 kp., Detroit, Mich. 6 mėn. po $5 — 30.00
34. M. Valiušis, 105 kp., Dayton, Ohio 12 mėn. po $5 — 60.00
35. A. Ivanauskienė, 124 kp., Hartford, Conn. 12 mėn. po $10 120.00
36. A. Laugaudienė, 128 kp., Carnegie, Pa. 12 mėn. po $5 — 60.00
37. M. Bubnienė, 132 kp., Seltzer, Pa. 12 mėn. po $5 — 60.00
38. V. Ališauskienė, 156 kp., Benton, Ill. 12 mėn. po $5 — 60.00
39. M. Lietukas,

101. O. Andriuškevičienė, 28 kp., Port Carbon, Pa. 12 mėn. po $10 120.00
102. J. Breidienė, 367 kp., E. Port Chester, Conn. 158 kp., Springfield, Ill. 12 mėn. po $5 — 60.00
40. P. Paleckis, 180 kp., Buckner, Ill. 12 mėn. po $5 — 60.00
41. K. Šnuolis, 200 kp., Detroit, Mich. 12 mėn. po $5 — 60.00
42. M. Sodeikienė, 211 kp., Mahanoy City, Pa. 12 mėn. po $10 120.00
43. J. Zelionis, 211 kp., Mahanoy City, Pa. 12 mėn. po $8 96.00
44. K. Medelienė, 247 kp., Aliquippa, Pa. 12 mėn. po $5 — 60.00
45. A. Bilienė, 247 kp., Aliquippa, Pa. 12 mėn. po $8 — 96.00
46. O. Dambrauskienė, 267 kp., Wyoming, Pa. 12 mėn. po $5 — 60.00
47. J. Kadarienė, 267 kp., Wyoming, Pa. 12 mėn. po $8 — 96.00
66. A. ir J. Grybai, 35 kp., Wilkes Barre, Pa. 12 mėn. po $10 120.00
67. J. ir E. Melsbakai, 51 kp., Bridgeport, Conn. 24 mėn. po $5 120.00
68. J. Dubinskas, 68 kp., Wilkes Barre, Pa. 12 mėn. po $5 60.00
69. R. Bartašiunienė, 79 kp., Pittston, Pa. 12 mėn. po $5 — 60.00
70. J. Šidlauskas, 87 kp., Omaha, Nebr. 12 mėn. po $5 — 60.00
71. J. Lečius, 126 kp., New York, N. Y. 12 mėn. po $5 60.00
72. J. Laučienė, 211 kp., Mahanoy City, Pa. 12 mėn. po $5 60.00
73. J. Drobnis, 218 kp., Middleport, Pa. 12 mėn. po $8 96.00
74. S. Gruzdis, 246 kp., Plymouth, Pa. 12 mėn. po $5 — 60.00
75. J. Gerulienė, 303 kp., Shenandoah, Pa. 12 mėn. po $5 60.00
76. J. Laugminienė, 323 kp., Carnegie, Pa. 12 mėn. po $5 — 60.00
77. P. Mikolainis, 126 kp., New York, N. Y. 3 mėn. po $10 30.00
78. A. Dročiunas, 79 kp., Pittston, Pa. 12 mėn. po $10 — 120.00
79. M. Kavaliauskienė, 203 kp., Pittston, Pa. 12 mėn. po $5 — 60.00
80. A. Žurauskienė, 203 kp., Pittston, Pa. 12 mėn. po $5 — 60.00
81. A. Mockaitienė, 211 kp., Mahanoy City, Pa. 24 mėn. po $5 120.00
82. P. Juodaitienė, 211 kp., Mahanoy City, Pa. 12 mėn. po $8 96.00
83. S. Rukužienė, 233 kp., Mohawk, N. Y. 24 mėn. po $10 240.00
48. M. Pilišauskienė, 280 kp., Jackson, Mich. 12 mėn. po $5 — 60.00
49. M. Žukauskienė, 283 kp., Coaldale, Pa. 12 mėn. po $5 — 60.00
50. A. Kazakevičienė, 297 kp., Greenfield, Mass. 12 mėn. po $5 60.00
51. M. Urbas, 301 kp., Cicero, Ill. 12 mėn. po $5 — 60.00
52. M. Varnienė, 307 kp., St. Clairsville, O. 12 mėn. po $10 120.00
53. A. Stepšienė, 318 kp., Worcester, Mass. 12 mėn. po $5 — 60.00
54. V. Bazukevičienė, 331 kp., Shamokin, Pa. 12 mėn. po $8 — 96.00
55. J. Daunis, 331 kp., Shamokin, Pa. 12 mėn. po $5 — 60.00
56. P. Ambrazevičius, 352 kp., Detroit, Mich. 12 mėn. po $5 — 60.00
57. M. Šimukonienė, 79 kp., Pittston, Pa. 1 mėn. po $5 — 5.00
58. M. Staniukinienė, 1 kp., Kingston, Pa. 12 mėn. po $5 — 60.00
59. O. Dzikienė, 2 kp., Forest City, Pa. 12 mėn. po $5 — 60.00
60. K. Likauskienė, 7 kp., Pittston, Pa. 12 mėn. po $5 — 60.00
61. V. Radzvilienė, 7 kp., Pittston, Pa. 12 mėn. po $5 — 60.00
62. J. Tamulionienė,

(Daugiau bus)

Lenkų Kulturos Liekanos

Nuo gadynės, kada lietuviai su lenkais pradėjo sėbrauti, ypač Jagailos su lenke Jadzia (Jadvyga) tuoktuvių ir krikšto 1387, valdiško kryžybės pripažinimo, imta plačiu mastu Lietuvą ir lietuvius lenkiškai „kulturint": sekė lenkų papročius, o lietuvišką kalbą imta lenkų „kulturiškos kalbos" lopais lopyti. Daugelis lenkiškų žodžių tasų tapo norom-nenorom Lietuvos liaudžiai antmesti, kaip ir pats krikštas, tiek pažemino ir nelaimių Lietuvai atgabeno.

Tada nė kunigaikščiams, nė Lietuvos didžiunijai lietuvybė, nė Lietuvos liaudis neapėjo; jie užsimaskavę prieš lietuvybę, siekė „kulturos", paniekino savo tėvų-bočių tikybą, paneigė giminės papročius, darkė ir skelbė lietuviškąją kalbą, kad tik „kulturiškais" ir privilegiuotais bajorais patapti: luome ir pažibose gyventi. Bajorija mokėsi lenkiškai, o rėdas — valdiškus reikalus gudų kalba rašė-tvarkė.

Keturiolikto amžiaus pabaigoj Lietuvos didžiunija, vadai, lenkų „kultura" ir garbe taip buvo apsvaigę, kaip nunai lietuviški „tautos vadai", vadinami kvašistais, apimti francuzų-anglų žodžių svaigulio (manijos), nė rupinosi, nė paisė lietuvišką kalbą su gadynės pažangos eiga, gerint-tobulinti. Iš lenkų ką girdėjo, tą paėmė, kaip kad nunai Lietuvos **ponai** griebėsi „augštų" francuziškų, angliškų žodžių „minties išreiškimui" lig akli, deda lopus ant sveiko rubo.

Mano atminime, iš vaikystės laikų, daug lenkų kilmės žodžių girdėjau iš senutės, kuriuos kiek atmindams, noriu paminėti, lai skaitytojai sprendžia kiek jie musų kalbą „dabina". Žodžius skiriu į bažnytinius, kurie su maldom-šventenybėm rados ir svietiškus.

Su maldom lietuviai gavo: bažnyčia, dušia, pekla, čyščius, rožančius, mojava, panelė, velykos, blovieščiai, griekas, spaviednė, pakuta, nobažna, altorius, zvanas, apiera, mučelninkas, nevalnykas, atpuskai, traicė, poteriai, pons dievas, koplyčia, šliubas, smertelnas, paušėdnas, žegnonė, živatas, jutrina, liktorius, kielikas, gadzinkos, matki-božas , bagaslovenstva, rokunda sumnenės, prabaščius, parapija, čvertis metų ir kt., ir kt.

Svietiški: sklenyčia, cukierka, litara, lementorius, dziegoris, lenciugas, karuna, zerkolas, skrynia, blekė (blėtis), banketas, pakajus, stalas, pečius, ponas, loska, stancija, nedėlia, kaštai, gazieta, smetona, pripotkas, priklodas, kepaliušas, večerija, ščeslyvas, butelis, torielka, akulioriai, žaušnikai, sluga, kriaučius, šiaučius, pakarnas, viernas, atramentas, alufka, imeninos, patronas, kromas, patkava, polukeniai, abrozas, krėslas, pavenčiavonė, asaba, ratunkas, cvekas, dratas, pagada, čėsas, ir kt. ir kt.

Prieš karą, anuomet pasišventusių lietuvių tėvynainių, „aušrininkų" ir „varpininkų" pastangomis, kalba atlietuvinta. Kada Lietuva neteko nė spaudos, nė lietuvybės sąmoningumo laisvės, radosi uolųs jos sunųs, lietuvybės, ypač tyros lietuviškos kalbos, gynėjai: Daukantas, Kudirka, Basanavičius, Šliupas ir eibė kitų iki tol įsibrovusius lenkiškus žodžius žėrė lauk, o surado lietuviškus, kiek tai reikė svietiškoj srity. Kiek vėliau ir dvasiškiai tikybos srity ėmėsi gryninti nuo svetimų šiukšlių lietuvišką kalbą. Taip kad prieš karą, lietuviška rašytinė kalba buvo gana gryna, su kuomažiausia svetimų žodžių.

Tačiau įsikurus Lietuvos valstybei, imta šuoliu mėgdžioti ir sekti senų ir galingesnių valstybių paprotį kalbą terptautinti. Tiesa, nunai lenkiškų žodžių vos **poniški** beliko, užtai betgi bent tris syk daugiau angliškų ir francuziškų žodžių į lietuvišką rašytinę kalbą įbriauta: farma, lyderis, lytas, beconas, biznis, salė, depo, fiveklokai, pliažas, invalidas, likviduot, okupuot, ir kt. nieku nemandresni už buvusius lenkiškuosius. Svetimžodžiai, ar jie lenkiški ar „terptautiški" tai **pavojingi šašai ant sveiko lietuvybės kuno.**

Dabar Lietuvos didžiunija bei šviesuomenė, su valdžia prieky, liuosai leidžia netik tarp tautiško pobudžio šašus kerotis, bet ir lenkiškiems leidžia atsivietrint: kaštai, ponas, panelė, ir tt., kurie pirm karo buvo užgniaužti.

Tai lenkų „kulturos" liekanos ir jų paseka; išlepo Lietuvos suponinta liaudis, ima nors ir svetimiausį žodį kaip už savo. Darko lietuvišką kalbą valdininkai, „tautos vadai", darko mokovai-profesoriai, darko moksleiviai, darko ir liaudis, kuri laikraščiuose, darkyta kalba raštais penima.

Gaila ir graudu į tai žiurint...

Aš tikiu, kad užgims tėvynainis, kuris sulaikys musų seną gražią kalbą nuo terptautinimo.

Anis Rukas.

Gelžkelių Kompanijos Priešinasi Darbininkų Pensijų Įstatymui

Kongresas yra priėmęs gelžkelių darbininkams pensijų įstatymą, kuris yra žinomas kaipo Railroad Retirement Act ir įeina į galią nuo 1 d. rugpiučio 1934 m. ir yra privalomas visiems šios šalies gelžkeliams.

Pagal Railroad Retirement Act, gelžkelių darbininkų pensijų mokėjimui yra sudaromas tam tikras fondas, į kurį gelžkelių darbininkai privalo mokėti po 2 nuošimčius iš savo mėnesinio uždarbio ir kompanijos turi mokėti po 4 nuošimčius į tą patį fondą nuo kožno darbininko. Darbininkas išdirbęs nemažiau kaip 20 metų ir sulaukęs 65 metų amžiaus paliuosuojamas nuo darbo ir gauna pensiją kas mėnesis nustatytą pagal didumą jo uždarbio.

Tačiau jau dabartiniu laiku gelžkelių kompanijos yra išsiderėjusios iš valdžios sutikimą, kad darbininkas sulaukęs 65 metų amžiaus ir turįs galimybių pasiliuosuoti nuo darbo ir gauti pensiją. Ir jei darbininkas dar „nenori" eiti „ant pensijos" ir yra kompanijos pritarimas, tai darbininkas gal tęsti savo darbą tol kol jis nori. O kaip iš priežasties savo senatvės bus netinkamas savo pareigoms, tai kompanija gali pareikalauti, kad darbininkas eitų „ant pensijos" nors jis dar ir norėtų dirbti.

Railroad Retiremtnt Act turi daug panašumo į municipalių ir valstijų darbininkų pensijos įstatymus, kurie yra legislaturų priimti ir jau veikia per daugelį metų. Nekurie gelžkeliai ir jau per eiles metų turi savotiškus pensijų patvarkymus. Tačiau Association of Railways Executives rengiasi prie didelių atakų teismuose prieš Railroad Retirement Act, kad išbandžius minėto įstatymo konstitucijališkumą ir jie tvirtina, kad per ateinančius metus del minėto įstatymo padidėsiančios gelžkelių išlaidos net $359,000,000. Žinoma, jei nepavyks padaryti įstatymą ne koncisticijiniu, tai reikalas, kad butų pakelta kaina del prekių ir keleivių važiojimo.

S. Bakanas.

Kelionės Įspudžiai

Rašo J. Tumavičienė

(Tąsa)

Biržai Nepriklausamos Lietuvos Evangelikų Reformatų Centras.

Karektinga Biržų apskričio ypatybė, kuri skiria jį nuo kitų Lietuvos apskričių. Yra tai, kad čia užsiliko nuo kunigaikščių Radvilų laikų evengelikų reformatų parapijos. Biržų apskr. reformatai sudaro 10%. Reformacijos laikais even. reformatų tikyba buvo prasiplatinusi visoje Lietuvoje.

Gražiai čia sugyvena įvairių tikybų gyventojai. Per kelis amžius sugyvenimo čia išsidirbo gražųs santikiavimo budai. Abejų tikybų žmonės dalyvauja bendrose iškilmėse: pakasynose, krikštynose ir tt. Nelaimėje vieni kitiems padeda kaip geri kaimynai.

Biržų Pilis.

Vienas puikiausių kampelių Biržuose tai yra iš rytų pusės per Biržų miestą vingiuoja srauni Apaščios upė (ta pati upė taipgi vingiuoja pagal mano gimtinį kaimelį Bobėnus), o iš vakarų Agluona, žiemių pusėje gi tyviliuoja širvenos ežeras, į kurį lenktyniuodamos bėga abi upės.

Vidury ežero žaliuoja dvi salos, labai mėgiamos vasaros metu lankyti jaunimo. Kiek sykių teko juos pastebėti kaip jie į laivelius susėdę daineles dainuodami bei gitaromis skambindami plaukia į salas. Rytinėje ežero daly riogso liudni kunigaikščių Radvilų pilies griuvėsiai. Ties rumų viduriu, į žiemių pusę, stovi didingas kunigaikščio Jonušo Radvilos biustas. Pilies vidus išraižytas tatelių. Jų kraštuose marguliuoja įvairiaspalvės gėlės ir tvarkingai visur prie takelių stovi balti suoliukai. Apie visą pylimą auga alyvų krumai, stovi epušės šimtametės. Antroje pusėje ežero, į žiemius, žaliuoja parkas ir stovi seniau puikųs grafų Tiškevičių rumai, Atstrovas. Tai mėgiamiausia ir labiausiai lankoma biržiečių yra pilis. Net kiek kartų teko girdėti, kaip maži vaikučiai prašo mamytę: „Eikime ant pilies pasivaikščioti..."

Kiek atsiminimų kelia žmoguje iš žilosios senovės legendariškieji pilies griuvėsiai! Nebereikalo liaudis apie savo pilį yra sukurusi daug fantastiškų padavimų. Vieną čia pažymėsiu. Pasakoja senieji, kaip sunkiai vykusi pilies statyba, kiek per dieną pastatydavę, tiek per naktį sugriudavę. Vienas senas baudžiauninkas (o baudžiauninkai su rieškučiomis sunešė ir subudavojo tuos milžiniškus murus), pataręs kunigaikščiui kreiptis į žinį, gyvenantį girioje. Žinys jam pataręs įmuryti į pilies sienas jaunavedžių porą jų laimingiausią gyvenimo valandą. Kunigaikštis suvęsdinęs vieną porą ir iškėlęs jai vestuvių puotą. Visi valgė, gėrė, linksminosi. Pasibaigus puotai, jaunavedžiai, kai grįžę į namus, buvę paimti ir įmuryti į statomosios pilies sienas. Nuo to laiko statybai niekas nebekliudęs.

Po pilies apačia esą daug slaptų urvų, tunelių. Vienas toks tunelis einąs net po Širvenos ežero dugnu.

Dabar Biržuose gyvena apie 8,000 gyventojų įvairių tautybių ir tikybų. Daugiausia liet. R. katalikų ir even. reformatų, paskui eina žydai, latviai, vokiečiai, rusai ir kt. Yra 4 bažnyčios. R. katalikų (baroco stiliaus), even. reformatų ir even. liuteronų (gotų stiliaus) ir pravoslavų (bizantijos stiliaus). Visos bažnyčios pastatytos XIX amž. pradžioje. Pravoslavų cerkvė pastatyta 1865 m. Biržai turi ir puikius gimnazijos rumus, kurie pastatyti vyriausybės pinigais 1931 m. Yra čia ir valstybinė skaitykla ir keli bankai. Biržus gražina trys paminklai: žuvusiems del Liet. nepriklausomybės, kunig. Jonušo Radvilos ir poeto Stanislovo Dagilio. Taipgi tur but nepadarysiu klaidos pasakydama, kad biržiečiai didžiumoje yra liaudininkai. Čia yra stipriausia Jaunimo Sąjunga.

Jurgis Bielinis — Knygnešių Patriarkas.

Jurgis Bielinis-Bieliakas (Baltasis Erelis) gimė kovo mėnesio 16 d., 1846 m., Purviškės vienkiemy, Suosto par., Biržų apskr. Jurgis iš pat mažens buvęs gabus mokslui ir labai pastabus. Vedė turėdamas 18 m. Jo žmona, keletą metų už jį vyresnė, po vestuvių neišgyvenusi nė metų numirė. Pradėjęs našliauti, stvėrėsi mokslo. Buvo sumanęs net kunigu tapti. Tuo tikslu buvo susirinkęs pinigų ir nuvykęs į Kauną, kur norėjo įstoti į kunigų seminariją. Bet Kaune jį apvogė ir jis turėjo nuo savo sumanymo atsisakyti. Čia jis tiktai susipažino su vyskupu M. Valančium, kuris matyti, apie Bielinį jau buvo girdėjęs, kad įdavė 2,000 ar 3,000 rublių nunešti į Tilžę ir sumokėti kun. Zabermanui už ten spausdinamas lietuviškas knygas.

Bielinis 1899 m. patekęs Paryžiuje į lenkų kongresą, kur buvo svarstomas Lenkijos atstatymas ir Lietuvos prijungimas prie Lenkijos, paprašė balso. Jis negalėjo pakęsti Lietuvos adresu siunčiamų užgauliojimų ir užlipęs ant estrados ėmė ginti nepriklausomos Lietuvos idėją. Įtarė Bielinį rusų šnipu esantį ir išvarė jį iš kongreso. Po keletos trankymosi metų, Bielinis vedė antrą žmoną, Oną Brazauskaitę ir pradėjo ukininkauti. Vėl tęsia lietuvybės gaivinimo darbą — gabena iš Prusų lietuviškas knygas ir jas uoliai platina. Tų knygų ne sykį dideli pundai budavo ir musų namuose paslėptų su tėvuko žinia.

Bielinį už šį darbą rusų žandarai pradėjo persekioti. Už jo sugavimą buvo paskirta net 500 rub. premija. Bielinį stengėsi pagauti net nekurie kaimynai. Pamenu dar kudikis budama kaip tėvelis pasakodavo, kaip jį pristovas pasišaukęs ir gerumu prašydavęs, kad išduotų Bielinį ir žadėjęs 300 rub. Bet tėvelis užsigynęs, kad jo nežinąs, tai pristovas net apstumdęs tėvelį iš piktumo. Pamenu, tėvelis mums pasakodavo: „Vaikai, kas butų iš tų pinigų paėmus, bet žmogų suėsti galima ant visados. Jis yra musų tautai brangesnis negu pinigai". Mums budavo įdomu pamatyt; kaip jis išrodo. 1905 m. kuomet kilo revoliucija, tai jau dažnai jį sutikdavome. Pirmiau budavo atsitikimų, kad jis, pabėgęs iš namų, kelis metus nesimatydavo su savo šeima. Jo išsisukimas iš žandarų nagų, kartais, budavo tiesiog anekdotiškas. Kartą valsčiaus sueigoje urėdnikas susiginčijo su vienu piliečiu, kad jis Bielinį butinai pagausęs. Ginčo metu, įėjęs Bielinis ir, pamatęs urėdniką, atsiklaupęs, pradėjo poterius kalbėti. Urėdnikas tariamąjam „elgėtai" dar net 20 kap. įdavęs. O kai sužinojo, kad tai buvo Bielinis, tiesiog siuto iš pykčio. Kartą susitikęs urėdniką ir nematydamas kitokios išeities, vienoje rankoje ištiesė pinigus, o antroje — revolverį. Savaime aišku, išgasdintas urėdnikas pasiėmė pinigus. Vieną šaltą vasario naktį, kai jis buvo suareštuotas, apatiniais drabužiais pabėgo nuo savo palydovo (kely jiedu buvo apsinakvoję pas vieną ukininką). Kad jo nesivytų jo pėdomis — jis, pribėgo upelį ir kokius 3 kilom. bėgo vandeniu. Už keleto kilom. nubėgęs pas pažįstamą, gavo rubus ir pastogę. Šis pabėgimas jam pavyko, bet nuo peršalimo pairo jo sveikata ir jis pradėjo silpnėti.

Budavo ir daugiau visokių atsitikimų jo tame pavojingame gyvenime.

Bieliniui plunksnos darbas taip pat nesvetimas: bendradarbiavo „Aušroje" ir yra parašęs net keletą knygučių. Tautos žadinamąjį darbą bedirbdamas, jis ir pasimirė (1918 m. sausio 18 d.). Jo reikšmingi žodžiai: „Kaip vandens lašas, nuolatos lašnodamas, suaižo akmenį, taip ir musų tauta, nepaliaudama kirsti burlioko šaknis, Lietuvoje iškovos sau laisvę". Ir jo žodžiai išsipildė.

Pamenu, kaip tėvelis mums pasakodavo, kad jam rodydavęs Bielinis prigimtą ant krutinės žemiau širdies baltą ženklą, pav. kaip Erelis, todel jo ir slapyvardis Baltasis Erelis. Jis sakydavęs, kad Lietuva bus laisva ir aš busiu tada jos karalium... Nors karalium neteko buti, bet kaip jis sunkiai del Lietuvos laisvės kovojo, tai net baisu ir pamislyti. Juk priešų tuomet buvo iš visų pusių. Tik vėlesniais laikais, jau 1905—6 metais, buvo daugiau susipratusių žmonių ir jau turėjo daugybę pritarėjų. Vieną sykį mišike del sirvitutų susiginčijo del rubežiaus su ponaičiu Chodakausku (dabartinės prezidentienės broliu) ir gerai jam antausus apskaldęs. Visi bernai užsistojo Bielinį ir nepuolė ginti ponaičio. Sakė: „Mes bijome Bielioko, ba gali mumis visus užmušti..." Nuo to laiko Bielinį vadindavo ponaičio krikš tatėviu...

Netik jis dirbo del Lietuvos laisvės. Jo visa šeimyna tame ir buvo išauklėta. 1905 m., kilus revoliucijai, kada liko daug žmonių sušaudyta be jokio teismo ir namų sudegino bei sugriovė kazokai. Tuomet visos apylinkės akys — didelių ir mažų — buvo nukreiptos kiekvienu momentu į Purviškio vienkiemį, Bielinio namus. Buvo klausiama: „Ar dar nedega Bielinio namai?" Bet pasklydo gandai, kad jo namai yra minomis apstatyti ir todel jų bijosi kazokai. Kiek ten buvo tiesos del tų minų — tikrai negalima pasakyti, bet kad namai likosi sveiki, tai tiesa. Tik kiek atvėsus tam karštam upui, kazokai atjojo kelis sykius jo ieškodami tik šeimyną apmušė, bet nedegino ir negriovė triobų. Taipgi jų šeimyna turėjo daug baimės, nes tuomet dažnai namie nenakvodavo: slapstydavos pas kaimynus. Viso buvo 3 sunus ir 2 dukterys.

(Daugiau bus)

GYVENIMO RUOŽAI

Rašo A. B. STRIMAITIS.

LAIMINGAS ŽMOGUS.

II.

Tas laimingu jaučiasi, kuris gyvendamas dirba ir progresuoja; kurio darbo vaisiumi naudojasi jo vaikai; kurs mato, kad progresas eina pirmyn, jam prisidedant prie to progreso pastumėjimo.

Lietuvoje, dar mano paminime (net ir vėlesniuose laikuose) moterys ilgus vakarus prasėdėdavo prie ratelio kol išverpdavo reikalingą kiekį gijų audiniams; pavasario sulaukus, merginos ištisas dienas sėdėdavo staklėse, mindamos pakojas, abiems rankoms mėtydavo šaudyklę iš vienos į kitą pusę per gijų žiotis, primušant muštuvais kiekvieną ataudo giją po du kartu. Kokius keturnyčius, šešianyčius ir aštuonyčius prozinius raštus išausdavo! Rankšluosčiai ir staldangės budavo rankų darbo. Kiek tai truso padedama, kiek nemigos!... Vyrai, ilgais žiemos vakarais, patamsy sukdavo iš nuobrukų pančius ir iš pakulų virves. Anksti rytą, pirmiems gaidžiams pragydus, keldavo ir eidavo į kluonus mantos kulti. Niekas nežinojo mašinų jokiems darbams. Amatninkai, rubsiuviai, kurpiai, dailydės ir kt. turėjo žinoti savo amatą nuo pradžios iki pabaigai. Jie buvo pasitenkinę ir didžiavosi, kad pats vienas galėjo pasiųti švarką, batus, ar kambariui rakandus padaryti. Šiandien moderniškuose laikuose iš tų šimtų tukstančių Fordo darbininkų vargiai berasi bent vieną, kuris mokėtų padaryti automobilį. Tas pats ir kitose industrijos šakose.

Paimkime kulturą. Laikraštis atnešamas tiesiai į stubą ir duodama vėliausios viso pasaulio žinios du kart dienoje. Jei kas svarbesnio ar nepaprasto atsitinka — gausi ekstra žinias. Prie to, kas minutę atsukęs radio, gali pasiklausyti įvairių pranešimų ir reklamos. Laikraščių žinios iliustruotos antvaizdais tos pačios dienos įvykių kad ir iš tolimiausios pasaulio dalies. Žinios ir paveikslai persiunčiami radiogramais.

Kitados Lietuvoje buvo gadynė, kad įvykius kitame kaime tik už pusės metų žmonės sužinodavo per ubagus išmaldas, einančius po kaimus. Buvo ir tokių žmonių, kurie po dviejų tukstančių metų nuo Kristaus nukryžiavojimo nebuvo nieko apie tai girdėję.

Dabar jei nori pamatyti aktualius dienos nuotikius, kad ir tolimiausioj šaly, jei nori išgirsti kalbančius žmones nuėjai į judamus-kalbamus gyvus šešelius ir matai. Jei nori pasiklausyti koncerto, pamatyti dramą, komediją ar operą — teatrų visur pilna. Jei nenori iš namų pasijudyti — oro bangomis atneša gyvus garsus į tavo stubą, į miegkambarį, jei persunku sėdinčiam klausytis.

Moterų batukai — francuziškos mados, augštomis kurkutėms; kojinės — šilkinės, suknelės — trumpos, kad geriau butų galima kojines ir kojytes parodyti.

Šalygatviai ir gatvės betonu ar tam lygia medžiaga išlieti taip, kad ir su skylėtais batukais gatvėn išeisi — purvas nepalies neigi ant varlės užsistosi. Nenori laiko ir sveikatos eikvoti — atvažiavo automobilis ar taksi, nuvežė į krautuvę, ryt dienai produktų pasipirkti. Nenori laiko eikvoti ir gazolino degyti, pasiėmei aparatą, pridėjai prie ausies, pasakei krautuvninkui ko nori ir atsiuntė į stubą. Susirinko skalbinių — žluktininkas paėmė, išvežė ir kitą dieną atvežė gatavą suprosytą, tik imk ir dėvėk. Atsirado stuboj dulkių — pašaukei dulkytojo vežimą — sugėrė dulkes iš kilimų, rakandų, nuo lentynų ir viskas švaru. Žiemos metu, jei nėra atvestos šilumos iš centro — šeimyninkė, gulėdama lovoje, paspaudė sagutę — pečius kelnorėje į pusvalandį įšildė kambarius ir jai atsikėlus jau šilta. Jei vasaroę metu perdaug karšta — paspaudei sagutę — elektra sukamos vėdyklaitės pučia šaltą orą, kuris vėdina šeimyninkės baltą menkai pridengtą kuną. Reikia šalto ar šilto vandenio — atsukai čion pat kraną, įsileidai filteruoto švaraus vandens. Nori šiltą ar šaltą maudynę — viskas ko reikia, tai įlipti į ją.

Palyginus musų dienų gyvenimą su gyvenimu 50 metų atgal — žemiškas rojus.

Nors ir šitokioj padėty mums tenka gyventi, vienok jei pietų šaly susirgęs karaliukas išsiųstų pasiuntinius surasti laimingą moterį amerikiečių moterų tarpe, karaliuko pasiuntinys nerastų laimingos moters. Tą aš jums galiu pilnai užtikrinti. Tarpe vyrų gal dar kur kokioj smuklėje ir randasi laimingas žmogus, nors jis ir be apatinių marškinių.

Brangųs Broliai Amerikiečiai

Lietuvių „Kulturos" Švietimo Draugija, varydama švietimo darbą Vilniaus krašte pažangioj dvasioj, sutinka labai daug kliučių netik iš lenkų administracijos, bet ir iš klerikališkai nusistačiusių lietuvių, nors musų draugija nėra laisvamanišką, joje yra ir gerų katalikų, yra ir laisvamanių, o skiriasi nuo kitų, kunigų vedamų, švietimo draugijų vien tik tuo, kad mes savo nariams pripažįstame sąžinės ir įsitikimų laisvę. Laisvamaniai praktikuojančių katalikų tikybinius įsitikinimus toleruoja ir gerbia. Dedame visas pastangas Vilniaus krašte lietuvių vienybei išlaikyti.

„Kulturos" Dr-ja išlaiko Vilniuje vieną pradžios penkių skyrių mokyklą (nuo rudens bus šešių skyrių). Čia reikia pažymėti, kad ši pradžios mokykla tai yra vienintėlė Vilniuje lietuvių išlaikoma mokykla, nes kita tai jau yra lenkų valdžios apmokama ir jos vedama. Be to, provincijoje, įvairiose Vilniaus krašto vietose, „Kulturos" Dr-ja turi dar tris pradžios mokyklas, penkias skaityklas ir aštoniuolika skyrių, o taip pat kiek galėdama šelpia tautiškai-demokratiškos krypties laikraštį „Vilniaus žodį", kuris, nors ir nemaža turi skaitytojų, savo lėšomis, kaip ir kiti Vilniaus laikraščiai netik lietuvių, bet ir lenkų, išsilaikyti negali.

Visiems tiems reikalams musų draugijai nuolat truksta lėšų, nes pusbadžiai gyvenantieji Vilniaus krašto lietuviai aukų labai mažai tegali sudėti, o iš kitur irgi mažai begauname. Tokioms sąlygoms esant draugija savo veikimo plėsti beveik visai negali.

Kadangi musų krašte lenkinimas varomas labiausia per bažnyčias, o tuo lenkinimu rupinasi labiausiai lenkiškoji Vilniaus dvasinė vyresnybė — Arkivyskupijos Kurija, todel toms lietuvių draugijoms, kurių priešaky stovi priklausomi nuo lenkiškos Kurijos kunigai, labai yra sunku su lenkybe kovoti. Užtat „Kulturos" Draugija ir „Vilniaus žodis" be atodairų kovoja su Kurijos lenkinimo akcija. Tat labai butų reikalinga ir Vilniaus krašto lietuvybę palaikyti labai naudinga, kad ne tik Susivienijimas, bet ir abelnai visi pažangieji Amerikos lietuviai musų draugiją remtų, kad sudarytų tam tikslui nuolatinį komitetą ar sąjungą.

Aukas prašome siųsti šiuo antrašu:

D-ras Danielius Alseika
Europe Wilno, Mickiewicza 33a
Lecznica.

Draugijos Valdybos vardu:

D-ras D. Alseika,
Pirmininkas,
A. Valaitis,
Vice-pirm. ir iždinin.,
A. Birinčikas,
Sekretorius.

P. S. Visi Amerikos lietuvių laikraščiai prašomi šį atsišaukimą pakartoti, paskelbiant savo skiltyse.

VIETINĖS ŽINIOS

IŠ SANDARIEČIŲ VEIKIMO.

Rugpiučio 10 d., Vienybės salėje, Brooklyne, įvyko bendras susirinkimas ALTS. 1-mos ir 30 kuopų, kuriame dalyvavo skaitlingas burys esamų ir buvusių sandariečių. Plačiai išsikalbėjus visų sutikta pradėti vykint gyvesnį ir našesnį veikimą Brooklyne ir apylinkėje. Tuo tikslu išrinkta komisija iš penkių narių, kuri išdirbs planus ir pasiulys kuopoms vykinti sandariečių veikimo praplėtimui ir Sandaros stiprinimui. Šiame susirinkime dalyvavusieji seniaus buvę Sandaros nariai pasižadėjo įstoti į Sandarą atgal ir taip pat stoti prie aktyvesnio tautiniai kulturinio veikimo.

Pagaliau plačiai apsvarsčius nutarta spalio mėnesyje surengti atatinkamą pramogą Sandaros 20 metų įsikurimo sukaktuvių paminėjimui. Mat Sandara įkurta Brooklyne, tai brooklyniečiams butinai reikalinga žymų parengimą suruošti šių reikšmingų sukaktuvių paminėjimui. Į šio parengimo komisiją išrinkta: Zosė Vitaitienė, Marė Paulauskienė ir Izidorius Stanis. Komisija įgaliota prisikviesti sau pagelbon tiek asmenų, kiek tik jai bus reikalinga ir kokios rušies parengimas bus ruošiamas, taip pat palikta komisijos nuožiurai.

Šiame susirinkime kilo pageidavimas suvienyti abi kuopas, kurių viena — 30 kuopa gyvuoja New Yorke, o kita — 1-ji kuopa gyvuoja Brooklyne. Abi kuopos neskaitlingos nariais ir pagaliau visas veikimas vistiek koncentruojasi Brooklyne, tai butų daug praktiškiau suvienyti jėgas į vieną kuopą ir tas pagelbėtų sekmingiau veikti Brooklyno lietuvių kolonijoje.

Susirinkimas buvo gyvas ir rimtas, kuriam pirmininkavo p. J. Ambraziejus. Beje, šiame susirinkime padarė pranešimus ir buvusio Sandaros 19-to Seimo delegatai, ponia Z. Vitaitienė ir p. A. B. Strimaitis. Ypatingai ponia Vitaitienė labai smulkmeniškai pranešė visą Seimo eigą ir visus nutarimus. Visi dalyviai susirinkimu patenkinti.

Reporteris.

LIETUVOS VYČIŲ SEIMAS.

Rugpiučio 7, 8 ir 9 d., New Yorko lietuvių Aušros Vartų parapijos salėje, įvyko katalikų jaunimo — Lietuvos Vyčių 22-sis seimas. Sulig mandatų komisijos pranešimo, Seime dalyvavo 41 pilnateisis atstovas ir 25 svečiai, atstovauta 19 kuopų ir 3 apskričiai. Seime vyravo drauginga nuotaika, nors ir buta gana karštų ginčų kai kuriais klausimais. Tik su mažomis išimtimis buvo vartojama lietuvių kalba, nors 90 nuoš. atstovų buvo Amerikoje gimusis ir augusis jaunimas. Priimta patiektos rezoliucijos, konstitucijos pataisos ir kiti organizacijos reikalais nutarimai padaryta.

Iš valdybos raportų paaiškėjo, ypatingai sekretorės p-lės Paliliunaitės raportas nurodė, kad Vyčių organizacija stiprėja, narių susipratimas ir disciplina didėja. Pernai seimo metu organizacija turėjusi tik 507 pilnai užsimokėjusių narių, kuomet šio seimo metu pilnai užsimokėjusių narių turi 1,033. Finansinis organizacijos stovis irgi žymiai pagėrėjęs. Visą laiką seimavojančius vyčius stropiai dabojo dvasiški vadai — kunigai, kurių seime dalyvavo apie desetkas.

Į Vyčių seimą buvo atsilankę ir bolševikų jaunimo organizacijos delegacija su kvietimu, kad vyčiai stotų į bendrą frontą su bolševikais prieš „karą ir fašizmą". Bet tas bolševikų atsišaukimas nebuvo nei skaitytas seime ir delegacija nieko nepešus apleido seimą. Tuomet pietų laiku bolševikai išdalino Vyčių seimo dalyviams savo revoliucioniškus lapelius, į kuriuos taip pat niekas dėmėsio nekreipė.

Vyčių organizacijoj pasireiškia ir netikslumų. Pavyzdžiui, „Vyčio" redaktorius kun. Valančius nurodė, kad yra nemaža kuopų, kurios surenka iš narių duokles, tačiau į centrą nepasiunčia. Kaipo pavyzdį nurodė vieną kuopą, kuri turinti apie 200 narių, tačiau duoklių į centrą pasiunčia tik už 10 narių, kad čarterį palaikyti. Todel nutarta bausti net išbraukimu iš organizacijos tokius kuopų valdybų narius, kurie duoklių į centrą nesiunčia. Jei kuopa tokiam žygiui pritaria, tai ir visą kuopą bausti.

Centro valdybon išrinkta: pirmininkas Mažeika; vice pirmininkai — Rasdvakauskas ir Onaitis; sekretorė — Paliliunaitė; iždininkas — Valonis; iždo globėjai — Franklinas ir Brajus. Šio seimo dalyviai turėjo tris parengimus: pirmos dienos vakare „Moonlight Sail" Hudson upe, kitą vakarą atstovų pagerbimo vakarienę ir paskutinį seimo vakarą — šokius Knights of Columbus viešbutyje.

Reporteris M.

LANKĖSI SVEČIAI.

Aplankė „Tėvynės" Redakciją ir SLA. Centro įstaigą SLA. 25 kuopos pirmininkas p. P. Jatulis iš Stoughton, Mass. Svečias atvyko New Yorkan biznio reikalais, nes p. Jatulis yra vaistininkas ir užlaiko didelę vaistinyčią Stoughtone. Taip pat kartu ir atostogauja. Maloniai pasikalbėta SLA. ir kitais reikalais ir p. Jatulis pareiškė, kad vasaros karščiams praėjus ir stoughtoniečiai imsis gyvesnio darbo SLA. 25 kuopos didinimui nariais.

Taipgi aplankė „Tėvynės" Redakciją SLA. 374 jaunuolių kuopos veikėjas mokytojas Albertas Pilvelis iš New Haven, Conn. Šią savaitę p. Pilvelis baigia šešių savaičių pedagogijos vasarinį kursą New Yorko universitete, tikslu pagilinti savo žinias ir buti sekmingesniu savo profesijoj, tad pirm išvykimo užėjo pasitarti kai kuriais SLA. reikalais veikimo srityje.

ATOSTOGAUJA PR. BAJORAS.

„Tėvynės" Redakcijos bendra darbis p. Pr. Bajoras rugpiučio 11 d. pasitraukė porai savaičių atostogų. Linkėtina p. Bajorui ramiai pasilsėti.

STREIKUOJA MEZGĖJAI.

Streikuoja apie 13,000 New Yorko mezgėjų, reikalaudami algų padidinimo ir geresnių darbo sąlygų. Streikieriai pasidalinę po dviejų unijų vadovybe, butent: Knitgoods Workers Industrial unijos, kuriai vadovauja bolševikai ir I. L. G. W. U., kuriai vadovauja socialistas Dubinsky. Kol kas tarpe abiejų vadovybių sutarimo nėra, bet spėjama, kad to bus pasiekta. Taipgi žinios skelbė, kad šią savaitę bus pradėta derybos ir su darbdaviais ir bus bandoma taikytis su individualiais mezgimo dirbtuvių savininkais.

DIDELIS SKAIČIUS ŠELPIAMŲJŲ.

New Yorko miesto bedarbiams pašelpas teikianti įstaiga praneša, kad yra šelpiama vienas asmuo iš kiekvienų 10 gyventojų, kas sudaro miesto šelpiamųjų skaitlių iki 671,866 asmenų. Per pirmuosius septynis šių metų mėnesius šiai pašelpai yra išmokėta $40,468,961. Tai yra augščiausio laipsnio pasiekusi tokiu laikotarpiu suma visu sunklaikio metu. Miesto valdžia labai susirupinusi tuo faktu, kad šelpiamųjų skaičius kasdien didėja, vietoje mažėti.

NET ŽUVYS TROKŠTA NUO DUŠNAUS ORO.

Šią vasarą New Yorke dušnus-drėgnas oras nepaprastai augštam laipsnyje ir ištisas dienas galioja. Dušnaus oro drėgnumas (humidity) pasiekia iki 98 laipsnių. Tokis oras netik baisiai kankina gyventojus, bet paliečia net žuvis miesto žuvinyčioje (aquariume). Pereitą savaitę kelias dienas tokiam orui galiojant pradėjo trokšti žuvys minėtoje žuvinyčioje.

SLA. NARIŲ TRIBUNA

(Tąsa nuo 4 pusl.)

ra, bet pasakymas, kad „sumušta augštyn skridimo rekordas, nes iki šio laiko dar niekas nėra taip augštai pakilęs", tas yra pasakyta neteisingai. Aš netikiu, kad redaktorius neskaitytų angliškų laikraščių ir esu tikras, kad kaip pirmiaus, taip ir paskutiniu laiku buvo pranešimai spaudoje, kur nusakoma, kad Sovietų Sąjungos (Rusijos) baliunas, rugsėjo 30 d., 1933, pakilo 61,237 pėdas ir laimingai nusileido. Antras baliunas Sovietų Sąjungos, sausio 30 d., 1934 m. iškilo 67,585 pėdas. Antras Sovietų Sąjungos baliunas susikulė, kaip kad susikulė ir Amerikos baliunas, išskiriant, Amerikos baliunistai išsigelbėjo pagelba parašiutų, o Sovietų baliunistai žuvo. Minėti pranešimai buvo skelbti ir „Tėvynėj", bet matyt redaktorius „užmiršo" ir dabar tikina, kad 60,000 pėdų iškilę padarė augštumos rekordą.

Apysakos-Vaizdeliai. Numery 27-tam, pusl. 6-tam. „Tamas Brazas". Parašė P. Bajoras. Tai gražiai nupiešta, kaip senas Brazas įsimyli jauną Angelę, kaip jauna Angelė sėdėdama ant jo kelių apsikabinus jį verkia ir tt.

Nun. 28-tam, pusl. 3. „Upės Dovana". Parašė M. Lastauskienė. Branduolis šio rašinėlio taip, kaip ir viršminėtam numery 27-tam yra pagrįstas ant „vogtos meilės". Šiame rašinėly svarbiausias sakinys, kaip moteris pabėgdama nuo savo vyro, palieka raščiuką „Atleisk man. Išvažiuoju su linksmu turtingu draugu į tolimus šiltus kraštus".

Num. 30-tam, pusl. 3. „Joninių Nakties Šešėliuose". Parašė V. Minvydas. Vaizdelis, kaip studentas, Petraičių Jonas, susitiko mokytoją Julę ir pirmą vakarą susitikę susėdo, suglaudė galvas, o vėliaus ir lupas. Paskui nupasakoja, kaip Julė toje pat vietoje glostydavo plaukus ne studento, bet savo kudikio galvutę.

Vaizdeliai labai gerai parašyti, prieš jų autorius nieko nesakau, bet jau perdaug tų vaizdelių „vogtos meilės" temoj. Butų geriau, kad musų organe tilptų apysakos ir vaizdeliai iš dabartinio darbininkų gyvenimo, kuriuos skaitydami galėtume aiškiau susipažinti su dabartine varginga darbininkų situacija.

Tuo kartu bus gana. Kitą kartą pakalbėsime apie kitus „Tėvynėj" telpančius raštus, kuriuos irgi butinai reiks paleisti.

Juozas Miliauskas,
SLA. Apšvietos Kom. narys.

NUO REDAKCIJOS. Nesigilindami į p. Miliausko pastabas iš esmės, ant kiek jos yra racionalės ir teisingos, šia proga norime tik pastebėti, kad p. Miliauskas kladingai supranta S. L. A. konstitucijos suteikiamas Apšvietos Komisijai teises ir uždedamas pareigas. Konstitucija aiškiai pasako, kad Apšvietos Komisija, o ne atskiri jos nariai, turi teisę daboti oficialį SLA. organą, kad jisai tarnautų Susivienijimo tikslams. Vieno asmens rašymas kritikos kiekvienam „Tėvynėje" telpančiam rašiniui ir reiškimas pageidavimų, dar nesudaro jokio autoriteto.

Už pastabas p. Miliauskui esame dėkingi ir jo nuomonę gerbiame. Bet kartu leiskite pas tebėti, kad apysakaitės ir abelno gyvenimo klausimais rašiniai nesipriešina Susivienijimo tikslams, kas butų galima paskaityti netarnavimu Susivienijimo tikslams. „Tėvynės" Redakcija semia medžiagą žinioms ir kitiems rašiniams iš tų pačių šaltinių, kaip ir visi laikraščiai, ir fakius paduoda tik tokiais, kokius tie šaltiniai skelbia. Mes stengiamės kuobešališkiausiai vesti SLA. organą kaip paties Susivienijimo, taip ir aplamais gyvenimo reikalais. „Darbininkiškai" nudažytos žinios ir faktai dažnai esti propagandiniais tikslais skleidžiamos ir todel jų negalima skaityti tikrosios padėties nušvietimu. Visuomet pastebime ir demaskuojame skleidžiamą propagandą ir prieš darbininkų reikalus. Bent kokiu reikalu propagandos skleidimas toli gražu nereiškia bešališką visuomenės informavimą ar patarnavimą tos visuomenės švietimui ir kulturinimui. Netenka abejoti, kad p. Miliausko siuloma SLA. organo kryptimi butų nepatenkinta milžiniška didžiuma SLA. narių.

KO AŠ NORĖČIAU.

Praėjus SLA. Seimui, išdavos pasirodė ne tokios, kokiomis visi patenkinti butų. Bet po teisybei niekad tokio Seimo nėra buvę kuriuo visi butų patenkinti.

Bet kas galėjo manyti, kad socialistai paims vadovauti S. L. A.? Ugi nemanė tik tie, kurie nepaisė ką SLA. nariai mano, bet labai „dabojo" konstituciją. Kada toks prityręs darbuotojas, kaip buvęs SLA. Prezidentas Gegužis, balsuoja įstatyti SLA. Sekretorium-Administratorium Dr. Viniką, tai Iždo globėjas ir Vice Prezidentas „daboja" konstituciją ir parodo nariams, kad jųjų „činas" nėra prastesnis už paties Prezidento, ir jie nepaiso, kad S. L. A. nariams kainavo kelis šimtus dolerių, pervaro specialius rinkimus Sekretoriaus, kurie parodė, kad Prezidentas geriaus žino narių norus, negu jie.

Bet dar ši drama nepasibaigia. Su širdperša nariams reikia žiurėti, kad užimant Sekretoriui Vinikui savo vietą vienas į Europą važiuodamas, kiti namie palikę pareiškia Pildomosios Tarybos suvažiavimo protokole, jog jie „atsakomybės neima" už narių išrinktą viešą žmogų, kuriam atsakomingi darbai daug geriaus žinomi, negu nekuriems Pildomosios Tarybos nariams. Akyvaizdoje tokių įvykių, narių kantrybė išsibaigia, įvyksta pakeitimai.

Delei p. Bagočiaus išrinkimo SLA. Prezidentu, manę baimė neima. Taip kaip karo laiku laikraščius pardavinėjantis vaikas šaukė: „Ekstra, ekstra! Vokiečiai paėmė Berlyną." Kiek vienam buvo aišku, kad tai nebuvo ekstra naujiena, bet klaida. Taip ir šiuo atvėju pašalinės spaudos aimanavimai pavojaus nesudaro didesnio, kaip tik tokį: Ekstra, SLA. paėmė vadovauti lietuviai!

Butų daug geriaus, kad tautiškoji spauda parodytų mandagumo ir kooperuotų, o ne sėtų neapykantą tarp narių.

Nors aš asmeniškai norėčiau, kad dabartinis Iždininkas butų pakeistas nauju, bet jeigu Seimas paliko jį, todel ir rustavimas butų bereikalingas ir blėdingas. O gal laikas galės pakeisti nuomones mano ir daugelio narių gerojon pusėn.

Aš todel norėčiau, kad mes pirmiaus matytume SLA., o ne socialistus. **Vincas Aksninis.**

SLA. PILDOMOSIOS TARYBOS IR PASTOVIUJU KOMISIJU ADRESAI

Pildomoji Taryba:

Adv. F. J. Bagočius, Prez.,
253 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

J. K. Mažukna, Vice Prez.,
1325 W. North Ave.,
N. S. Pittsburgh, Pa.

Dr. M. J. Vinikas, Sekr.,
307 W. 30-th St.,
New York, N. Y.

Adv. K. P. Gugis, Iždin.,
3323 So. Halsted St..
Chicago, Ill.

Dr. J. S. Staneslow, Dr.-Kv.,
95 N. Main St.,
Waterbury, Conn.

S. Mockus, Ižd. Gl..
726 E. 7-th St.,
So. Boston, Mass.

E. Mikužiutė, Ižd. Gl.,
2121 N. Western, Ave.,
Chicago, Ill.

Įstatų Komisija:

Adv. A. O. Shallna,
366 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

V. Šmulkštys,
142 North St.,
Minersville, Pa.

Kun. M. Valadka,
156 Garden St.,
Lawrence, Mass.

Finansų Komisija:

J. P. Varkala,
3241 So. Halsted St.,
Chicago, Ill.

J. Marcinkevičius,
4508 — 8-th Ave.,
Kenosha, Wis.

G. J. Stungis,
6919 So. Maplewood Ave.,
Chicago, Ill.

Kontrolės Komisija:

S. Gegužis,
38 So. Main St.,
Mahanoy City, Pa.

S. Cibulskis,
2473 Collier Ave.,
Far Rockaway, N. Y.

J. M. Bučinskas,
24 Baxter St.,
Binghamton, N. Y.

SLA. Stovio, Skundų ir Apeliacijų Komisija:

Adv. K. Kalinauskas,
33 Rosemont St.,
Dorchester, Mass.

A. Zalatorius,
827 W. 33-rd St.,
Chicago, Ill.

S. Bakanas,
2404 Charles St.,
N. S. Pittsburgh, Pa.

Apšvietos Komisija:

Dr. A. Montvidas,
2121 N. Western Ave.,
Chicago, Ill.

J. Miliauskas,
626 Woodward Ave.,
McKees Rocks, Pa.

B. F. Kubilius,
2 Atlantic St.,
So. Boston, Mass.

Labdarybės Komisija:

Dr. M. J. Vinikas,
307 W. 30-th St.,
New York, N. Y.

F. Edkins,
1462 Jennette Ave.,
Grand Rapids, Mich.

V. Černauskas,
236 N. English Ave.,
Springfield, Ill.

Sveikatos Komisija:

Dr. V. Šimkus,
3343 So. Halsted St.,
Chicago, Ill.

Dr. J. T. Vitkus,
1286 Norwood Rd..
Cleveland, Ohio.

Dr. I. B. Bronushas,
3037 O'Donnell St.,
Baltimore, Md.

Jaunuolių Komisija:

K. Staneslow,
95 N. Main St.,
Waterbury, Conn.

S. Levickis,
2308 — 53-rd St.,
Kenosha, Wis.

B. Sabaliauskytė,
Mayview, Pa.

S. L. A. KALENDORIUS

KUOPŲ BEI APSKRIČIŲ PARENGIMAI

DANBURY, CONN. — SLA. 306 kuopa rengia pikniką, kuris įvyks rugpiučio 19 d., Mountville Ave., Pšibilskio uky. Labai graži ir patogi vieta. Prašome visų Danburio ir apylinkės lietuvių atvykti. Bus labai gražus išvažiavimas.

—o—

WILKES BARRE, PA. — SLA. 35 kuopa rengia didelį ir linksmą pikniką, kuris įvyks sekmadieny, rugpiučio 26 d., Windys Farmoje, prie St. Mary's Road, tarpe Lee Ave. ir Ashley, Pa. Bus labai geras orkestras, gardžių gėrimų ir užkandžių. Visi vietiniai ir apylinkės lietuviai kviečiami į šį pikniką atsilankyti. Visi galėsime smagiai laiką praleisti. Kviečia Komitetas.

—o—

HAVERHILL, MASS. — SLA. 102 kp. rengia didelį pikniką, kuris įvyks rugsėjo 23 d., Lietuvių Ukėsų Gedimino Kliubo parke, Bradford, Mass. Parengimas bus su įvairiu programu. Bus įvairių valgių, gėrimų ir tt. Kalbės SLA. Prez. adv. F. J. Bagočius. Kviečiame visus vietinius ir apylinkės lietuvius atsilankyti. — Rengėjai.

—o—

WATERBURY, CONN. — SLA. 11 kp. piknikas įvyks rugpiučio 26 d., Petro Krugelio uky, Highland Ave. Įžanga 15c. Bus šokiai, prakalbos ir kitoki pamarginimai. Kalbės SLA. Prez. adv. F. J. Bagočius, „Tėvynės" redaktorius E. S. Vitaitis ir miesto majoras F. Hayes. Programe dalyvaus ir ponia Zosė Vitaitienė. Bus skanių užkandžių ir gardžių gėrimų. Visi vietiniai ir apylinkės lietuviai kviečiami atsilankyti. — Rengėjai.

—o—

MT. GREENWOOD, ILL. — SLA. 178 kp. rengia išvažiavimą-pikniką, kuris įvyks rugpiučio 26 d., Vasarinio Rojaus aržuolyne, Central Parke, vienas blokas į pietus nuo 115-tos gatvės, Mt. Greenwood, Ill. Bus muzikalis programas, prakalbos ir kitoki pamarginimai. Bus vainikavimas seniausios musų mieste lietuvės, kuri 98 metų senumo. Taipgi turėsime visokių žaislų. Pradžia 10 val. ryte. Kviečiame visus atsilankyti. — Rengėjai.

—o—

CHICAGO-BURNSIDE, ILL. — S. L. A. 63 kuopa rengia rudeninį pikniką rugpiučio 26 dieną, Dambrausko farmoje, Willow Springs, Ill. Visi nariai ir pašaliniai kviečiami atsilankyti, nes komisija žada kokį tai siurprizą padaryti. Norintieji važiuoti susirinkite 10 valandą ryte prie Tuley parko vartų, Burnside, o Roselande 10:30 valandą 105 ir Indiana Ave., prie A. Laurutėno stubos. Nuvažiavimas ir įžanga į pikniką visiems veltui. — Komisija.

Reumatizmas Sausgėlė

Nesikankykite savęs skausmais, Reumatizmu, Sausgėle, Kaulų Gėlimu, arba Mėšlungiu — raumenų sukimu, nes skaudėjimai ant patalo paguldo.

CAPSICO COMPOUND mostis lengvai prašalina viršminėtas ligas; mums šiandien daugybė žmonių siunčia padėkavones pasveikę. Kaina 50c., per paštą 55c. ar dvi už $1.05

Dukart tvirtesnė 75c.

Knyga: „ŠALTINIS SVEIKATOS" augalais gydytis, kaina 50 centų.

JUSTIN KULIS,
3259 South Halsted Street,
CHICAGO, ILL.

Paieškojimas

Paieškau partnerio su $1,500 atidarymui pelningo, su ateičia, biznio Kaune. Išgyvenau Lietuvoje 2 metu ir esu ištyręs šio biznio dirvą, bet man truksta pinigų.

Platesnių žinių kreipkitės šiuo antrašu:

S. VILIUS,
344 Clinton Ave.,
NEWARK, N. J.

Iš Gothenburgo į Stockholmą kelionė elektriniais traukiniais ima 6 valandas, per gražiąją Švediją. Ši kelionė jungia musų Atlantiko ir Klaipėdos laivų susisiekimą. Tarp Klaipėdos ir Stockholmo tiesiog plaukioja musų laivas "MARIEHOLM" kelionės laikas 24 valandos.

IŠPLAUKIA IŠ NEW YORKO
Kungsholm, - Rugpiučio 18
Drottningholm Rugpiuč. 25
Gripsholm ----- Rugsėjo 6
Kungsholm --- Rugsėjo 12

Kreipkitės į vietinį agentą arba:
SWEDISH AMERICAN LINE
21 State Str., New York, N. Y.

Tel. Newtown 9-4464
ANT. J. VALANTIEJUS,
Laisniuotas Graborius ir Balsamuotojas.
Apdrauda visose šakose.
Notary Public.
54-41 — 72-nd Street,
(4 Lexington Ave.) arti
Grand St., Maspeth, L.I.N.Y.

UŽ LIETUVOS BONUS

Mes mokame augščiausią rinkos kainą. Neparduokite pirm parašymo pas mus.

Kurt H. Schurig & Co.,
50 Broadway, New York.

„IŠMINTIS"

NAUJAS, DIDELIS, GRAŽUS
Mokslo, Meno, Satyros ir Verslo
VISUOMENIŠKAS ŽURNALAS

Turiningas įdomiais ir naudingais raštais; paveiksluotas, su anglų kalba skyrium jaunimui; daug jumoristinių eilių ir poezijos.

Bendradarbiauja Gabiausi Rašytojai
Kaina metams $1.50. Kopija 15c.
Kanadoj ir Užrub. metams $2.00
Prenumeruokite šiuo adresu:

Išmintis Publishing Co.
315 E Street, South Boston, Mass.

PAŽANGA

Laisvos Minties, Mokslo ir Kritikos Mėnesinis Žurnalas

Kaina $1.00 metams
Pusei metų 65 centai
Vienas No. 10 centų

PAŽANGA
3352 S. Halsted St. Chicago, Ill.

Atidaro Naują Grabų Parodos Kambarį

MASLAUSKŲ firmos graboriai skelbia, kad jie atidaro naują Grabų Parodos Kambarį (casket showroom) MASLAUSKŲ GRABORYSTĖS NAME, 388 West Main St., Plymouth, Pa. Šis įrengimas vainikuoja puikų patarnavimą, kuris minėtą graborystės įstaigą palaiko pirmoj vietoj graborystės profesijoj.

MASLAUSKŲ firma užkviečia visuomenę atlankyt ir susipažint su nauju grabų parodos kambariu, kuris geriausia parodys laidotuvių iškaščius. Kurie atsilankys bus nustebinti, kad laidotuvės (inimant viską) gali buti taip nupigintos, kad kiekviena šeimyna gali turėti kuogražiausią laidotuvių laidotuvių patarnavimą. Maslauskų firma taip pat kviečia publiką susipažinti su jų moderniškuoju priruošiamuoju kambariu.

Nuo Maslauskų graborystės patarnavimo įsteigimo 30 metų atgal, jie įgijo gerą vardą už teisingumą, mandagumą ir puikų patarnavimą.